

Dziennik Urzędowy C 139

Unii Europejskiej

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

Tom 56

17 maja 2013

<u>Powiadomienie nr</u>	Spis treści	Strona
	I <i>Rezolucje, zalecenia i opinie</i>	
	REZOLUCJE	
	Komitet Regionów	
	100. sesja plenarna w dniach 11–12 kwietnia 2013 r.	
2013/C 139/01	Rezolucja Komitetu Regionów w sprawie przyszłego globalnego podejścia do eliminacji ubóstwa i zapewnienia światu zrównoważonej przyszłości	1
	OPINIE	
	Komitet Regionów	
	100. sesja plenarna w dniach 11–12 kwietnia 2013 r.	
2013/C 139/02	Opinia „Synergia między inwestycjami prywatnymi a finansowaniem publicznym na szczeblu lokalnym i regionalnym”	4
2013/C 139/03	Opinia „Silniejszy przemysł europejski na rzecz wzrostu i ożywienia gospodarczego”	11
2013/C 139/04	Opinia „Wytyczne UE dotyczące pomocy państwa na rzecz wspomaganie i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności”	17

PL

 Cena:
4 EUR

(Ciąg dalszy na następnej stronie)

<u>Powiadomienie nr</u>	Spis treści (ciąg dalszy)	Strona
2013/C 139/05	Opinia „Wsparcie UE na rzecz zrównoważonych przemian w społeczeństwach w okresie transformacji”	22
2013/C 139/06	Opinia „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania na lata 2012–2013”	27
2013/C 139/07	Opinia „Wykorzystanie potencjału chmury obliczeniowej w Europie”.....	35
2013/C 139/08	Opinia „Decentralizacja w Unii Europejskiej oraz rola samorządu lokalnego i regionalnego w kształtowaniu i realizacji polityki UE”	39
2013/C 139/09	Opinia „Rozwój i koncentracja unijnej współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych i innowacji”.....	46
2013/C 139/10	Opinia Komitetu Regionów „Nowe podejście do edukacji”	51

III Akty przygotowawcze

KOMITET REGIONÓW

100. sesja plenarna w dniach 11–12 kwietnia 2013 r.

2013/C 139/11	Opinia „Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym”	59
---------------	--	----

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

KOMITET REGIONÓW

100. SESJA PLENARNA W DNIACH 11–12 KWIETNIA 2013 R.

Rezolucja Komitetu Regionów w sprawie przyszłego globalnego podejścia do eliminacji ubóstwa i zapewnienia światu zrównoważonej przyszłości

(2013/C 139/01)

KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje komunikat „Godne warunki życia dla wszystkich – likwidacja ubóstwa i zapewnienie światu zrównoważonej przyszłości” i w pełni popiera cel ustanowienia nadrzędnych ram przyszłej polityki rozwoju, które będą łączyć rozwój społeczno-gospodarczy ze zrównoważeniem środowiskowym i obejmą również kwestie sprawiedliwości, równości, pokoju i bezpieczeństwa.

2. Wskazuje na korzyści płynące ze zrównoważonego wzorca rozwoju: przynosi on wiele możliwości stymulowania wzrostu, tworzenia miejsc pracy, ekologizacji gospodarki, poprawy usług rozwoju społecznego, zwiększenia dobrobytu, ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego i utrzymania czystszej i zdrowszego środowiska.

3. Uważa, że chociaż poczyniono znaczące postępy na drodze do osiągnięcia milenijnych celów rozwoju, jeszcze wiele pozostaje do zrobienia. Przypomina, że nawet w okresie pogorszenia koniunktury gospodarczej 85 % obywateli UE opowiada się za tym, by Europa w dalszym ciągu pomagała krajom rozwijającym się⁽¹⁾. Wzywa do utrzymania wysiłków na rzecz realizacji milenijnych celów rozwoju do 2015 r. i popiera również związany z tym proces tworzenia światowych celów zrównoważonego rozwoju. Ponownie wyraża także swoje poparcie dla ogłoszenia roku 2015 „Europejskim Rokiem Rozwoju”, aby zagwarantować podjęcie dalszych działań w związku z milenijnymi celami rozwoju.

4. Podziela pogląd, że deklaracja milenijna zachowuje swą aktualność i że wykazała ona, iż koncentracja i koordynacja

wysiłków na odpowiednich szczeblach pozwalają rozwiązać problemy. Sądzi, że fundamentalne znaczenie ma zaangażowanie wszystkich głównych podmiotów, a zwłaszcza władz lokalnych i samorządów terytorialnych w krajach rozwijających się i w krajach udzielających pomocy, w kształtowanie i wdrażanie niezbędnych strategii i programów, tak aby poprawić ich realizację i przyczynić się do zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

5. Zgadza się więc, że przyszłe ramy muszą opierać się na sile istniejących celów i założeń i muszą nadal koncentrować się na wyeliminowaniu wielu wymiarów skrajnego ubóstwa, z uwzględnieniem niedoskonałości milenijnych celów rozwoju i fundamentalnych zmian w sytuacji na świecie, jakie miały miejsce w ostatnim dziesięcioleciu, a zwłaszcza wzrastającego znaczenia:

(i) nowych zainteresowanych podmiotów, takich jak kraje wschodzące, sektor prywatny, fundacje, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, a zwłaszcza władze szczebla niższego niż krajowy⁽²⁾, jak również

(ii) coraz liczniejszych światowych wyzwań, w tym wyzwań w zakresie bezpieczeństwa, degradacji środowiska naturalnego, zmiany klimatu i potrzeb w zakresie energetyki.

6. Zgadza się, że liczba przyszłych celów powinna być ograniczona, lecz powinny mieć one zastosowanie na całym świecie a ponadto powinny się z nimi identyfikować wszystkie szczeble sprawowania rządów. Podkreśla, że cele muszą być także proste, jasne i wymierne, tak aby były zrozumiałe dla możliwie najszerszej grupy odbiorców.

⁽¹⁾ Specjalne wydanie Eurobarometru nr 392, październik 2012 r.

⁽²⁾ W niniejszej rezolucji termin „władze szczebla niższego niż krajowy” stosuje się w rozumieniu oenztowskim (gdzie termin „regiony” odnosi się raczej do regionów świata). W kontekście UE termin ten oznacza „władze lokalne i regionalne”.

7. Stwierdza jednak, że problemy związane z ubóstwem są w różnych krajach bardzo odmienne; w związku tym wyraża przekonanie, że zbieżne i wspólne cele nie wykluczają konieczności prowadzenia odrębnej polityki i stosowania środków odpowiednich dla danego obszaru, kraju, regionu lub jeszcze wyższej jednostki terytorialnej.

8. Sądzi, że jedną z istotnych przyczyn tego, że nie udało się w pełni zrealizować milenijnych celów rozwoju, są społeczne nierówności występujące w wielu krajach rozwijających się na skutek braku demokracji i odpowiedzialności politycznej, a także rozpowszechnionej korupcji. Niestabilność i brak bezpieczeństwa w niektórych krajach stoją na drodze realizacji milenijnych celów rozwoju. Wzywa więc UE do aktywnego propagowania – poprzez politykę rozwoju – jej fundamentalnych wartości, jakimi są demokracja, poszanowanie praw człowieka i zasady państwa prawa, i ponownie podkreśla znaczącą rolę władz szczebla niższego niż krajowy w określaniu i eliminowaniu niedociągnięć we wdrażaniu praw człowieka, promowaniu demokracji i zwalczaniu korupcji.

9. Podkreśla potrzebę ustanowienia światowego partnerstwa na rzecz rozwoju, które obejmowałoby wszystkie strony, byłoby ukierunkowane na potrzeby ludzi i w którym korzystano by z podejścia opartego na uczestnictwie, włączeniu społecznym i inicjatywie oddolnej. Domaga się, aby UE objęła tu przewodnictwo i dała dobry przykład, przyjmując jednolite i spójne stanowisko odzwierciedlające wkład i udział wszystkich szczebli sprawowania rządów.

10. Podkreśla, że to władze szczebla niższego niż krajowy zapewniają obywatelom wiele usług, takich jak system opieki zdrowotnej, kanalizacja, kształcenie, systemy transportu i energii, gospodarka wodna i gospodarka odpadami, które są niezbędne do realizacji milenijnych celów rozwoju, tak więc silnie wpływają na wyniki, jakie przyniosą przyszłe ramy.

11. W kwestii pokoju i bezpieczeństwa przypomina, że w nowoczesnej dyplomacji nie biorą udziału jedynie rządy krajowe i że w kontekście potrzeby dialogu, współpracy i koordynacji istotna i coraz większa rola przypada dyplomacji miast. Dzięki temu narzędziu władze lokalne mogą promować spójność społeczną, zrównoważenie środowiskowe, zapobieganie konfliktom i ich rozwiązywanie oraz odbudowę i odnowę po zaistnieniu konfliktu.

12. Wyraża zaniepokojenie, że według danych opublikowanych ostatnio przez OECD Unia Europejska zmniejszyła w 2012 r. łączną kwotę przeznaczoną na pomoc rozwojową (o 2,3 mld EUR, tj. o 4,3 % w stosunku do roku poprzedniego). Wprawdzie UE wciąż pozostaje największym darczyńcą na świecie, a przyczyną owego ograniczenia pomocy jest po części kryzys dotyczący niektóre państwa członkowskie, jednak Komitet apeluje do Unii i państw członkowskich o nieustawianie w dążeniu do zrealizowania przez UE zobowiązania ONZ, by do 2015 r. na tę pomoc przeznaczane było 0,7 % dochodu

narodowego brutto. Po niedawnych cięciach odsetek ten wynosi 0,43 %, a cel 0,7 % osiągnęło zaledwie kilka państw członkowskich.

13. Przypomina, że władze szczebla niższego niż krajowy w coraz większym stopniu prowadzą niezależną, aktywną politykę rozwoju i chociaż ich ogólny wkład jest znacznie większy niż udział finansowy, niektóre z nich obrały sobie za cel przeznaczenie 0,7 % swoich środków na współpracę z krajami rozwijającymi się, a niektóre ustanowiły również swoje własne mechanizmy finansowania pozwalające na reagowanie na konkretne potrzeby.

14. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że „rola władz lokalnych w łączeniu obywateli z rządem i kształtowaniu opartej na szerokich podstawach demokratycznej odpowiedzialności za krajowe programy działań na rzecz rozwoju” została uznana na szczeblu światowym w deklaracji z Pusan, a później również w dokumencie końcowym z konferencji „Rio+20”, gdzie władze lokalne są opisane jako podmioty odpowiedzialne za kształtowanie strategii, podejmowanie decyzji i wdrażanie polityki w zakresie zrównoważonego rozwoju.

15. Podtrzymuje swe przesłanie wyrażone w opinii „Wkład władz lokalnych i regionalnych UE w Konferencję ONZ w 2012 roku w sprawie Zrównoważonego Rozwoju (Rio+20)” (CDR 187/2011), w której stwierdził, iż pragnie intensyfikacji i odnowienia prac nad dokumentem programowym Agenda 21. Zainicjowana po szczycie w Rio de Janeiro w 1992 r., ta lokalna agenda jest dobrym przykładem oddolnego procesu, który przyniósł dobre i trwałe rezultaty, zarówno w postaci konkretnych działań podejmowanych przez podmioty społeczne, jak i w postaci większej świadomości i zaangażowania w kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem.

16. Przypomina aktywny wkład Komitetu Regionów w konferencję „Rio+20”, zarówno w zakresie przygotowań do szczytu w Rio, jak i udziału w delegacji UE, kiedy to Komitet prezentował wyniki osiągnięte przez takie inicjatywy jak Porozumienie Burmistrzów i Europejskie Zielone Stolice. Zwraca uwagę na protokół ustaleń podpisany z tej okazji z Programem Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP) z myślą o dalszym tworzeniu synergii między poszczególnymi szczeblami i usprawnieniu wdrażania deklaracji „Rio+20”. Będzie nadal uczestniczyć jako obserwator w delegacji UE na odpowiednie konferencje stron.

17. Ponownie przedstawia swoją wizję, zgodnie z którą władze szczebla niższego niż krajowy muszą być w pełni uznawane za właściwe podmioty rządowe wraz z rządami krajowymi i jednostkami ONZ w instytucjonalnych ramach zrównoważonego rozwoju. W tym kontekście nawołuje do stworzenia stałego komitetu władz szczebla niższego niż krajowy i władz lokalnych w ramach UNEP lub Międzyrządowego Forum Politycznego Wysokiego Szczebla ds. Zrównoważonego Rozwoju.

18. Przypomina, że z myślą o uznaniu roli tych władz i o zwiększeniu skuteczności pomocy rozwojowej Komisja Europejska w 2008 r. po raz pierwszy wezwała do opracowania całościowego podejścia do władz lokalnych jako podmiotów na szczeblu globalnym, europejskim i krajowym. Z zadowoleniem przyjmuje odnośne wysiłki Komisji na szczeblu UE i fakt, że wiosną 2013 r. Komisja zamierza dać wyraz temu strategicznemu przesunięciu swoich stosunków ze wspomnianymi władzami w specjalnym komunikacie dotyczącym władz lokalnych w polityce na rzecz rozwoju.

19. Wzywa, aby w przyszłych strategiach, szczególnie unijnych, uwzględnić potencjał wielostronnej współpracy zdecentralizowanej, w tym takie instrumenty jak portal współpracy zdecentralizowanej, dzięki któremu można odnaleźć działania i sprawdzone wzorce oraz wymienić informacje pozwalające na dopasowanie umiejętności i zdolności do potrzeb, oraz aby wzięto pod uwagę – oprócz szczególnych politycznych zgromadzeń przedstawicielskich dla krajów sąsiadujących, takich jak ARLEM w regionie Morza Śródziemnego czy CORLEAP w krajach wschodnich – konferencję na temat współpracy zdecentralizowanej na rzecz dialogu politycznego.

20. Zobowiązuje się do udzielania dalszego wsparcia na rzecz lepszego propagowania i integrowania programów europejskich, takich jak Porozumienie Burmistrzów i Europejskie Zielone Stolicy, i innych inicjatyw na świecie oraz programów

globalnych, takich jak nowa inicjatywa UNEP – Miasta Efektywnie Korzystające z Zasobów – lub rozpoczęte niedawno partnerstwo UE – Chiny na rzecz zrównoważonej urbanizacji, a także agenda lokalna 21 na szczeblu światowym, zwłaszcza jeśli chodzi o jej powiązania z krajami objętymi procesem rozszerzenia UE i z krajami sąsiadującymi.

21. Przyjmuje z zadowoleniem, że Komisja Europejska uznała cel „przejścia do zrównoważonych, elastycznych miast” jako siły napędowej zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. Zaleca, aby przyszłe cele zrównoważonego rozwoju zawierały konkretny cel zrównoważonego rozwoju miast. Wzywa UE, aby nadal pracowała nad kluczową kwestią stabilnego życia w miastach oraz wspierała miasta i władze szczebla niższego niż krajowy w ich wysiłkach na rzecz dostosowania się do zmiany klimatu i wykształcenia elastyczności, zdolności reagowania w przypadku katastrof i zapobiegania im w oparciu o niezbędne kompetencje i zasoby, gdyż często to właśnie te władze jako pierwsze muszą reagować w przypadku katastrof naturalnych lub spowodowanych przez człowieka.

22. Zobowiązuje przewodniczącego Komitetu Regionów do przedłożenia niniejszej rezolucji przewodniczącemu Parlamentu Europejskiego, przewodniczącemu Rady Europejskiej, przewodniczącemu Komisji Europejskiej, irlandzkiej prezydencji UE, a także przyszłej prezydencji litewskiej w Radzie UE.

Bruksela, 12 kwietnia 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

100. SESJA PLENARNA W DNIACH 11–12 KWIETNIA 2013 R.

Opinia „Synergia między inwestycjami prywatnymi a finansowaniem publicznym na szczeblu lokalnym i regionalnym”

(2013/C 139/02)

KOMITET REGIONÓW

- Zgadza się, że połączenie dotacji z innowacyjnymi instrumentami finansowymi (InFI) jest potencjalnie innowacyjnym podejściem, za pomocą którego można obniżyć ogólne koszty i stopień ryzyka projektów/inwestycji, i apeluje do władz lokalnych i regionalnych, by wykazały się wyobraźnią, jeżeli chodzi o sposób wykorzystania tych różnych narzędzi w celu optymalizacji wsparcia dla kluczowych inwestycji w terenie.
- Podkreśla zasadniczą rolę EBI jako długoletniej instytucji finansowej UE która wspiera PPP w UE, a także zapewnia know-how i wiedzę konieczne do opracowania i wdrożenia szeregu różnych InFI na szczeblu UE, we współpracy z Komisją Europejską.
- Z zadowoleniem przyjmuje przyjętą w 2012 r. decyzję o podwyższeniu kapitału o 10 mld euro, co umożliwi EBI udzielanie do 60 mld więcej dodatkowego kredytu.
- Przyjmuje z zadowoleniem instrumenty wprowadzone przez EBI, oparte na kredytach ramowych i kredytach na programy strukturalne. Mogą one mieć zasadnicze znaczenie dla finansowania władz lokalnych i regionalnych, umożliwiając finansowanie portfela inwestycji i tym samym pokonanie przeszkody, którą jest wielkość projektu.
- Przyznaje, że na etapie wprowadzania InFI do programów funduszy strukturalnych występowały początkowo problemy i wskazuje szereg czynników wyjaśniających niski poziom wykorzystania tych instrumentów, w tym brak świadomości i zrozumienia związanych z nimi możliwości, potrzeba przedstawienia się instytucji zarządzających z dotacji na instrumenty finansowe, a także obawy o złożoność ram regulacyjnych, w tym przepisów dotyczących pomocy państwa.
- Przyjmuje z zadowoleniem rozszerzenie zakresu InFI na lata 2014–2020 na wszystkie rodzaje projektów, wszystkie cele tematyczne i priorytety inwestycyjne ustanowione w umowach partnerskich i programach operacyjnych, a także na wszystkie fundusze objęte wspólnymi ramami strategicznymi.
- Podkreśla rosnące zainteresowanie władz lokalnych i regionalnych rozwojem funduszy dla wielu regionów w kontekście strategii makroregionalnych realizowanych z pomocą EBI.
- Zwraca się o przedłużenie inicjatywy obligacji projektowych (PBI) do 2020 r. i o poszerzenie jej zakresu o inne sektory niż jedynie sieci transeuropejskie po przeprowadzeniu oceny fazy pilotażowej.
- Zaleca, by Komisja Europejska wyjaśniła możliwość zastosowania zasad pomocy państwa do InFI.

Sprawozdawca Rhodri Glyn THOMAS (UK/EA), członek Zgromadzenia Narodowego Walii

Dokument źródłowy

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Wprowadzenie

1. Stwierdza, że pomimo coraz silniejszego przekonania, że najgorszy kryzys w strefie euro mamy już za sobą, wciąż istnieją poważne wyzwania i przeszkody, które hamują ożywienie gospodarcze w całej UE, zwłaszcza jeżeli chodzi o dostępność prywatnych i publicznych środków na wsparcie kluczowych inwestycji.

2. Uważa, że UE ma do odegrania kluczową rolę w odbudowie zaufania do gospodarki dzięki stworzeniu warunków ramowych pomagających w wykorzystaniu ograniczonych środków publicznych i prywatnych na ożywienie kluczowych inwestycji na szczeblu lokalnym i regionalnym, a także w zaradzeniu obecnemu niedoborowi środków i kredytów dla MŚP, bez których plany realizacji strategii „Europa 2020” i Paktu na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia spełzną na niczym.

3. Przypomina o zasadniczej roli i istotnym zakresie odpowiedzialności władz lokalnych i regionalnych w europejskich wysiłkach na rzecz ożywienia gospodarczego, które podkreślono również w opinii Komitetu Regionów w sprawie tworzenia większej synergii między budżetami unijnym, krajowym i władz niższego szczebla, przyjętej 31 stycznia 2013 r. ⁽¹⁾, zważywszy, że odpowiadają one za znaczną część wydatków publicznych w Europie (16,7 % PKB, 34 % wszystkich wydatków publicznych w 2011 r. i dwie trzecie inwestycji bezpośrednich w 2011 r. ⁽²⁾), które w dużej mierze koncentrują się w kluczowych obszarach priorytetowych stanowiących główny element strategii „Europa 2020” (takich jak sprawy gospodarcze, kształcenie, środowisko, gospodarka mieszkaniowa i komunalna).

⁽¹⁾ CdR 1778/2012 fin.

⁽²⁾ Dexia Crédit local oraz Rada Gmin i Regionów Europy (2012), „Subnational public finance in the European Union”, lipiec 2012 r.

4. Podkreśla coraz większe znaczenie partnerstw publiczno-prywatnych (PPP) ⁽³⁾ dla finansowania projektów oraz innowacyjnych instrumentów finansowych (InFI) ⁽⁴⁾ jako potencjalnego mechanizmu pomagającego w uruchomieniu kluczowych inwestycji, a także rosnące zainteresowanie nimi.

5. Przyjmuje zatem z zadowoleniem rolę Komisji Europejskiej, która zachęca do stosowania PPP i InFI, ustanawiając sprzyjające temu ramy polityczne i mobilizując budżet UE do zwiększenia dostępnych środków publicznych na szczeblu władz lokalnych i regionalnych.

6. Podkreśla kluczową rolę Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) i wciąż rosnącego publicznego sektora bankowego w całej UE we wspieraniu spójnego i kompleksowego otoczenia inwestycyjnego opartego na polityce.

7. Zauważa, że – mimo oddziaływania na stosunkowo niewielką skalę – budżet UE oraz EBI odgrywają kluczową rolę mechanizmu stymulującego inwestycje na całym obszarze UE, w szczególności (choć nie wyłącznie) poprzez fundusze objęte zakresem wspólnych ram strategicznych, wypłacane i wykorzystywane na szczeblu terytorialnym (w wielu przypadkach przez władze lokalne i regionalne), które wywołują w gospodarce istotny efekt mnożnikowy.

8. Odnotowuje ambicje Komisji Europejskiej, by podwoić efekt dźwigni inwestycji dokonywanych z funduszy strukturalnych w latach 2014–2020 do 4,2 euro z każdego 1 euro zainwestowanego przez UE, wraz ze wstępnymi szacunkami, że część EFRR przeznaczona na InFI mogłaby wzrosnąć z 5 % do 15 %.

⁽³⁾ Terminu PPP używa się w całym niniejszym sprawozdaniu w odniesieniu do wspólnych projektów inwestycyjnych z udziałem partnerów i finansów publicznych/prywatnych. Rozumie się go w znaczeniu podejścia opartego na projektach, czy też jednorazowych inwestycji między konsorcjum publicznym/prywatnym.

⁽⁴⁾ Terminu InFI używa się w całej opinii w odniesieniu do programów lub instrumentów tworzonych z myślą o wsparciu szerokiego zakresu indywidualnych projektów/działań, realizowanych raczej ze środków funduszu holdingowego, a nie jednorazowego projektu, np. JEREMIE lub JESSICA. Terminu tego używa się zamiast określenia „instrumenty inżynierii finansowej” (IFF), które również powszechnie występuje w UE i w literaturze naukowej na ten temat.

9. Przyjmuje z zadowoleniem kontynuację podejścia do funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych opartego na funduszu odnawialnym, które może sprawić, że pozostające środki będą mogły być wykorzystywane na szczeblu terytorialnym. Apeluje o rozważenie, jak skutecznie można by rozwinąć to podejście w odniesieniu do InFI stosowanych za pośrednictwem centralnie zarządzanych programów wspieranych z budżetu UE (np. COSME czy „Horyzont 2020”).

10. Przyjmuje z zadowoleniem nadanie InFI większego znaczenia politycznego w wieloletnich ramach finansowych na lata 2014–2020 i towarzyszących im propozycjach. Zachęca władze lokalne i regionalne (oraz państwa członkowskie) do optymalizacji tych pomocniczych ram regulacyjnych, zwłaszcza poprzez umocnienie i wyjaśnienie zasad funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych, zarządzanych wspólnie na szczeblu terytorialnym.

11. Zgadza się ze specjalnym sprawozdaniem sporządzonym na wniosek Parlamentu Europejskiego⁽⁵⁾ przez Centrum Studiów nad Polityką Europejską, w którym stwierdza się, że InFI nie powinno postrzegać się jako panaceum dla wszystkich działań na szczeblu lokalnym i regionalnym i podkreśla się, że są one „odpowiednie jedynie dla projektów, które mogą przynieść zysk finansowy” i że „nie należy ich traktować jako substytutu dotacji, lecz raczej jako środek poszerzenia zakresu budżetu UE”.

12. Zgadza się ponadto, że połączenie (lub wymieszanie) dotacji z InFI jest potencjalnie innowacyjnym podejściem, za pomocą którego można obniżyć ogólne koszty i stopień ryzyka projektów/inwestycji, i apeluje do władz lokalnych i regionalnych, by wykazały się wyobraźnią, jeżeli chodzi o sposób wykorzystania tych różnych narzędzi w celu optymalizacji wsparcia dla kluczowych inwestycji w terenie.

Racjonalne przesłanki, uzasadnienie i korzyści związanych z PPP/InFI

13. Stwierdza, że oprócz potencjalnie kluczowej roli, jaką PPP i InFI mogą odegrać w ożywieniu gospodarczym UE, uzasadnia je również szereg innych czynników. Główną zaletą PPP jest możliwość osiągnięcia wspólnych korzyści i celów, w sposób, który nie byłby możliwy lub pożądaný bez połączenia interesów publicznych i prywatnych. Celem InFI jest natomiast dostarczenie bardziej zorganizowanego wsparcia poprzez ustanowienie programów opartych na ustalonych zasadach i celach, które mogą zostać zaadresowane do szczególnych beneficjentów/grup (np. MŚP poprzez mikrofinansowanie, projekty B+R, programy rozwoju obszarów miejskich).

14. Uważa, że zawodność rynku jest istotnym powodem interwencji publicznych jako środka złagodzenia ryzyka, zachęcenia sektora prywatnego do udziału, a także umożliwienia inwestycji, które w przeciwnym razie nie mogłyby zostać zrealizowane. Powody te jasno widać w wypadku InFI, których

celem jest na przykład zapewnienie MŚP dostępu do mikrofinansowania.

15. Stanowczo utrzymuje, że zawodność rynku nie jest jedynym lub podstawowym motorem takich działań i że ich siłą napędową może być również szerszy cel polityki publicznej, taki jak skoncentrowanie się na celach długofalowych zamiast krótkofalowych korzyści czy skupienie się na celach środowiskowych (np. czysta energia) lub społecznych (zmniejszenie ubóstwa, zaradzenie wykluczeniu społecznemu), chociaż takie inwestycje mogą doprowadzić z kolei do powstania nowych rynków i do działalności gospodarczej (takiej jak rozwój sektora energii odnawialnej, rewitalizacja obszarów miejskich itp.).

16. Apeluje do Komisji Europejskiej, by w ramach prawnych i regulacyjnych dotyczących PPP/InFI jaśniej przedstawiła te względy polityki publicznej, a także by precyzyjniej określiła zastosowanie zasad pomocy państwa i przepisów dotyczących zamówień publicznych, które mogą hamować udział władz lokalnych i regionalnych w takich inicjatywach. Tam, gdzie motorem działania jest polityka publiczna, reguły konkurencji UE nie powinny utrudniać realizacji takich działań czy też do nich zniechęcać.

17. Podkreśla, że sektorem publicznym rządzą zasady demokratycznej rozliczalności, z reguły przyjmuje on długofalowe spojrzenie na rentowność inwestycji, koncentrując się na tym, by respektowano kluczowe cele i wartości publiczne, oraz zmniejszając ryzyko poprzez tworzenie stosunkowo bezpiecznego środowiska dla inwestycji sektora prywatnego. Z kolei partnerzy sektora prywatnego wnoszą nowe środki, świadomość handlową i wiedzę fachową, a także przedsiębiorczość i innowacyjność.

18. Odnotowuje, że dla inwestorów prywatnych, w tym funduszy emerytalnych, jedną z potencjalnych zalet inwestowania w PPP/InFI w obecnym klimacie gospodarczym, który cechuje się dużą niepewnością na rynkach finansowych, jest fakt, że zaangażowanie sektora publicznego może obniżyć postrzegane ryzyko inwestycji. Ponadto udział EBI/UE w finansowaniu może jeszcze bardziej zmniejszyć postrzegane ryzyko dzięki zewnętrznej weryfikacji jakości planowanych inwestycji.

19. Apeluje do Komisji Europejskiej o głębsze zastanowienie się nad potencjałem działań UE mających na celu wykorzystanie inwestycji funduszy emerytalnych, który tkwi w planie naprawczych UE.

20. Stwierdza, że w wyniku nieodpowiedzialnych instrumentów finansowych, które doprowadziły do kryzysu finansowego w 2008 r., a także dążenia w ciągu ostatnich 3–4 lat do zreformowania sektora usług finansowych w Europie, wyraźnie dostrzega się potrzebę skupienia się na trwałych i długoterminowych inwestycjach i zapobieżenia nadużyciom i ekscesom przeszłości.

⁽⁵⁾ Sprawozdanie specjalne nr 68 Centrum Studiów nad Polityką Europejską, październik 2012 r., s. 1.

21. Podkreśla w związku z tym kluczową potrzebę obrony i respektowania celów publicznych, a także zainteresowania partnerstwami publiczno-prywatnymi. Niemniej odnotowuje, że bez inwestorów prywatnych niemożliwe jest partnerstwo publiczno-prywatne i że zasady PPP oraz InFI muszą być opracowane w taki sposób, by zachęcić partnerów prywatnych do udziału.

22. Uważa, że widoczne jest usilne dążenie do nowych modeli własności, mających na celu realizację inwestycji opartych na polityce z korzyścią dla obywateli na szczeblu lokalnym i regionalnym, przy jednoczesnej świadomości, że konieczne jest osiągnięcie zysku proporcjonalnego w stosunku do kosztów oraz długoterminowej rentowności i stabilności, zamiast czerpania za wszelką cenę maksymalnych zysków krótkoterminowych. Odbywa się to w oparciu o silną tradycję banków publicznych w UE, które stanowią ponad 20 % sektora bankowego w UE (na przykład KfW oraz sieć banków regionalnych w Niemczech, Caisse des Dépôts we Francji i Cassa Depositi e Prestiti we Włoszech) ⁽⁶⁾.

23. W tym kontekście odnotowuje powstający w Skandynawii model agencji finansujących władze lokalne i regionalne: BNV (Holandia), KommuneKredit (Dania), Kommunalbank (Norwegia), Kommuninvest (Szwecja), Municipality Finance (Finlandia). Chociaż różnią się one bardzo od siebie pod względem stopnia zaangażowania rządu centralnego i tym samym stopnia jego kontroli i poziomu ryzyka, jakie na siebie przyjmuje ⁽⁷⁾, są one alternatywnym sposobem finansowania inwestycji władz lokalnych i regionalnych, między innymi w ramach współpracy partnerskiej z sektorem prywatnym. Na przykład w wypadku Finlandii finanse gminne należą w 16 % do państwa, w 31 % do publicznych fińskich funduszy emerytalnych i w 52 % do gmin. W Walii rozpoczęto dyskusję na temat możliwości utworzenia publicznego walijskiego banku inwestycyjnego.

Rola Europejskiego Banku Inwestycyjnego

24. Podkreśla zasadniczą rolę EBI jako długoletniej instytucji finansowej UE (i największego na świecie wielostronnego kredytobiorcy i kredytodawcy, współpracującego z ponad 150 państwami spoza UE), która wspiera PPP w UE, a także zapewnia *know-how* i wiedzę konieczne do opracowania i wdrożenia szeregu różnych InFI na szczeblu UE, we współpracy z Komisją Europejską (w tym JEREMIE, JESSICA, ELENA i mechanizm finansowania oparty na podziale ryzyka, a także narzędzia wsparcia technicznego, takie jak JASPERS i JASMINE).

25. Podkreśla wartość, jaką EBI wnosi pod względem podejścia opartego na inwestycjach, elastyczności w dostosowywaniu wsparcia i kredytów do indywidualnych przypadków, zdolności

zaoferowania władzom publicznym profesjonalnego doradztwa i technicznego *know-how*, a także zapewnienia klientom dobrych warunków dzięki ocenie AAA na międzynarodowych rynkach finansowych.

26. Zwraca uwagę na szeroki portfel dostępnego wsparcia EBI, a także na szereg różnych rodzajów narzędzi, w tym na bezpośrednie pożyczki na projekty (jeżeli ich wartość przewyższa 25 mln euro), pożyczki udzielone przy pomocy pośredników, którymi są banki lokalne, kapitał wysokiego ryzyka, programy mikrofinansowania itp., oraz na jego podejście do inwestycji oparte na polityce, skupiające się na nadrzędnych priorytetach UE w celu rozwinięcia MŚP, zaradzenia dysproporcjom gospodarczym/społecznym i zainwestowania w środowisko naturalne/miejskie, gospodarkę opartą na wiedzy, wsparcie dla sieci transeuropejskich i dostawy zrównoważonej energii w UE.

27. Odnotowuje, że ponad 90 % działalności EBI dotyczy Europy, lecz odgrywa ona istotną rolę we wdrażaniu aspektów finansowych polityki zewnętrznej i polityki na rzecz rozwoju UE, co Komitet Regionów przyjmuje z zadowoleniem.

28. Podkreśla rosnące znaczenie finansowania EBI od końca lat 90., o czym świadczy wzrost kredytów udzielanych w ostatnim dziesięcioleciu, zwłaszcza podczas kryzysu finansowego ostatnich 4–5 lat.

29. Odnotowuje, że do połowy lat 2000 roczny wolumen kredytów EBI wzrósł z 10 mld ECU w 1998 r. do 45 mld euro, osiągając wielkość 79 mld euro w 2011 r. (najwyższy poziom) w celu zrównoważenia malejących inwestycji prywatnych podczas kryzysu. Do końca 2011 r. całkowita wartość bieżącego, niespłaconego kredytu wzrosła o ponad jedną trzecią do 395 mld euro. EBI odgrywał kluczową rolę w udostępnianiu kapitału w całej UE i we wspieraniu inwestycji w szeregu krajów strefy euro znajdujących się w trudnej sytuacji, w tym w Grecji, Portugalii i Hiszpanii.

30. Z zadowoleniem przyjmuje przyjętą w 2012 r. decyzję o podwyższeniu kapitału o 10 mld euro, co umożliwi EBI udzielanie do 60 mld więcej dodatkowego kredytu.

31. Podkreśla znaczenie posiadania przez UE takiego atutu, który umożliwi szybkie i elastyczne reagowanie na zmieniającą się sytuację, a także odpowiednie dostosowanie i rozwinięcie nowych programów wsparcia. Zwraca ponownie uwagę na wagę tej instytucji UE w obecnym klimacie gospodarczym, gdyż realizuje ona inwestycje motywowane względami politycznymi ukierunkowane na osiągnięcie kluczowych celów UE na podstawie podejścia dającego pierwszeństwo zapobieganiu stratom, a nie maksymalizacji zysków.

⁽⁶⁾ Publiczne instytucje finansowe w Europie, marzec 2011 r., Europejskie Stowarzyszenie Banków Publicznych (EAPB).

⁽⁷⁾ Kommunalbank w Norwegii należy w 100 % do rządu centralnego i podlega jego nadzorowi. Bank BNV w Holandii w 50 % należy do państwa, a w 50 % do władz lokalnych i regionalnych.

32. Gratuluje Komisji Europejskiej i EBI opracowania pakietu InFI w latach 2007–2013 i ugruntowania zasady, że finansowanie UE odgrywa istotną rolę i wnosi wartość dodaną dzięki InFI, uzupełniając i poszerzając tradycyjne finansowanie oparte na dotacjach. Odnotowuje, że do końca 2011 r. we wszystkich państwach członkowskich, z wyjątkiem Irlandii i Luksemburga, wprowadzono łącznie 592 InFI.

33. Przyjmuje z zadowoleniem instrumenty wprowadzone przez EBI, oparte na kredytach ramowych i kredytach na programy strukturalne. Mogą one mieć zasadnicze znaczenie dla finansowania władz lokalnych i regionalnych, umożliwiając finansowanie portfela inwestycji i tym samym pokonanie przeszkody, którą jest wielkość projektu (zazwyczaj minimalna wysokość kredytu wynosi 25 mln euro).

34. Apeluje do Komisji Europejskiej, by rozważyła rozszerzenie tego podejścia na budżet UE za pomocą instrumentów finansowych umożliwiających sekurytyzację grupy małych projektów (m.in. wyemitowała obligacje projektowe zatwierdzone przez Radę Europejską w konkluzjach z czerwca 2012 r., z uwzględnieniem fazy pilotażowej dla obecnych ram finansowych, a także wzmianki o instrumencie „Łącząc Europę” jako przykładu dziedziny, w której można by było wdrożyć te działania w latach 2014–2020).

35. Przyjmuje z zadowoleniem kroki podejmowane w celu zapewnienia silnego i ścisłego powiązania EBI z Komitetem Regionów, zważywszy na coraz istotniejszą rolę EBI we wspieraniu inwestycji gospodarczych na poziomie władz lokalnych i regionalnych.

Przeszkody na drodze do wykorzystania partnerstw publiczno-prywatnych i innowacyjnych instrumentów finansowych

36. Przyznaje, że na etapie wprowadzania InFI do programów funduszy strukturalnych w latach 2007–2013 występowały początkowo problemy, o czym świadczy zewnętrzne sprawozdanie oceniające dla Komisji Europejskiej w sprawie postępów w finansowaniu i wdrażaniu instrumentów inżynierii finansowej współfinansowanych z funduszy strukturalnych.

37. Wskazuje szereg czynników wyjaśniających niski poziom wykorzystania tych instrumentów, w tym brak świadomości i zrozumienia związanych z nimi możliwości, potrzeba przedstawienia się instytucji zarządzających z dotacji na instrumenty finansowe, co obejmuje podejście do ryzyka, postrzeganą złożoność instrumentów i metod udziału, a także obawy o złożoność ram regulacyjnych, w tym przepisów dotyczących pomocy państwa.

38. Odnotowuje konkretne obawy miast i władz miejskich związane z napięciami między instytucjami zarządzającymi programami a władzami miasta podczas opracowywania instrumentów JESSICA w okresie programowania 2007–2013. Dlatego też przychylnie odnosi się do większej przejrzystości i zakresu projektów rozporządzeń na lata 2014–2020, jeżeli chodzi o programowanie na szczeblu niższym niż regionalny i zintegrowane inwestycje terytorialne, co powinno ułatwić miastom/obszarom miejskim w przyszłości lepsze opracowanie programów JESSICA.

39. Odnotowuje pogląd wyrażony na etapie gromadzenia dowodów, by w ramach swego portfela inwestycji EBI przyjął na siebie silniejszą rolę we wspieraniu bardziej ryzykownych projektów/inicjatyw.

40. Podkreśla znaczenie wspierania nowych i powstających technologii, w tym priorytetów politycznych takich jak rozwój kluczowych technologii wspomagających w UE (w tym na przykład sektora fotoniki). Apeluje do Komisji Europejskiej i EBI, by zadbały o wystarczająco priorytetowe potraktowanie nowych i powstających technologii w ramach PPP i InFI na lata 2014–2020, jako części dłuższej perspektywy inwestycyjnej dla Europy.

Uproszczenie, usprawnienie i udoskonalenie instrumentów na szczeblu UE (w tym funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych)

41. Odnotowuje, że w latach 2007–2013 opracowano doraźnie szeroki zakres różnych instrumentów tematycznych, wywołując dezorientację, gdyż poszczególne dyrekcje generalne starały się wprowadzić nowe metody finansowania.

42. Przyjmuje z zadowoleniem starania Komisji Europejskiej mające na celu usprawnienie i uproszczenie szeregu InFI dostępnych na lata 2014–2020.

43. Przyjmuje z zadowoleniem rozszerzenie⁽⁸⁾ zakresu InFI na lata 2014–2020 (zgodnie z art. 32–40 projektu rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów) na wszystkie rodzaje projektów, wszystkie cele tematyczne i priorytety inwestycyjne ustanowione w umowach partnerskich i programach operacyjnych, a także na wszystkie fundusze objęte wspólnymi ramami strategicznymi. Z niecierpliwością oczekuje na powszechne przyjęcie tych zasad, między innymi w programach rozwoju obszarów wiejskich i w programach morskich.

44. Przyjmuje zwłaszcza z zadowoleniem zniesienie zakazu finansowania projektu z więcej niż jednego źródła, a także możliwość połączenia kilku instrumentów finansowych, które powinny ułatwić finansowanie projektów lokalnych i regionalnych.

⁽⁸⁾ Zob. artykuły 32–40 wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów na temat pięciu funduszy objętych wspólnymi ramami strategicznymi, tzn. funduszy EFRR, EFS, FS, EFROW i EFMR.

45. Przyjmuje z zadowoleniem propozycję połączenia wsparcia dla innowacyjnych MŚP programu COSME⁽⁹⁾ z programem mechanizmu finansowania opartego na podziale ryzyka dla MŚP w ramach programu „Horyzont 2020”, co – jak się szacuje – umożliwi uzyskanie potencjalnego wzrostu inwestycji w B+R o ponad 100 mld euro w latach 2014–2020 i zmniejszy w około 10 % lukę dzielącą nas od osiągnięcia celu 3 % PKB wytyczonego w ramach strategii „Europa 2020”.

46. Wskazuje potrzebę pogłębienia świadomości szczebla lokalnego i regionalnego na temat potencjalnych możliwości uzyskania wsparcia z EBI i wzywa władze lokalne i regionalne (w tym instytucje zarządzające programami objętymi wspólnymi ramami strategicznymi) do przyjęcia na siebie bardziej proaktywnej roli w kontaktach z EBI, apelując jednocześnie do Komisji Europejskiej i EBI o podjęcie dalszej kampanii uświadamiającej, by rozpropagować już istniejące i nowe możliwości.

47. Proponuje, by na przykład w latach 2013 i 2014 zorganizowano wraz z Komitetem Regionów szereg konferencji, być może w ramach Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast Open Days. Przypomina znaczenie włączenia do tych wydarzeń takich podmiotów jak Europejskie Stowarzyszenie Banków Publicznych, KfW, sektor bankowości komercyjnej, a także organizacje należące do sieci przedsiębiorczości.

48. Odnotowuje, że wspólnym problemem beneficjentów, zwłaszcza z perspektywy MŚP (w tym szczególnie mikroprzedsiębiorstw), jest odnalezienie się w gąszczu złożonych instrumentów wspierających inwestycje.

49. Podkreśla, że dla większości MŚP bank lokalny jest głównym źródłem doradztwa i finansowania, co oznacza, że dla kredytowych instrumentów finansowania (także tych wspieranych przez EBI i budżet UE) trzeba znaleźć skuteczny sposób dotarcia do przedsiębiorstw. Apeluje, by opracowując InFI, ściślej przestrzegano zasady „najpierw myśl na małą skalę”.

50. Zwraca uwagę, że w krajach (np. w Niemczech), gdzie istnieje silna publiczna infrastruktura bankowa i kultura inwestycyjna oparta na polityce, wyraźniej widać powiązania między rozwojem polityki UE, nowymi instrumentami i ich uwzględnieniem w istniejącym portfelu usług świadczonych MŚP na szczeblu władz lokalnych i regionalnych.

51. Apeluje zatem do państw członkowskich oraz władz lokalnych i regionalnych, zwłaszcza w kontekście bieżących reform struktur zarządzania gospodarczego UE, by przeprowadziły bardziej systematyczny przegląd tego, w jaki sposób struktury finansowe/bankowe na szczeblu europejskim, krajowym

i niższym niż krajowy mogą skutecznie współdziałać, by skierować wsparcie do MŚP i do podmiotów wnoszących kreatywną i innowacyjną wartość dodaną do gospodarki UE.

52. Podkreśla rosnące zainteresowanie władz lokalnych i regionalnych rozwojem funduszy dla wielu regionów w kontekście strategii makroregionalnych realizowanych z pomocą EBI (np. w krajach nordyckich). Takie połączenie środków zamiast oddzielnych funduszy regionalnych może zwiększyć dywersyfikację ryzyka oraz efekt dźwigni i efekt mnożnikowy danego funduszu.

Inicjatywa obligacji projektowych

53. Przyjmuje z zadowoleniem rolę EBI w inicjatywie obligacji projektowych mającej na celu udzielenie prywatnym inicjatorom projektów pomocy w emisji obligacji finansujących projekty infrastrukturalne i przyciągnięciu środków finansowych rynku kapitałowego, pochodzących od inwestorów instytucjonalnych, w tym funduszy emerytalnych.

54. Zwraca się o przedłużenie inicjatywy obligacji projektowych (PBI) do 2020 r. i o poszerzenie jej zakresu o inne sektory niż jedynie sieci transeuropejskie po przeprowadzeniu oceny fazy pilotażowej (na wniosek Parlamentu Europejskiego).

55. Wnosi o dzielenie się najlepszymi praktykami na szczeblu UE, aby podkreślić możliwość przechodzenia przez władze lokalne i regionalne ocen agencji ratingowych w celu zmniejszenia ich statusu ryzyka podczas prób uzyskania finansowania prywatnego.

56. Potwierdza postulat zawarty we wcześniejszych opiniach Komitetu Regionów, by Komisja Europejska zastanowiła się nad możliwością łatwiejszego wprowadzania „obligacji obywatelskich” i „obligacji wywierających skutki społeczne” (stosowanych już w Wielkiej Brytanii i USA) jako kolejnego innowacyjnego instrumentu wspierającego realizację celów UE.

57. Przyjmuje z zadowoleniem uwzględnienie ocen *ex ante* mających na celu uzasadnienie logiki interwencji publicznych dla projektów, podczas realizacji których stosuje się takie instrumenty finansowe.

58. Zaleca, by Komisja Europejska wyjaśniła możliwość zastosowania zasad pomocy państwa do InFI, na przykład w oparciu o sporządzenie standardowych i gotowych do użycia modeli dotyczących tych kwestii, podczas gdy Komisja Europejska i EBI mogą również zwiększyć swą pomoc techniczną w tej dziedzinie dla władz lokalnych i regionalnych.

⁽⁹⁾ Wcześniej wchodził on w zakres Programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji w formie dwóch InFI: Instrumentu na rzecz Wysokiego Wzrostu i Innowacji w MŚP oraz systemu poręczeń dla MŚP.

Pomocniczość i proporcjonalność

59. Odnotowuje, że względy pomocniczości i proporcjonalności nie mają zbyt dużego związku z niniejszą opinią, gdyż nie jest ona odpowiedzią na wniosek ustawodawczy czy propozycję polityczną Komisji Europejskiej.

60. Podkreśla jednakże niemniej znaczenie zadbania o to, by działania UE były podejmowane na podstawie zasady dodatkowości/wartości dodanej, i przyjmuje z zadowoleniem fakt, że zasadę tę zapisano w nowym rozporządzeniu finansowym UE w odniesieniu do przepisów stosujących się do instrumentów finansowych.

Bruksela, 11 kwietnia 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia „Silniejszy przemysł europejski na rzecz wzrostu i ożywienia gospodarczego”

(2013/C 139/03)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla, że należy przekształcić politykę przemysłową w jeden z filarów projektu integracji europejskiej i uznać ją za prawdziwy priorytet polityczny, cieszący się takim samym poparciem politycznym co spójność, infrastruktury i rolnictwo.
- Uważa, że Komisja Europejska musi rozważyć wszystkie możliwości oferowane w traktacie lizbońskim w zakresie polityki przemysłowej określone w art. 173 TFUE.
- Popiera wysuniętą przez Parlament Europejski propozycję ustanowienia grupy sterującej, by zgrupować kompetencje poziomu europejskiego i krajowego oraz samorządów terytorialnych oraz zasoby obecnie rozrzucone między różne poziomy i różne sektory.
- Zwraca uwagę na to, że wiele organów władz lokalnych i regionalnych uczyniło z innowacji gospodarczych, społecznych i środowiskowych główny element swej strategii rozwoju. Dysponują już sieciami i wiedzą, by rozwinąć ekosystemy innowacji niezbędne do rozwoju MŚP.
- Proponuje emisję obligacji projektowych mających na celu finansowanie MŚP, co pozwoli skierować regionalne fundusze inwestycyjne na MŚP i przedsiębiorstwa średniej wielkości oraz wzmocnić europejski sektor venture capital oparty na obszarach lokalnych.
- Proponuje, by regionalne programy innowacji przekształciły się w regionalne programy innowacji i rozwoju przemysłowego.

Sprawozdawca	Claude GEWERC (FR/PSE), przewodniczący Rady Regionalnej Pikardii
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Silniejszy przemysł europejski na rzecz wzrostu i ożywienia gospodarczego” COM(2012) 582 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Przyjmuje z zadowoleniem komunikat Komisji, w którym wyraźnie potwierdzono kluczowe znaczenie przemysłu.

2. Przemysł odpowiada za 80 % eksportu i prywatnych wydatków na badania i rozwój, będąc głównym atutem Europy w dobie globalizacji. Pozostaje też motorem całej gospodarki, zwłaszcza jeśli chodzi o tworzenie miejsc pracy (35 mln osób pracuje w tym sektorze) i wpływ na działalność usługową.

3. Jednakże ostatni okres charakteryzował się osłabieniem europejskich zdolności produkcyjnych, pogłębieniem się nierówności wewnątrz UE, a także rosnącymi obawami co do delokalizacji i konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich.

4. Unia Europejska powstała w oparciu o Europejską Wspólnotę Węgla i Stali. Obecny kryzys gospodarczy i finansowy umacnia przekonanie, że dobrobyt i trwałość UE zależą od jej zdolności do utrzymania solidnej bazy produkcyjnej dzięki propagowaniu nowego modelu przemysłowego opartego na innowacjach i większych inwestycjach w nowe technologie, który ją jednoczy i umacnia jej miejsce w światowej gospodarce. Europa, kolebka rewolucji przemysłowej, jest do tego zdolna, gdyż posiada atuty gospodarcze, kulturowe, naukowe i polityczne konieczne do odnowy przemysłu: ogromny rynek obejmujący ponad 500 mln mieszkańców, wykształconych i wykwalifikowanych pracowników, drugą na świecie walutę, zdobywającą rynek przedsiębiorstwa obecne w prawie każdym sektorze oraz stabilne ramy polityczne.

5. To stwierdzenie daje powody do przekształcenia polityki przemysłowej w jeden z filarów projektu integracji europejskiej i do jej uznania za prawdziwy priorytet polityczny, obdarzony takim samym poparciem politycznym co spójność, infrastruktury i rolnictwo.

6. Choć wola ku temu jest coraz bardziej widoczna, nie zawsze podzielają ją państwa członkowskie. Świadczą o tym zaproponowane przez Radę Europejską w ramach negocjacji nad wieloletnimi ramami finansowymi nieproporcjonalnie duże cięcia w sektorach o szczególnym znaczeniu dla przemysłu, takich jak badania i innowacje (program „Horyzont 2020”) i infrastruktury transeuropejskie (instrument „Łącząc Europę”).

7. Uważa, że Komisja Europejska musi rozważyć wszystkie możliwości oferowane w traktacie lizbońskim w zakresie polityki przemysłowej określone w art. 173 TFUE, zwłaszcza zaś „podjąć każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia tej koordynacji (państw członkowskich w zakresie polityki przemysłowej), w szczególności inicjatywy mające na celu określenie wytycznych i wskaźników, organizowanie wymiany najlepszych praktyk i przygotowanie elementów niezbędnych dla prowadzenia okresowego nadzoru i oceny”.

8. Wobec tego popiera wysuniętą przez Parlament Europejski propozycję ustanowienia grupy sterującej, by zgrupować kompetencje poziomu europejskiego i krajowego oraz samorządów terytorialnych oraz zasoby obecnie rozrzucone między różne poziomy i różne sektory.

9. Zdaniem Komisji wzmocnienie przemysłu, aby zwiększyć jego udział w europejskim PKB do 20 %, jest zależne od sześciu priorytetowych obszarów działania: zawansowanych technologii produkcyjnych, kluczowych technologii wspomagających, bioproduktów, polityki przemysłowej, zrównoważonego budownictwa i surowców, ekologicznie czystych pojazdów oraz inteligentnych sieci. Komunikat opiera się na czterech filarach.

Komitet Regionów

10. Popiera stwierdzenie, że przemysł stał się pilnym priorytetem, co skłoniło Komisję do uzupełnienia swych propozycji średnio- i długoterminowych o propozycje przynoszące szybsze rezultaty.

11. Odnotowuje niemniej, że trudności napotkane przez przemysł w wielu państwach członkowskich mają przyczyny strukturalne, które wymagają zasadniczej zmiany koncepcji, zarządzania polityką przemysłową oraz jej finansowania. Ponadto konieczne jest przyspieszenie tych zmian i przeznaczenie na nie adekwatnych zasobów instytucjonalnych i finansowych.

12. Podziela przekonanie, że stworzenie warunków ramowych przyjaznych dla przemysłu oraz inwestowanie w przedsiębiorstwa i ich otoczenie jest niezbędne do podniesienia konkurencyjności i zapewnienia trwałego wzrostu gospodarczego. Główne wyzwanie w zakresie konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich polega właściwie na zwiększeniu wydajności – poprzez skuteczność zrównoważonego zarządzania zasobami, zwłaszcza ludzkimi, dzięki kształceniu przez całe życie, innowacjom, internacjonalizacji i dzieleniu się odpowiedzialnością i dochodami z pracownikami – a nie na skupianiu się wyłącznie na kosztach pracy.

13. Podobnie jak Komisja, odnotowuje skutki kryzysu finansowego dla finansowania gospodarki realnej, lecz zauważa, że „szereg środków” nie może stanowić odpowiedzi na brak równowagi systemowej.

14. Podkreśla znaczenie umiejętności dla rozwoju i modernizacji przemysłu europejskiego.

15. Podkreśla pilną potrzebę działania na rzecz wymiaru ludzkiego, społecznego i terytorialnego przemian przemysłowych.

16. Odnotowuje, że poszerzenie jednolitego rynku nie doprowadziło dotychczas do wzmocnienia bazy przemysłowej UE, i wyraża zdziwienie, że w warunkach dostępu do rynku nie uwzględniono kursu wymiany.

17. Zgadza się, że należy promować przedsiębiorczość, lecz podkreśla równie duże znaczenie propagowania i uznawania zawodów związanych z przemysłem.

18. Wnosi do Komisji o udoskonalenie jej zdolności analizy oraz instrumentów wspierania przedsiębiorstw i o przestudiowanie w tym celu możliwości utworzenia – zaakceptowanej przez nią w odniesieniu do przemysłu rolno-spożywczego – nowej kategorii pośredniej przedsiębiorstw, pomiędzy MŚP a dużym przedsiębiorstwem, w których liczba pracowników waha się od 250 do 750, a obroty nie przekraczają 200 mln euro. Przedsiębiorstwa tej kategorii mogłyby korzystać z odpowiednich progów pomocowych, wyższych niż przyznawane dużym przedsiębiorstwom, a niższych od tych przyznawanych MŚP.

19. Wyraża ubolewanie, że wymiar terytorialny polityki przemysłowej wspomina się jedynie mimochodem, chociaż to właśnie na szczeblu lokalnym i regionalnym żyją i kształcą się nasi obywatele, powstaje nowy styl życia, działają infrastruktura i platformy wymiany, powstają kontakty i współpraca, a także rodzi się zaufanie związane z kontaktami interpersonalnymi.

20. Popiera filary wzmocnionej polityki przemysłowej: inwestycje w innowacje, a także lepsze warunki dostępu do rynku, kapitału, kapitału ludzkiego i umiejętności.

A. UŁATWIANIE INWESTYCJI W NOWE TECHNOLOGIE I INNOWACJE

21. Wiele organów władz lokalnych i regionalnych uczyniło z innowacji gospodarczych, społecznych i środowiskowych główny element swej strategii rozwoju. Dysponują już sieciami i wiedzą, by rozwinąć ekosystemy innowacji niezbędne do rozwoju MŚP.

22. Zaawansowane technologie produkcyjne w zakresie ekologicznie czystej produkcji, podobnie jak zrównoważone surowce, wiążą się oczywiście z podejściem ukierunkowanym na ekologię przemysłową wspierającą recykling surowców i racjonalizację zużycia energii.

23. Sektor zrównoważonego budownictwa i surowców jest również ściśle powiązany ze środowiskiem lokalnym w zakresie modeli demonstracyjnych i przydziału inwestycji publicznych.

24. Można mówić o przyszłości pojazdów elektrycznych i hybrydowych także w ramach nowego podejścia do mobilności, nowej formy intermodalności związanej zwłaszcza z dworcami. Ponadto możliwe są także inne formy wykorzystania pojazdów elektrycznych. Chodzi tu zwłaszcza o nowe podejście umożliwiające zaspokojenie potrzeb w zakresie mobilności w miastach z uwzględnieniem obszarów podmiejskich.

25. To dziedzina, w której podejście sektorowe i perspektywa spójności mogą się ze sobą połączyć – istnieje ścisły związek między zrównoważonym zagospodarowaniem przestrzennym a rozwojem przemysłowym.

26. Wnosi do Komisji o przyspieszenie przewidzianego obecnie na czerwiec 2013 r. terminu publikacji planu działania UE w zakresie sektora hutniczego.

27. Ponadto czy to w kontekście gospodarki cyfrowej, czy to w kontekście rozwiązania problemu starzenia się społeczeństwa, regiony są naturalnym miejscem do eksperymentowania i łączenia ze sobą inicjatyw publicznych i prywatnych.

28. We wszystkich tych dziedzinach siła Europy zasadza się na jej kulturze zjednoczenia i złożoności. W nadchodzących latach będzie to główny aspekt rozwoju gospodarczego na świecie.

Komitet Regionów

29. Popiera proponowaną przez Komisję strategię ukierunkowanej terytorialnie inteligentnej specjalizacji, a jednocześnie podkreśla, że strategia ta dotyczy wszystkich sektorów przemysłowych i powinna towarzyszyć ich przemianie na całym obszarze Unii Europejskiej.

30. Podkreśla konieczność opracowywania projektów angażujących partnerów publicznych i prywatnych na szczeblu terytorialnym, by umożliwić im konstruktywny udział w dokonywaniu istotnych wyborów strategicznych UE.

31. Podkreśla znaczenie, jakie ma oparcie tej inicjatywy na współpracy w całej UE, tak by przyczynić się do powstania Europy innowacji opartej na obszarach lokalnych.

32. Ponawia swą propozycję zawarcia paktów terytorialnych umożliwiających organizację różnych szczebli współpracy związanych z projektem. Proponuje, by omawiana inicjatywa była tematem jednolitego dokumentu programowego umożliwiającego połączenie na szczeblu lokalnym polityki krajowej i lokalnej z polityką sektorową i polityką spójności UE.

33. Apeluje, by inwestycje związane z tymi jednolitymi dokumentami programowymi były finansowane z konkretnej puli na pożyczki Europejskiego Banku Inwestycyjnego, który starałby się stworzyć nowe ekosystemy terytorialne w zakresie innowacji gospodarczej i społecznej. Może to być szczególnie sposobem wspierania innowacyjnych rozwiązań, zapewnienia przedsiębiorstwom modeli demonstracyjnych oraz sprzyjania tworzeniu konsorcjów w dziedzinach wymagających nowego partnerstwa między przedsiębiorstwami. Jako partnerstwa publiczno-prywatne ekosystemy te mogłyby realizować dwojaki cel w zakresie poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw i skuteczności usług publicznych (tzn. racjonalizacji wydatków publicznych).

B. DOSTĘP DO RYNKÓW

34. Komisja uczyniła z lepszego dostępu do rynku towarów jeden z głównych motorów polityki przemysłowej. Jej propozycje dotyczą zarówno poszerzenia rynków w dziedzinie bezpieczeństwa, obronności i leków, jak i kwestii związanych z normami, własnością przemysłową czy też rozwojem przedsiębiorczości.

Komitet Regionów

35. Podziela troskę Komisji o ustanowienie norm europejskich stosowanych przez UE i chronionych na światowym rynku, tak by innowacje wprowadzane przez przedsiębiorstwa europejskie, na przykład w zakresie ochrony środowiska, nie szkodziły im, lecz – wręcz przeciwnie – mogły być stopniowo wprowadzane na całym światowym rynku. Pragnie, by Unia

zapewniła sobie środki niezbędne do wynegocjowania i egzekwowania tych norm w zakresie środowiska naturalnego, bezpieczeństwa przemysłowego, zapobiegania ryzyku związanemu z wykonywaniem pracy oraz minimalnych warunków socjalnych i warunków zatrudnienia, by europejskie produkty mogły konkurować na równych warunkach na globalnym rynku.

36. W podobny sposób może jedynie poprzeć postulat Komisji, by zajęto się rozbieżnościami podatkowymi i społecznymi wywołującymi konkurencję między europejskimi regionami, bez uruchamiania procesu tworzenia nowych źródeł bogactwa na szczeblu UE.

37. Strategiczne dziedziny, na których słusznie skupia się Komisja, mogą całkowicie zmienić modele konsumpcji, takie jak organizacja produkcji, podział na przemysł i usługi, obecne sektory i branże działalności, a – w ostatecznym rozrachunku – również formę tworzenia się sieci na rynku produktów przemysłowych UE. Zatem przygotowanie europejskich przedsiębiorstw do tej nowej sytuacji jest głównym wyzwaniem, któremu muszą one sprostać w oparciu o zacieśnioną współpracę, tworzenie konsorcjów i – w niektórych wypadkach – partnerstw publiczno-prywatnych. Konieczne jest antycypowanie i wspieranie prób dostosowania się do nowych wymogów, za które będziemy częściowo sami odpowiadać, by działać zarówno na rynku wewnętrznym, jak i światowym. Europa musi zapewnić sobie inżynierię rynkową odpowiadającą jej zdolnościom technologicznym.

38. Ten system wprowadzania do obrotu musi być jednym z aspektów wspólnych platform terytorialnych.

C. DOSTĘP DO ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA I RYNKÓW KAPITAŁOWYCH

39. Chociaż sytuacje w różnych krajach są odmienne, finansowanie przedsiębiorstw na rynku kapitału dłużnego w Europie stanowi jedynie 7 % PKB, podczas gdy w USA – aż 35 %.

40. Komisja odnotowuje, że jest to przejaw słabości, któremu należy zaradzić, opierając się na wsparciu sektora publicznego i na szeregu środków zmierzających do ułatwienia dostępu do rynków kapitałowych.

Komitet Regionów

41. Odnotowuje potrzebę przyjęcia całościowego podejścia do waluty i finansowania. W istocie przemysł, którego cykl są dłuższe, a dochody na ogół niskie, jest mało atrakcyjny dla kapitału poszukującego wysokich i natychmiastowych dochodów. Inwestycje dokonywane w celu szybkiego uzyskania wysokich dochodów mogą utrudnić długoterminowy rozwój przedsiębiorstwa.

42. Domaga się zatem, by finansowanie przemysłu stało się głównym elementem architektury finansowej i walutowej UE.

43. Proponuje emisję obligacji projektowych mających na celu finansowanie MŚP, co pozwoli skierować regionalne fundusze inwestycyjne na MŚP i przedsiębiorstwa średniej wielkości oraz wzmocnić europejski sektor venture capital oparty na obszarach lokalnych.

44. Ponawia swe poparcie dla promowania i wprowadzenia „obligacji obywatelskich” w celu przyspieszenia rozwoju lokalnego przemysłu. Takie obligacje obywatelskie mogłyby umożliwić projektom wspieranym przez UE skorzystanie z dodatkowych źródeł finansowania ze strony obywateli lub funduszy publicznych, inwestujących w zamian za gwarantowany i uczciwy zysk.

45. Zwraca się do Komisji, by opracowała narzędzia finansowe umożliwiające rozwój współpracy między poszczególnymi sektorami przemysłu i w obrębie całej UE.

46. Potwierdza, że nie zgadza się z propozycją Komisji, by pomoc regionalną przyznawaną przedsiębiorstwom z sektora hutniczego oraz włókien syntetycznych uznać za a priori niezgodną z rynkiem wewnętrznym.

47. Ocenia, że w kontekście kryzysu gospodarczo-społecznego inwestycje publiczne mają podstawowe znaczenie w ramach globalnej strategii wzrostu gospodarczego. W tym kontekście popiera ogólną reformę przepisów w zakresie pomocy państwa pod kątem ich uproszczenia, zapewnienia większej przejrzystości i elastyczności. Ta zmieniona wizja Komisji Europejskiej co do pomocy państwa musi również opierać się na podejściu bardziej ekonomicznym uwzględniającym rzeczywisty poziom zagrożenia, że pomoc ta wpłynie na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej oraz spowoduje faktyczne zaburzenia konkurencji na rynku wewnętrznym. Wiąże się z tym wymóg dokładniejszego uwzględniania jakości wydatków publicznych, zwłaszcza zaś specjalnego uwzględniania w europejskich zasadach dotyczących nadzoru makroekonomicznego inwestycji publicznych w infrastrukturę bądź innowacje w kontekście kosztów operacyjnych w wydatkach publicznych.

48. Proponuje zastanowić się nad możliwością utworzenia w ramach umowy Bazylea II podkategorii, by zobowiązać instytucje bankowe do inwestowania w gospodarkę niskoemisyjną oraz do przeprowadzania inwestycji towarzyszących przełomowym technologiom i inwestycji społecznie odpowiedzialnych.

D. LUDZIE MUSZĄ ODGRYWAĆ KLUCZOWĄ ROLE

49. Komisja przypomina priorytetowe znaczenie tworzenia miejsc pracy i odnotowuje, że konkurencyjna i skuteczna

polityka przemysłowa powinna opierać się na dynamicznym rynku pracy, a mobilność pracowników jest podstawową zmienną dostosowawczą w tym procesie.

50. Komisja podkreśla, że w okresie spowolnienia gospodarczego elastyczność wewnętrzna może być skutecznym sposobem utrzymania zatrudnienia i obniżenia kosztów dostosowania.

51. Komisja odnotowuje wreszcie, że w państwach, w których rynki pracy są bardziej odporne na kryzys, intensywny dialog społeczny jest zwykłą praktyką. Wobec powyższego wzywa do większego zaangażowania partnerów społecznych w kwestie polityki przemysłowej i konkretnie wyraża poparcie dla wysuniętej przez Parlament Europejski propozycji dyrektywy dotyczącej poprawy informowania pracowników i konsultowania się z nimi w celu przewidywania restrukturyzacji i zarządzania nimi.

52. Komisja proponuje inwestycje w rozwój umiejętności i kształcenie zawodowe, by wesprzeć przemiany strukturalne i odpowiednio wcześniej zaspokoić potrzeby w zakresie zatrudnienia i umiejętności.

Komitet Regionów

53. Podziela przekonanie, że zarządzanie umiejętnościami jest absolutnie konieczne dla powodzenia przemian przemysłowych w UE; jest także środkiem polityki antycyklicznej.

54. Podkreśla przeszkody, które trzeba pokonać, by osiągnąć ten cel: słabe zainteresowanie młodzieży zawodami związanymi z przemysłem, niewystarczające i nieuwzględniające najnowsze kierunki kształcenia i doskonalenia zawodowego, brak podejścia europejskiego i miejsca dyskusji nad perspektywami przemysłu i dotyczącą go strategią, przekazywanie komisjom eksperckim kwestii, które powinny być przedmiotem dialogu społecznego i terytorialnego.

55. Stwierdza, że przemiany nie są przypadkowe, lecz stanowią zasadniczy element transformacji przemysłowej, której musi stawić czoła UE.

56. Proponuje, by perspektywiczne zarządzanie umiejętnościami i przemianami uznano za niezbędny element strategii przemysłowej na wszystkich szczeblach.

57. Wskazuje na fakt, że aby zwiększyć liczbę małych i średnich przedsiębiorstw eksportujących do krajów spoza UE, konieczne jest podnoszenie umiejętności w dziedzinie technologii informatycznych i języków obcych. Wzywa Komisję, by dokładnie zbadała, jak duże braki w tym zakresie występują wśród mniejszych przedsiębiorstw w państwach członkowskich.

58. Podkreśla rolę władz lokalnych w koordynacji dynamiki zatrudnienia i kształcenia oraz przemian przemysłowych.

59. W tym kontekście przypomina o swym poparciu dla utrzymania Funduszu Dostosowania do Globalizacji, który może zwiększyć zdolność państw i samorządów terytorialnych do opanowania skutków kryzysu i pomóc we wdrożeniu aktywnych instrumentów rynku pracy na rzecz pracowników, którzy ucierpieli w wyniku restrukturyzacji. Uważa, że jako uzupełnienie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji można by przewidzieć fundusz dostosowania do przemian, tak by przyczynić się do rozwoju umiejętności i do transformacji przemysłowej. Na początku można by przewidzieć przeznaczenie pewnych pozycji wydatków w ramach funduszy strukturalnych i programu „Horyzont 2020” na dostosowanie się do przemian. Ponadto Komitet podkreśla, że podmioty społeczne w przedsiębiorstwach, państwa i regiony muszą interweniować proaktywnie i jak najwcześniej przed restrukturyzacjami, aby ich uniknąć lub choćby ograniczyć ich skutki dla zatrudnienia albo też dostosować zmiany wymuszone nadmiernym potencjałem i dokonać korekt w odpowiednim czasie.

60. Sugeruje, że Unia Europejska powinna organizować wydarzenia lokalne, które wzbudziłyby zainteresowanie młodzieży UE przemysłem.

E. ZARZĄDZANIE

Komitet Regionów

61. Popiera dążenie do lepszej koordynacji polityki europejskiej i krajowej z korzyścią dla przemysłu.

62. Podkreśla potrzebę uczynienia z dialogu społecznego i terytorialnego kluczowego elementu tej dynamiki na wszystkich szczeblach.

63. Apeluje, by w tym celu utworzono sieć zasobów, która przyczyniałaby się do demokratycznej dyskusji na temat przyszłości przemysłu.

64. Popiera udział regionów we wdrażaniu strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji.

65. Proponuje, by regionalne programy innowacji przekształciły się w regionalne programy innowacji i rozwoju przemysłowego.

Bruksela, 11 kwietnia 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia „Wytyczne UE dotyczące pomocy państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności”

(2013/C 139/04)

KOMITET REGIONÓW

- Zgadza się co do tego, że pomoc państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji nie powinna przeszkadzać w eliminowaniu z rynku przedsiębiorstw bez perspektyw na przyszłość i wywoływać w ten sposób skutki sprzeczne z zasadami „społecznej gospodarki rynkowej o wysokiej konkurencyjności”, co byłoby szkodliwe zarówno dla wolnej konkurencji, jak i konsumentów i podatników. Może się ona natomiast okazać użyteczna, jeśli przyświeca jej cel wspomagania przedsiębiorstw strukturalnie rentownych w przewyciężeniu okresowej niestabilności, ochrony zatrudnienia i przemysłowego *know-how*, utrzymania tkanki gospodarczej na danym obszarze;
- Proponuje wprowadzenie progów *de minimis* w wypadku pomocy państwa przeznaczonej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw;
- Proponuje, by maksymalny okres dla pomocy na rzecz ratowania przedsiębiorstw został wydłużony do sześciu miesięcy z możliwością jednorazowego przedłużenia na sześć miesięcy;
- Popiera ustalenie środków wyrównawczych związanych z nadzwyczajnym wkładem podmiotów prawa publicznego, w tym zakaz wypłaty dywidendy w trakcie trwania procesu restrukturyzacji;
- Sugeruje zastosowanie – przez analogię – w odniesieniu do pomocy państwa na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym klauzuli trwałości przedsięwzięć, o której mowa w art. 57 obecnego rozporządzenia ogólnego w sprawie funduszy strukturalnych. Artykuł ten przewiduje zwrot pomocy, jeżeli inwestycja nie zostanie utrzymana przez okres pięciu lat lub, w wypadku MŚP, trzech lat;
- Uważa, że maksymalna łączna kwota pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji tego samego przedsiębiorstwa ustalona w 2007 r. na 10 mln EUR powinna zostać podniesiona do 15 mln EUR, by uwzględnić inflację i inne istotne czynniki (m.in. skutki w odniesieniu do PKB i bezrobocia).

Sprawozdawca	Christophe ROUILLON (FR/PSE), mer Coulaïnes
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji „Wytyczne UE dotyczące pomocy państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności” (Dz.U. C 244 z 1.10.2004, s. 2)

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Podkreśla, że przegląd wytycznych dotyczących pomocy państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności wpisuje się w ramy ogólnej modernizacji polityki UE w dziedzinie pomocy państwa. W związku z tym postulaty zawarte w opinii Komitetu w sprawie ogólnej reformy ⁽¹⁾ stosują się przez analogię również tutaj, tzn. dotyczą one przede wszystkim: znacznego uproszczenia zasad, poprawy ich praktycznego stosowania, przyspieszenia, a nawet uproszczenia procedur, skoncentrowania się na projektach o dużym wpływie na rynek wewnętrzny.

2. Zwraca uwagę na znaczenie pomocy państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności dla samorządów terytorialnych ze względu na wagę tej pomocy z punktu widzenia spójności terytorialnej, gospodarczej i społecznej, a także ze względu na to, że samorzady są głównymi dostawcami tego rodzaju pomocy.

3. W związku z tym, choć zasady dotyczące pomocy państwa należą do wyłącznych kompetencji Unii Europejskiej, a tym samym nie ma tu zastosowania zasada pomocniczości, udział samorządów terytorialnych w przeglądzie odnośnych wytycznych ma znaczenie ze względu na rzeczywistość gospodarczą i społeczną oraz na legitymację demokratyczną, a ponadto jest zgodny z zasadami wielopoziomowego sprawowania rządów.

4. Przypomina, że samorzady terytorialne, jako odpowiedzialne za politykę w zakresie zatrudnienia oraz wspomagania restrukturyzowanych przedsiębiorstw uczestniczą również aktywnie w wysiłkach na rzecz edukacji, szkolenia zawodowego, zabezpieczania ścieżek kariery zawodowej i rewitalizacji stref zatrudnienia, które odpowiadają wymogom w zakresie uprzedzania i wspomagania restrukturyzacji.

5. Wyraża zadowolenie z decyzji Komisji Europejskiej z 28 września 2012 r. dotyczącej przedłużenia po raz drugi obowiązywania wytycznych z 2004 r. i przeprowadzenia wiosną 2013 r. ponownych konsultacji w sprawie ich przeglądu. Przedłużenie obowiązywania i nowe konsultacje powinny umożliwić uwzględnienie zasad ogólnej reformy pomocy państwa i lepsze włączenie wszystkich zainteresowanych stron w proces przeglądu. Zwłaszcza, że pierwsze konsultacje trwały bardzo krótko, od grudnia 2010 r. do lutego 2011 r. ⁽²⁾ i zareagowało na nie tylko 19 państw członkowskich i 9 organizacji, ale ani jeden samorząd. Domaga się zatem formalnego wniosku o opinię skierowanego do Komitetu Regionów, by mógł on uczestniczyć w drugich konsultacjach przewidzianych wiosną 2013 r. i przedstawić dzięki temu uzgodnione stanowisko europejskich samorządów terytorialnych.

6. Uważa ponadto, że przedłużenie obowiązywania obecnych wytycznych pozwoli na wyciągnięcie wniosków ze skutków kryzysu w zakresie polityki dotyczącej pomocy państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności. W tym kontekście wyraża zdziwienie, że w sprawozdaniu Komisji zawierającym aktualizację tabeli wyników w dziedzinie pomocy państwa ⁽³⁾ z 2012 r. nie wyszczególniono zmian wysokości pomocy państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności, a analiza skutków kryzysu w dziedzinie pomocy państwa ogranicza się do subwencji na rzecz sektora finansowego. Dla przypomnienia, Komisja rozróżnia pomoc państwa niezwiązaną z kryzysem, która w 2011 r. osiągnęła sumę 64,3 mld EUR (0,5 % PKB UE) i pomoc na rzecz sektora finansowego – 714,7 mld EUR (5,7 % PKB UE) w 2011 r.

7. Uważa jednak, że w każdym razie możliwość interwencji publicznej na rzecz przedsiębiorstw przeżywających trudności nie może być ograniczona tylko do okresów kryzysu. Wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji dowodzą swej skuteczności od 1994 r. w różnych kontekstach gospodarczych. Ich celem jest ustalenie ram europejskich, aby umożliwić – w ściśle określonych warunkach – ochronę zatrudnienia i spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Cele wytycznych wskazane w 1994 r. i przypomniane w latach 1999 i 2004 nadal pozostają zatem aktualne.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/competition/consultations/2010_restructuring_aid/index.html

⁽³⁾ COM(2012) 778 wersja ostateczna, 21.12.2012.

⁽¹⁾ CdR 1528/2012.

8. Powtarza swój sprzeciw, wyrażony już w 2004 r.⁽⁴⁾, wobec celu ilościowego i masowego zmniejszania pomocy państwa w wartości procentowej PKB (przypomnianego w p. 3 obecnych wytycznych).

9. Zgadza się, że finansowanie musi być wyraźnie przeznaczone na restrukturyzację, tak by rozwijać innowacyjną i konkurencyjną działalność gospodarczą. Pomoc państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji nie powinna przeszkadzać w eliminowaniu z rynku przedsiębiorstw bez perspektyw na przyszłość i wywoływać w ten sposób skutki sprzeczne z zasadami „społecznej gospodarki rynkowej o wysokiej konkurencyjności”, co byłoby szkodliwe zarówno dla wolnej konkurencji, jak i konsumentów i podatników. Może się ona natomiast okazać użyteczna, jeśli przyświeca jej cel wspomagania przedsiębiorstw strukturalnie rentownych w przewyżczeniu okresowej niestabilności, ochrony zatrudnienia i przemysłowego know-how, utrzymania tkanki gospodarczej na danym obszarze, dalszego wykonywania zadań z zakresu usług publicznych, a nawet utrzymania konkurencyjnej struktury rynku, aby uniknąć monopolu lub oligopolu i umożliwić przedsiębiorstwom prowadzącym działalność strategiczną dla Unii Europejskiej przewyżczenie okresowych napięć w sytuacji światowej konkurencji.

10. Uważa, że zasady stosowane w wypadku pomocy państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności stanowią kluczowe narzędzie Unii Europejskiej w konfrontacji z problemami globalizacji. W tym kontekście przypomina o swym poparciu dla utrzymania Funduszu Dostosowania do Globalizacji, który może zwiększyć zdolność państw i regionów do opanowania skutków kryzysu i pomóc we wdrożeniu aktywnych środków na rynku pracy na rzecz pracowników, którzy ucierpieli w wyniku restrukturyzacji.

11. Podkreśla jednak, że podmioty społeczne w przedsiębiorstwach, państwa i regiony muszą interweniować proaktywnie i jak najwcześniej przed restrukturyzacjami, aby w miarę możliwości ograniczyć ich skutki dla zatrudnienia albo też dostosować zmiany wymuszone nadmiernym potencjałem i dokonać odpowiednich korekt.

12. Domaga się, by w razie restrukturyzacji interweniowała międzyagencyjna grupa zadaniowa Komisji Europejskiej. Komisja podkreśliła skuteczność działań tej grupy w sprawach dotyczących przemysłu motoryzacyjnego, w których prowadziła ona doradztwo (m.in. udzielając pomocy technicznej), skracając

terminy oczekiwania, udzielając rad co do skutecznego wykorzystania zasobów, zapewniając monitorowanie i opracowując sprawozdania).

13. Pragnie w związku z tym, by wspomniana struktura (grupa zadaniowa) uzyskała bardziej formalną i solidną podstawę prawną, by mogła wykonywać swe zadania w uprawniony i skuteczny sposób.

14. Uważa, że ta grupa zadaniowa mogłaby być podstawą dla stworzenia platformy wymiany, koordynacji, a nawet negocjacji między Komisją Europejską a zainteresowanymi stronami, zwłaszcza partnerami społecznymi na różnych poziomach, aby rozsądnie i realistycznie rozpatrywać kwestie dotyczące pomocy państwa.

15. Przypomina w tym kontekście o potrzebie ustanowienia nowych metod zarządzania odpowiadających przemianom w dziedzinie polityki przemysłowej.

16. Uważa, że gdyby wprowadzono procedury wysłuchań stron zainteresowanych pomocą państwa przed Komisją Europejską, aby mogły one przedstawić swe problemy związane z restrukturyzacjami, należałoby także umożliwić wysłuchanie konkurentów, dla których taka pomoc państwa mogłaby mieć niekorzystne skutki.

17. Zwraca się do Komisji Europejskiej, by utworzyła i udostępniła w internecie bazę danych zawierającą wyczerpujące informacje na temat wszystkich przypadków pomocy publicznej na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym. Inicjatywa taka, która mogłaby zwiększyć przejrzystość podczas wdrażania programów pomocy, ma dwojaki cel: ograniczenie obciążeń administracyjnych oraz zwiększenie politycznej odpowiedzialności w zakresie pomocy publicznej.

Definicje i zakres stosowania wytycznych (część 2)

18. Opowiada się za utrzymaniem obecnej definicji przedsiębiorstw przeżywających trudności (punkty 10 i 11), gdyż od 2004 r. sprawdza się ona w praktyce i pozwala na priorytetowe traktowanie subwencji wypłacanych na jak najbardziej zaawansowanym etapie, a więc niższych kwotowo w stosunku do subwencji wypłacanych przedsiębiorstwom, które nie zdołają przetrwać w perspektywie średnioterminowej.

⁽⁴⁾ CdR 518/2004 fin.

19. Uważa jednak, że należy wyjaśnić wzajemne oddziaływanie przepisów w dziedzinie pomocy państwa na rzecz usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym i wytycznych dotyczących pomocy państwa przeznaczonych na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw w trudnej sytuacji. Należy ubolewać, że zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (2011)⁽⁵⁾ stanowią, że „Pomoc dla usługodawców świadczących UOIG znajdujących się w trudnej sytuacji będzie oceniana na podstawie Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw” (punkt 9). W praktyce oznacza to, że zagrożone przedsiębiorstwo, które mogłoby funkcjonować dzięki dostępowi do rekompensaty z tytułu świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym, w wyniku tych przepisów musiałoby podlegać systemowi pomocy państwa przeznaczonej na ratowanie i restrukturyzację zagrożonych przedsiębiorstw, mimo że pociąga to za sobą obciążenia administracyjne i pomoc państwa. Zaleca więc zmianę punktu 9 zasad ramowych Unii dotyczących pomocy państwa w formie rekompensaty.

20. Sprzeciwia się ewentualnemu ograniczeniu zakresu stosowania wytycznych do przedsiębiorstw będących przedmiotem formalnego postępowania upadłościowego, gdyż ratowanie niewypłacalnego przedsiębiorstwa wiąże się z bardzo znacznym ryzykiem prawnym, a ponadto udaje się – zwłaszcza w wypadku MŚP – tylko wyjątkowo; w każdym razie rozwiązywanie problemów przedsiębiorstw przed wszczęciem postępowania zbiorowego zawsze okazuje się najskuteczniejsze.

21. Uważa, że rozróżnienie między pomocą w celu ratowania a pomocą w celu restrukturyzacji (punkty 15 i 16) może zostać utrzymane w obecnej formie.

22. Proponuje wprowadzenie progów *de minimis* w wypadku pomocy państwa przeznaczonej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw. Środek ten pozwoliłby z góry wykluczyć z zakresu zainteresowania subwencje niepowodujące zakłóceń konkurencji. Byłyby to również istotny wkład w ograniczanie czynności administracyjnych ciążących zarówno na służbach Komisji, jak i na państwach członkowskich i samorządach terytorialnych. Progi te w odniesieniu do pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw mogłyby zostać ustalone np. na poziomie 200 000 EUR gwarancji dla MŚP i 500 000 EUR dla innych przedsiębiorstw. W razie konieczności pomoc na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw mogłaby w wypadku MŚP zostać włączona do zakresu stosowania ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych. Umożliwiłoby to władzom publicznym szybką reakcję na trudną sytuację tych przedsiębiorstw, które – ze względu na swą niedużą wielkość – nie wpływają na konkurencję i handel na rynku wewnętrznym lub czynią to w niewielkim stopniu.

Pomoc w celu ratowania

23. Wnosi o przedłużenie maksymalnego okresu dla pomocy na rzecz ratowania przedsiębiorstw, ustalonego obecnie na sześć miesięcy (punkt 25). Doświadczenie wykazuje bowiem, że okres ten jest często zbyt krótki wobec złożoności opracowania planu dalszej działalności, zwłaszcza, jeśli plan ten obejmuje przejście. Ponadto uwzględnić należy okres rozpatrywania przez Komisję planów restrukturyzacji, który może trwać wiele miesięcy, a czasami aż rok od chwili zgłoszenia pomocy do podjęcia decyzji przez Komisję. W związku z tym proponuje, by maksymalny okres dla pomocy na rzecz ratowania przedsiębiorstw został wydłużony do sześciu miesięcy z możliwością jednorazowego przedłużenia na sześć miesięcy.

Środki wyrównawcze

24. Uważa, że Komisja powinna lepiej uwzględnić negatywne skutki środków wyrównawczych w formie przejścia aktywów. Obecnie przedsiębiorstwo otrzymujące pomoc może bowiem być zmuszone do zbycia aktywów istotnych dla jego przyszłego rozwoju. Ponadto środki wyrównawcze mogą wywierać negatywny wpływ na konkurencję, jeżeli grożą zawężeniem oferty na danym rynku. Komitet domaga się zatem rozpatrzenia każdego przypadku na podstawie analizy rynku dotyczącej głównie rzeczywistych zniekształceń konkurencji. Sugeruje, by środki wyrównawcze w formie przejmowania aktywów zostały ograniczone do segmentów rynku charakteryzujących się nadmierną zdolnością produkcyjną.

25. Uważa, że środki dotyczące działań związanych z zarządzaniem lub strategią przedsiębiorstwa, takie jak zakaz wydatków na ekspansję i zakupy, zakaz reklamy itd. powinny być lepiej wykorzystywane jako środki wyrównawcze.

26. Popiera ustalenie środków wyrównawczych związanych z nadzwyczajnym wkładem podmiotów prawa publicznego, w tym zakaz wypłaty dywidendy w trakcie trwania procesu restrukturyzacji. Chodzi tu nie tylko o wymóg moralny, ale także o konieczność zapobieżenia możliwym skutkom przeniesienia kosztów restrukturyzacji z kapitału prywatnego na państwo.

27. Sugeruje zastosowanie – przez analogię – w odniesieniu do pomocy państwa na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym klauzuli trwałości przedsięwzięć, o której mowa w art. 57 obecnego rozporządzenia ogólnego w sprawie funduszy strukturalnych. Artykuł ten przewiduje zwrot pomocy, jeżeli inwestycja nie zostanie utrzymana przez okres pięciu lat lub, w wypadku MŚP, trzech lat. Przedsiębiorstwo, wobec którego zastosowano procedurę odzyskiwania w następstwie przeniesienia działalności produkcyjnej nie może już korzystać ze środków z funduszy strukturalnych.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 8, 11.1.2012, s. 15–22.

28. Uważa, że udziały podwykonawców lub pracowników przedsiębiorstwa powinno się uwzględniać w wyliczeniach wkładu własnego, gdyż wyraźnie różnią się one od wszelkich rodzajów pomocy i dowodzą wiary podmiotów przedsiębiorstwa w jego rentowność.

Wkład przedsiębiorstwa

29. Uważa, że zasada wkładu przedsiębiorstwa jest niezbędna ze względu na zapewnienie jego odpowiedzialności. Sądzi jednak, że ustalone obecnie progi (*punkt 44*) dla średnich przedsiębiorstw (co najmniej 40 %) i dla dużych przedsiębiorstw (co najmniej 50 %) są trudno osiągalne dla przedsiębiorstw przeżywających trudności i nie uwzględniają specyfiki finansowej poszczególnych sektorów. Sugeruje zatem, by Komisja zastąpiła obecne progi widełkami o wartości minimalnej 20 % dla średnich przedsiębiorstw i 30 % dla dużych przedsiębiorstw, aby dysponować marginesem pozwalającym wziąć pod uwagę sytuację danego przedsiębiorstwa.

Maksymalna łączna kwota pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji tego samego przedsiębiorstwa

30. Uważa, że maksymalna łączna kwota pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji tego samego przedsiębiorstwa ustalona w 2007 r. na 10 mln EUR powinna zostać podniesiona do 15 mln EUR, by uwzględnić inflację i inne istotne czynniki (m.in. skutki w odniesieniu do PKB i bezrobocia).

Analiza scenariusza alternatywnego

31. Uważa, że analiza scenariusza alternatywnego w formie przewidzianej w obecnym załączniku do wytycznych nie jest przystosowana do konieczności reagowania w bardzo krótkim czasie. Ze względu na krótki okres przygotowywania operacji ratowania lub restrukturyzacji opracowywanie modeli naukowych różnych możliwych scenariuszy nie może być uznane za priorytet, jeśli wziąć pod uwagę oczekiwanie szybkich rozwiązań ze strony klientów, dostawców, partnerów finansowych i pracowników. W związku z tym proponuje się usunięcie załącznika do wytycznych.

Bruksela, 11 kwietnia 2013 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia „Wsparcie UE na rzecz zrównoważonych przemian w społeczeństwach w okresie transformacji”

(2013/C 139/05)

KOMITET REGIONÓW

- Podziela stanowisko Komisji, iż UE powinna w sposób kompleksowy, ukierunkowany i długoterminowy angażować się we wsparcie dla reform w krajach transformacji w celu stabilizacji oraz dokonania realnych, zrównoważonych zmian i stworzenia trwałych struktur demokratycznych.
- Zwraca uwagę, iż władze lokalne i regionalne, ze względu na szerokie doświadczenie w zakresie opracowywania i wdrażania polityki świadczenia kluczowych usług publicznych, powinny odgrywać kluczową rolę w procesie zrównoważonych przemian w społeczeństwach w okresie transformacji.
- Zauważa, że władzom lokalnym i regionalnym w krajach partnerskich utrudniają pełną realizację ich potencjału ogólnie takie przeszkody, jak: brak autonomii finansowej i ograniczone możliwości fiskalne; niski stopień rozwoju demokracji lokalnej, przejrzystości i udziału obywateli; ograniczona wiedza na temat pomocy finansowej w ramach programów UE dla władz lokalnych i regionalnych; brak zdolności do udziału w programach i projektach UE.
- Podkreśla możliwości utworzonych przez Komitet Regionów instrumentów wsparcia dla polityki UE w państwach sąsiadujących, tj. platform współpracy między władzami lokalnymi i regionalnymi w formie ARLEM-u i CORLEAP-u.
- Zaleca rozszerzenie udziału w programach TAIEX na władze lokalne i regionalne w zainteresowanych krajach.
- Zamierza wspierać szkolenia władz lokalnych i regionalnych z krajów w okresie transformacji, aby udoskonalić budowanie zdolności lokalnych. W tej kwestii Komitet Regionów podejmie dialog z Europejską Fundacją Kształcenia i innymi zainteresowanymi stronami.
- Zauważa, że Komitet ściśle współpracuje z Komisją Europejską w tworzeniu atlasu współpracy zdecentralizowanej i organizuje doroczną konferencję w sprawie współpracy zdecentralizowanej.

Sprawozdawca	Maciej KOBYLIŃSKI (PL/PSE), prezydent miasta Słupsk
Dokument źródłowy	Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Wsparcie UE na rzecz zrównoważonych przemian w społeczeństwach w okresie transformacji” JOIN(2012) 27 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Przyjmuje z zadowoleniem wspólny komunikat Komisji i wysokiego przedstawiciela „Wsparcie UE dla zrównoważonych przemian w społeczeństwach w okresie transformacji”, będący analizą dotychczasowego wsparcia, jak i propozycją lepszej pomocy UE dla krajów partnerskich w okresie transformacji, tj. wprowadzających istotne reformy polityczne, społeczne i gospodarcze.

2. Podziela stanowisko Komisji, iż UE powinna w sposób kompleksowy, ukierunkowany i długoterminowy angażować się we wsparcie dla reform w krajach transformacji w celu stabilizacji oraz dokonania realnych, zrównoważonych zmian i stworzenia trwałych struktur demokratycznych. Jest to szczególnie istotne z tego względu, że procesy transformacji nie zawsze się od razu udają i w wypadku niepowodzenia niosą ze sobą ryzyko wystąpienia kryzysów i zagrożenia stabilności kraju lub całego regionu.

3. Podkreśla, że wydarzenia mające miejsce w sąsiedztwie UE, takie jak m.in. gwałtowne wystąpienia społeczne i przemiany polityczne w krajach arabskich w 2011 r., mają bezpośrednie skutki dla państw członkowskich UE. W związku z powyższym państwa sąsiadujące z UE będące w okresie transformacji wymagają większej uwagi oraz szczególnego i pełniejszego zaangażowania państw i instytucji UE na różnych szczeblach.

4. Przyjmuje z zadowoleniem ukierunkowanie na indywidualizację i bardziej precyzyjne dostosowywanie narzędzi wsparcia dla społeczeństw w okresie transformacji, wynikające z uwzględniania ich konkretnych potrzeb, okoliczności oraz swoistości politycznej, ekonomicznej i kulturowej.

5. Podkreśla potrzebę włączenia władz lokalnych i regionalnych w działania na rzecz wspierania zrównoważonych przemian w społeczeństwach w okresie transformacji.

6. Przypomina swoje stanowisko wyrażone w opinii CdR 732/2012, w której zwrócił uwagę, że tworzenie lokalnej odpowiedzialności i promowanie demokracji na najniższym szczeblu

wymaga zaufania do systemu politycznego oraz jego przedstawicieli. Zdecentralizowana struktura to skuteczniej działające instytucje z lepszą legitymacją do rządzenia. Ponadto decentralizacja jest najodpowiedniejszym sposobem zbliżenia do siebie rządzonych i rządzących. Jeśli proces decyzyjny charakteryzuje się otwartością oraz przestrzeganiem zasady pomocniczości, sprzyja to krzewieniu zasad demokracji wśród obywateli, co przyczynia się do tworzenia pluralistycznego i tolerancyjnego społeczeństwa.

7. Zwraca uwagę, iż partnerzy niepaństwowi oraz władze samorządowe pełnią istotną rolę w skutecznej realizacji polityki propagowania demokratycznego sprawowania rządów, praw człowieka, dobrobytu na poziomie gospodarczym i społecznym, a także pokoju i stabilności w sposób sprzyjający trwałym reformom społecznym, gospodarczym, politycznym oraz reformom w dziedzinie ochrony środowiska i integracji regionalnej.

8. Podkreśla, iż w procesie wymiany doświadczeń oraz przybliżania różnych modeli transformacji doniosłą rolę odgrywają władze lokalne i regionalne, które dysponują cenną wiedzą i doświadczeniem w dziedzinach istotnych dla krajów partnerskich, w tym w prowadzeniu projektów współpracy transgranicznej. Należy wobec tego uznać władze lokalne i regionalne za kluczowe podmioty polityki rozszerzenia, sąsiedztwa i rozwoju.

9. Podtrzymuje główne uwagi swojej opinii pt. „Przegląd europejskiej polityki sąsiedztwa” (CdR 198/2011) ⁽¹⁾.

10. Przyjmuje z zadowoleniem propozycję wzmocnienia przez UE dialogu i koordynacji z innymi partnerami niepaństwowymi, w tym z władzami lokalnymi.

Wsparcie w tworzeniu warunków dla pomyślnego procesu transformacji

11. Przyjmuje z zadowoleniem zauważenie kluczowej roli społeczeństwa obywatelskiego, szerokiego poparcia i zaangażowania społecznego w procesach reform, udanej transformacji i dialogu politycznym, w których kształtowaniu istotne znaczenie mają władze lokalne i regionalne oraz organizacje pozarządowe.

⁽¹⁾ „Przegląd europejskiej polityki sąsiedztwa”, opinia Komitetu Regionów z dn. 14–15 grudnia 2011 r. (CIVEX-V-023).

12. Zwraca uwagę, iż władze lokalne i regionalne, ze względu na szerokie doświadczenie w zakresie opracowywania i wdrażania polityki świadczenia kluczowych usług publicznych, takich jak zdrowie publiczne, kształcenie, gospodarowanie odpadami, gospodarka wodna, lokalna przedsiębiorczość, transport i infrastruktura, środowisko i zasoby naturalne oraz rolnictwo, powinny odgrywać kluczową rolę w procesie zrównoważonych przemian w społeczeństwach w okresie transformacji.

13. Zauważa, iż władze lokalne i regionalne ponoszą równie dużą, jak władze państwowe, odpowiedzialność za rozwijanie i ochronę prawdziwej demokracji, edukację obywatelską, przejrzystość i poszanowanie praw człowieka.

14. Powtarza zalecenia sformułowane w 2011 r. przez Komitet Regionów w deklaracji i rezolucji ⁽²⁾ dotyczących sąsiedztwa południowego (krajów basenu Morza Śródziemnego), tj. znaczenie włączenia szczebla lokalnego i regionalnego w działania UE w tym regionie, ponieważ budowanie demokracji i transformacja demokratyczna rozpoczynają się na poziomie oddolnym i nie mogą zostać narzucone z góry. Lokalne poczucie odpowiedzialności i zaangażowanie w pracę na rzecz wspólnoty lokalnej, od miast i samorządów lokalnych po społeczeństwo obywatelskie, mają zasadnicze znaczenie dla utrzymania stabilności demokracji i jej silnego zakorzenienia w społeczeństwie.

15. Zaleca położenie większego nacisku na osiągnięcie dobrego sprawowania rządów i wzmocnienie sprawowania władzy na szczeblach niższych niż krajowy i na wielu poziomach. Komitet przedstawił wielopoziomowe sprawowanie rządów jako skoordynowane działanie UE, państw członkowskich oraz władz lokalnych, oparte na partnerstwie i służące tworzeniu oraz realizowaniu polityki UE ⁽³⁾. Osiągnięcie dobrego sprawowania władzy na wielu poziomach, także w krajach sąsiedzkich UE w okresie transformacji, można uzyskać poprzez zapewnienie ich władzom lokalnym i regionalnym bezpośredniego dostępu do finansowania poprzez programy UE.

16. Zwraca uwagę, iż przykładem skutecznej realizacji procesów transformacji systemowej, politycznej, społecznej i ogólnie gospodarczej, są często władze lokalne i regionalne państw Europy Środkowej i Wschodniej będących członkami UE. Osiągnięcia tych państw, ale też problemy, przed którymi niektóre z nich stoją, mogą stanowić inspirację i pomóc w opracowaniu odpowiednich modeli przeprowadzania reform

w państwach transformacji. Dlatego wskazuje się na potrzebę uwzględnienia władz lokalnych i regionalnych państw, które stały się członkami UE w latach 2004 i 2007, jako istotnych podmiotów w procesie wymiany doświadczeń z państwami partnerskimi.

17. Wskazuje potrzebę udziału władz lokalnych i regionalnych w pracach na szczeblu krajowym i międzynarodowym dotyczących kreowania i realizacji polityki wspierania zrównoważonych przemian w społeczeństwach w okresie transformacji.

18. Podkreśla znaczenie władz lokalnych i regionalnych w dziedzinie stosunków zewnętrznych, gdyż samorzady odgrywają w tej dziedzinie i powinny odgrywać ważną rolę.

19. Wskazuje na istnienie potrzeb i postulatów władz samorządowych w państwach w okresie transformacji, na które chciałyby one zwrócić uwagę rządów krajowych oraz instytucji europejskich i międzynarodowych. Wzywa Komisję Europejską do włączenia szczebla niższego niż krajowy do dyskusji z rządami centralnymi w krajach transformacji.

20. Zauważa, że władzom lokalnym i regionalnym w krajach partnerskich utrudniają pełną realizację ich potencjału ogólnie takie przeszkody, jak: brak autonomii finansowej i ograniczone możliwości fiskalne; niski stopień rozwoju demokracji lokalnej, przejrzystości i udziału obywateli; ograniczona wiedza na temat pomocy finansowej w ramach programów UE dla władz lokalnych i regionalnych; brak zdolności udziału w programach i projektach UE. Oczywiście w różnych krajach czynniki te oddziałują w różnym stopniu. Ich ograniczenie wymaga wsparcia: reformy administracji publicznej, w tym władz lokalnych i regionalnych; dalszego rozwijania udziału obywateli w kształtowaniu polityki i partnerstwie na szczeblu lokalnym; wymiany doświadczeń i rozwoju współpracy z odpowiednikami UE w obszarach mających znaczenie dla władz lokalnych i regionalnych; budowania zdolności w celu wzięcia udziału w programach i projektach UE.

21. Zaznacza, że UE, zmierzając do poprawy zdolności administracyjnych w państwach objętych Europejską Polityką Sąsiedztwa (EPS), będących istotną kwestią dla większości z nich, powinna zaangażować w tę politykę samorząd lokalny i regionalny. Kluczowe miejsce w tej kwestii zajmuje budowanie potencjału i szkolenia dla władz lokalnych i regionalnych w państwach w okresie transformacji, gdyż politycy i przedstawiciele władz samorządowych dzięki rozwojowi swych umiejętności i wiedzy przyczynią się do ukształtowania skutecznego, otwartego i przejrzystego rządu.

⁽²⁾ Deklaracja kierownictwa Komitetu Regionów z 7 marca 2011 r. w sprawie wydarzeń na południowych wybrzeżach Morza Śródziemnego. Rezolucja Komitetu Regionów z 12 maja 2011 r. w sprawie „Stawienia czoła oddziaływaniu i skutkom rewolucji w regionie Morza Śródziemnego”.

⁽³⁾ „Biała księga Komitetu Regionów w sprawie wielopoziomowego sprawowania rządów”, opinia z inicjatywy własnej Komitetu Regionów z dn. 17–18 czerwca 2009 r. (CONST-IV-020).

22. Podkreśla, że dzięki współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi w państwach objętych procesem rozszerzenia i polityką sąsiedztwa, Komitet Regionów ma możliwość upowszechniania celów tej polityki. Istotne miejsce w tej współpracy zajmują grupy robocze i wspólne komitety konsultacyjne, CORLEAP i ARLEM.

Instrumenty wsparcia

23. Przyjmuje z zadowoleniem dążenie do ulepszenia systemu zachęt i ograniczeń poprzez bardziej precyzyjne i efektywne określenie ich uwarunkowań.

24. Zwraca uwagę, iż zachęty i warunki dla państw objętych procesem rozszerzenia i polityką sąsiedztwa, a także podział środków i świadczenie pomocy powinny być ściślej powiązane z postępem realizacji reform, w tym decentralizacji i zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w sprawowaniu rządów na właściwym poziomie procesu decyzyjnego.

25. Podkreśla możliwości utworzonych przez Komitet Regionów instrumentów wsparcia dla polityki UE w państwach sąsiadujących, tj. platform współpracy między władzami lokalnymi i regionalnymi w formie Eurośródziemnomorskiego Zgromadzenia Samorządów Lokalnych i Regionalnych (ARLEM) i Konferencji Władz Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego (CORLEAP).

26. Zwraca uwagę, że ARLEM w wielu dziedzinach w istotny sposób pomaga pogłębić współpracę pomiędzy UE a krajami basenu Morza Śródziemnego, w szczególności w odniesieniu do kwestii rozwoju miejskiego, lokalnej gospodarki wodnej, energii odnawialnej, małych i średnich przedsiębiorstw. Przyczyniło się ono do zwiększenia obywatelskiej świadomości na temat współpracy śródziemnomorskiej i nadania jej konkretnego wymiaru.

27. Wskazuje też na potencjał konferencji CORLEAP, której głównymi priorytetami działania uczyniono reformę administracji publicznej, decentralizację podatkową i współpracę terytorialną, a więc kwestie szczególnie istotne dla państw w okresie transformacji w procesie budowania trwałych, skutecznych i wiarygodnych rządów na wszystkich szczeblach.

28. Przyjmuje z zadowoleniem podkreślenie znaczenia Instrumentu na rzecz społeczeństwa obywatelskiego (CSF) jako zasadniczego elementu nowo utworzonych mechanizmów dla państw objętych polityką sąsiedztwa.

29. Zwraca uwagę na potrzebę stałego wsparcia przez UE roli i pozycji krajowych stowarzyszeń samorządów lokalnych w krajach partnerskich jako zbiorowych przedstawicieli wyrażających stanowisko władz lokalnych. Poprzez instytucjonalizację

i wzmocnienie potencjału stowarzyszeń władz lokalnych i regionalnych w krajach transformacji umacnia się demokrację lokalną i wielopoziomowe sprawowanie rządów.

30. Zwraca się o ustanowienie punktów kontaktowych dla władz lokalnych i regionalnych w delegaturach UE w krajach partnerskich, gdzie potrzeba wsparcia jest najpilniejsza.

31. Przypomina, że wiele europejskich organów władz lokalnych i regionalnych od wielu lat prowadzi projekty współpracy zdecentralizowanej ze swoimi odpowiednikami w krajach partnerskich. W celu ułatwienia tej współpracy i zebrania w jednym miejscu wszystkich projektów finansowych przez władze lokalne i regionalne UE, a jednocześnie wskazywania nowych projektów, od grudnia 2011 r. funkcjonuje Portal zdecentralizowanej współpracy na rzecz rozwoju, opracowany wspólnie przez Komisję Europejską i Komitet Regionów.

32. Wskazuje, że dobre przykłady praktycznych i ukierunkowanych instrumentów to współpraca partnerska oraz programy TAIEX, szeroko wykorzystywane przez UE do zacieśniania kontaktów z krajami partnerskimi.

33. Zaleca rozszerzenie udziału w programach TAIEX na władze lokalne i regionalne w zainteresowanych krajach. Istotne jest rozszerzenie współpracy partnerskiej i projektów TAIEX między władzami lokalnymi i regionalnymi w UE i krajach partnerskich. Przełoży się to na udoskonalenie sprawowania rządów w krajach partnerskich oraz budowanie poczucia znaczenia struktur wielopoziomowego sprawowania rządów, zarówno w UE, jak i krajach objętych Europejską Polityką Sąsiedztwa.

34. Zamierza wspierać szkolenia władz lokalnych i regionalnych z krajów w okresie transformacji, aby udoskonalić budowanie zdolności lokalnych. W tej kwestii Komitet Regionów podejmie dialog z Europejską Fundacją Kształcenia i innymi zainteresowanymi stronami.

35. Podejmie kwestię możliwości objęcia krajów w okresie transformacji programami podobnymi do Instrumentu na rzecz administracji lokalnej, będącego programem TAIEX, dostępnym obecnie dla krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących, a służącym do upowszechniania wiedzy na temat UE i jej procedur.

Rola współpracy na poziomie lokalnym i regionalnym

36. Potwierdza potrzebę dalszych wysiłków na rzecz zaangażowania samorządów zarówno w UE, jak i krajach partnerskich, jako elementu dialogu z tymi krajami.

37. Podkreśla potrzebę uznania decydującej roli władz lokalnych i regionalnych zarówno w UE, jak i w krajach partnerskich, w opracowywaniu polityki i strategii na rzecz wspierania zrównoważonych przemian w społeczeństwach w okresie transformacji.

38. Zwraca uwagę na potrzebę wspierania wszelkich form wymiany między władzami lokalnymi i regionalnymi z UE i z krajów partnerskich: partnerstwo miast, współpracę techniczną i budowanie zdolności. Kraje w okresie transformacji powinny mieć dostęp do instrumentów UE mających na celu stworzenie trwałych partnerstw między władzami lokalnymi i regionalnymi.

39. Podkreśla, za opinią CdR 198/2011 ⁽⁴⁾, wagę i specyfikę płaszczyzny społecznej kontaktów między samorządami UE i państw sąsiadujących. Jej istotny element stanowi udział

sektora trzeciego i kręgów obywatelskich, uzupełniający sformalizowaną współpracę władz lokalnych oraz regionalnych. Jako ważny czynnik polityki sąsiedztwa wymaga on szczególnych narzędzi.

40. Podkreśla, że dzięki współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi w państwach objętych procesem rozszerzenia i polityką sąsiedztwa (np. grupy robocze i wspólne komitety konsultacyjne, CORLEAP, ARLEM) Komitet aktywnie przyczynia się do wsparcia UE dla zrównoważonych przemian w społeczeństwach w okresie transformacji i pomaga w propagowaniu celów obecnego komunikatu.

41. Zauważa, że Komitet ściśle współpracuje z Komisją Europejską w tworzeniu atlasu współpracy zdecentralizowanej i organizuje doroczną konferencję w sprawie współpracy zdecentralizowanej.

Bruksela, 11 kwietnia 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽⁴⁾ „Przegląd europejskiej polityki sąsiedztwa”, opinia Komitetu Regionów z dn. 14–15 grudnia 2011 r. (CIVEX-V-023).

Opinia „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania na lata 2012–2013”

(2013/C 139/06)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla, że istotą polityki rozszerzenia jest pokonywanie podziałów wewnątrz kontynentu europejskiego i wnoszenie wkładu w jego pokojowe jednoczenie. Z politycznego punktu widzenia rozszerzenie UE pomogło rozwiązać ważne problemy oraz umocniło demokrację, poszanowanie praw człowieka i stabilność na całym kontynencie. Z gospodarczego punktu widzenia rozszerzenie przyczyniło się do zwiększenia dobrobytu i konkurencyjności, umożliwiając rozszerzonej Unii skuteczniejsze podjęcie wyzwań związanych z globalizacją.
- Pragnie wyraźnie zaznaczyć, że jednym z głównych priorytetów politycznych KR-u jest zapewnienie powodzenia procesu rozszerzenia. Komitet Regionów uważa rolę przedstawicieli szczebla lokalnego i regionalnego w procesie rozszerzenia za niezwykle ważną.
- Stara się aktywnie wspierać władze lokalne i regionalne w krajach objętych procesem rozszerzenia, aby przygotować je do przyszłych obowiązków w Unii Europejskiej, zapewnić uznanie ich roli, a także nawiązać i rozwijać kontakty oraz współpracę z ich odpowiednikami w UE.
- UE powinna zachęcać kraje kandydujące do zapewnienia takiego stanu rzeczy, by uprawnienia delegowane odzwierciedlały poziom odpowiedzialności przejmowanej wraz z wdrażaniem wspólnotowego dorobku prawnego na szczeblu lokalnym i regionalnym; jednocześnie uprawnienia te powinny zostać wsparte za pomocą odpowiednich środków finansowych. Bez tych funduszy władze lokalne i regionalne nie będą w stanie właściwie wdrożyć reform.
- Podkreśla zatem, że państwa objęte procesem rozszerzenia muszą nadal rozwijać swoje modele sprawowania rządów.
- Wskazuje na bardzo pozytywne doświadczenia z programem dotyczącym instrumentu na rzecz administracji lokalnej (LAF), koordynowanym wspólnie z DG ds. Rozszerzenia – biurem TAIEK Komisji Europejskiej, który pomaga w lepszym zrozumieniu roli UE na szczeblu lokalnym i regionalnym.

Sprawozdawca	Luc VAN DEN BRANDE (PPE/BE), przewodniczący Agencji Łącznikowej Flandria – UE
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania na lata 2012–2013” COM(2012) 600 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Kontekst polityczny i znaczenie rozszerzenia dla władz lokalnych i regionalnych oraz KR-u

1. Podkreśla, że niniejszą opinię należy rozpatrywać w kontekście historycznego zaangażowania KR-u w proces rozszerzenia. Opinia rozwija przesłanie polityczne KR-u w sprawie strategii rozszerzenia UE o kraje Bałkanów Zachodnich (Chorwację, Czarnogórę, były jugosłowiańską republikę Macedonii, Serbię, Albanie, Bośnię i Hercegowinę, oraz Kosovo⁽¹⁾), a także Turcję i Islandię.

2. Podkreśla, że istotą polityki rozszerzenia jest pokonywanie podziałów wewnątrz kontynentu europejskiego i wnoszenie wkładu w jego pokojowe jednoczenie. Z politycznego punktu widzenia rozszerzenie UE pomogło rozwiązać ważne problemy oraz umocniło demokrację, poszanowanie praw człowieka i stabilność na całym kontynencie. Z gospodarczego punktu widzenia rozszerzenie przyczyniło się do zwiększenia dobrobytu i konkurencyjności, umożliwiając rozszerzonej Unii skuteczniejsze podjęcie wyzwań związanych z globalizacją.

3. Zwraca uwagę na potrzebę zdecentralizowanej polityki informacyjno-komunikacyjnej dotyczącej procesu rozszerzenia, szczególnie w celu wzmocnienia dialogu obywatelskiego i politycznego między Unią Europejską a poszczególnymi krajami objętymi procesem rozszerzenia.

4. Pragnie wyraźnie zaznaczyć, że jednym z głównych priorytetów politycznych KR-u jest zapewnienie powodzenia procesu rozszerzenia. Komitet Regionów uważa rolę przedstawicieli szczebla lokalnego i regionalnego w procesie rozszerzenia za niezwykle ważną.

5. Podkreśla, że perspektywa przystąpienia do Unii oznacza dla krajów kandydujących konieczność przeprowadzenia reform politycznych i gospodarczych oraz że stwarza ona nowe – i w obecnych czasach kryzysu z pewnością niezbędne – możliwości dla mieszkańców tych państw.

6. Zwraca uwagę, że polityka rozszerzenia musi być wiarygodna i cieszyć się poparciem opinii publicznej zarówno w Unii Europejskiej, jak i w (potencjalnych) krajach kandydujących. Aby tworzyć trwałe więzi między obywatelami i UE, niezbędne jest angażowanie w ten proces obywateli zarówno krajów objętych rozszerzeniem, jak i obecnych państw członkowskich. Poparcie dla integracji europejskiej w krajach objętych procesem rozszerzenia jest elementem o kluczowym znaczeniu. Instytucje europejskie nie powinny uważać tego poparcia za coś oczywistego, lecz muszą starać się je wykorzystywać w celu zwiększania społecznej legitymacji UE jako całości.

7. Ma świadomość, że reformy polityczne i społeczne wprowadzane obecnie w krajach biorących udział w procesie rozszerzenia nie powinny być realizowane na siłę, lecz jedynie z poszanowaniem różnorodności i prawdziwej decentralizacji.

8. Stara się aktywnie wspierać władze lokalne i regionalne w krajach objętych procesem rozszerzenia, aby przygotować je do przyszłych obowiązków w Unii Europejskiej, zapewnić uznanie ich roli, a także nawiązać i rozwijać kontakty oraz współpracę z ich odpowiednikami w UE.

9. Pragnie za pomocą swojej strategii stosunków zewnętrznych wspierać dialog polityczny oraz współpracę gospodarczą lub kulturalną między władzami lokalnymi i regionalnymi krajów kandydujących, potencjalnych krajów kandydujących oraz państw członkowskich UE. Komitet Regionów stanowi ważny punkt kontaktowy i użyteczne forum dla tych podmiotów w ramach struktury UE.

10. Stwierdza, że Komisja Europejska w sprawozdaniach z postępów zwraca jedynie niewielką uwagę na reformy zapewniające nowe ramy prawne dla władz lokalnych i regionalnych w tych krajach. UE powinna zachęcać kraje kandydujące do zapewnienia takiego stanu rzeczy, by uprawnienia delegowane odzwierciedlały poziom odpowiedzialności przejmowanej wraz z wdrażaniem wspólnotowego dorobku prawnego na szczeblu lokalnym i regionalnym; jednocześnie uprawnienia te powinny zostać wsparte za pomocą odpowiednich środków finansowych. Bez tych funduszy władze lokalne i regionalne nie będą w stanie właściwie wdrożyć reform.

⁽¹⁾ Użycie tej nazwy nie stanowi uszczerbku dla stanowisk dotyczących statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją RB ONZ 1244/99 oraz opinią MTS w sprawie ogłoszenia przez Kosowo niepodległości.

11. Jest zdania, że integrację nowych państw członkowskich z UE będzie można uznać za udaną dopiero wówczas, gdy państwa te zdołają wdrożyć dorobek prawny UE na wszystkich szczeblach organizacji politycznej i administracyjnej (i zależnie od trybu wdrażania tych postanowień), przy czym gminy i regiony mają do odegrania kluczową rolę w zarządzaniu programami i funduszami UE. W związku z tym rola władz lokalnych i regionalnych nie powinna ograniczać się do wdrażania środków i decyzji podejmowanych na szczeblu krajowym czy też do rozpowszechniania informacji o procesie rozszerzenia wśród obywateli.

12. Podkreśla, że podejście oparte na wielopoziomym sprawowaniu rządów i zasadzie pomocniczości, obejmujące partnerstwo między wszystkimi szczeblami sprawowania rządów i ich współodpowiedzialność, jest istotnym elementem integracji europejskiej, dlatego też w ramach każdej oceny procesu rozszerzenia należy zbadać, czy w procesie tym promuje się wielopoziomowe sprawowanie rządów. Powinno to dotyczyć nie tylko przyszłej polityki spójności i polityki regionalnej, lecz także jednolitego rynku, przyszłej polityki w zakresie środowiska, zmiany klimatu i energii, przyszłej wspólnej polityki rolnej i polityki morskiej, programu sztokholmskiego, polityki sąsiedztwa oraz rozwoju strategii „Europa 2020” i siedmiu inicjatyw przewodnich w ramach partnerstwa z wykorzystaniem paktów terytorialnych.

Uwagi ogólne

13. Wyraża zadowolenie, że w strategii rozszerzenia na lata 2012–2013 Komisja Europejska kładzie silniejszy nacisk na kryteria dobrego rządzenia, takie jak praworządność, niezawisły wymiar sprawiedliwości, skuteczna administracja publiczna, zwalczanie korupcji i przestępczości zorganizowanej, rozwój społeczeństwa obywatelskiego, niezależne media.

14. Przyjmuje z zadowoleniem dogłębną analizę i ogólną ocenę Komisji, lecz sugeruje przedstawienie wyraźniejszych propozycji dotyczących przewyższenia niedostatków w zakresie wdrażania dorobku prawnego.

15. Ponownie podkreśla bardzo ważną rolę przedstawicieli lokalnych i regionalnych w procesie rozszerzenia i w związku z tym zachęca państwa objęte procesem rozszerzenia do dalszych wysiłków na rzecz decentralizacji i regionalizacji. Ułatwi to również decentralizację polityki informacyjno-komunikacyjnej oraz dialog obywatelski i polityczny między Unią Europejską a obywatelami państw biorących udział w procesie rozszerzenia.

16. Podkreśla zatem, że państwa objęte procesem rozszerzenia muszą nadal rozwijać swoje modele sprawowania rządów, szczególnie poprzez zwiększenie odpowiedzialności władz lokalnych i regionalnych oraz promowanie rzeczywistych partnerstw między różnymi poziomami sprawowania rządów, a także między różnymi państwami i regionami.

17. Uważa, że konieczna jest rozbudowa potencjału władz lokalnych i regionalnych pod względem prawnym, finansowym i administracyjnym, po to aby mogły one w możliwie najlepszy sposób wykorzystać istniejące możliwości pomocy przedakcesyjnej i były przygotowane na trwałe wdrożenie wspólnotowego dorobku prawnego.

18. Wyraża ubolewanie, że pomimo wielokrotnie powtarzanych zaleceń KR-u Komisja w sprawozdaniu na temat rozszerzenia nie przedstawiła jeszcze pełnej oceny stanu realizacji zasad wielopoziomowego sprawowania rządów. Jest świadom, że dorobek prawny nie zawiera rozdziału dotyczącego decentralizacji w państwach pragnących przystąpić do UE, niemniej sugeruje, aby opracować w tym względzie zestaw parametrów, które mogłyby stanowić wskazówkę dla krajów podejmujących reformę.

19. Wyraża ubolewanie, że w procesie rozszerzenia w niewystarczającym stopniu uwzględnia się wymiar społeczny, i apeluje, by poza reformami gospodarczymi Komisja zwróciła też uwagę na konieczne w krajach kandydujących reformy społeczne.

20. Ponownie zaleca Komisji, by w przyszłych sprawozdaniach na temat strategii rozszerzenia bardziej szczegółowo zajęła się sytuacją samorządów lokalnych i regionalnych w poszczególnych krajach znajdujących się na drodze do członkostwa w UE i tym samym wyraźniej zwróciła uwagę tych krajów na potrzebę reform w dziedzinie regionalizacji i decentralizacji, zachęcając je do stworzenia niezależnego szczebla poniżej poziomu krajowego.

21. Wskazuje na bardzo pozytywne doświadczenia z programem dotyczącym instrumentu na rzecz administracji lokalnej (LAF), koordynowanym wspólnie z DG ds. Rozszerzenia – biurem TAIEX Komisji Europejskiej, który pomaga w lepszym zrozumieniu roli UE na szczeblu lokalnym i regionalnym.

22. Zdecydowanie podkreśla konieczność poszanowania zasady dobrego sąsiedztwa pomiędzy członkami UE, krajami kandydującymi i pozostałymi państwami oraz rolę i znaczenie rozwoju współpracy transgranicznej i regionalnej tych państw.

23. Uważa, że ochrona mniejszości i poszanowanie praw człowieka, jedne z podstawowych wartości Unii Europejskiej, muszą pozostać zasadniczymi elementami procesu przystąpienia do UE.

24. W tym kontekście podkreśla wagę współpracy z Radą Europy, a zwłaszcza z jej Kongresem Władz Lokalnych i Regionalnych, w oparciu o wszystkie odpowiednie akty, takie jak Europejska karta samorządu lokalnego.

Zalecenia polityczne dotyczące poszczególnych państw

Chorwacja

25. Z zadowoleniem przyjmuje przystąpienie Chorwacji do UE w dniu 1 lipca 2013 r., zgodnie z traktatem akcesyjnym.

26. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że wybory parlamentarne z grudnia 2011 r. odbyły się z zachowaniem pluralizmu i były zarządzane w sposób efektywny i przejrzysty. Wskazuje jednak, że konieczne są ulepszenia dotyczące prowadzenia spisu wyborców w kontekście wyborów lokalnych oraz wyborów chorwackich posłów do Parlamentu Europejskiego, które przewidziano na wiosnę 2013 r.

27. Przypomina Chorwacji o jej zobowiązaniu do zajęcia się nierozwiązanymi problemami dwustronnymi i regionalnymi w duchu dobrosąsiedzkich stosunków i poprzez wdrożenie prawnie wiążących porozumień międzynarodowych, w tym porozumienia dotyczącego spraw związanych ze spadkami.

28. Podkreśla, że zdolności administracyjne konieczne do wdrożenia i monitorowania reformy administracji publicznej wymagają dalszej uwagi, zwłaszcza na szczeblu lokalnym. Niezbędne są dalsze wysiłki w kontekście roli administracji lokalnej i regionalnej w przyszłym zarządzaniu funduszami strukturalnymi.

29. Wyraża zadowolenie z postępów osiągniętych w procesie decentralizacji, jednak z drugiej strony stwierdza, że proces ten jest nadmiernie kontrolowany przez władze centralne.

30. Wnosi, by Komisja w dalszym ciągu, nawet po przystąpieniu Chorwacji do UE, monitorowała, oceniała i wspierała przemiany na poziomie poniżej krajowego oraz postępy na drodze do decentralizacji.

31. Zwraca uwagę, że należy skupić się na prewencyjnych środkach zwalczania korupcji na szczeblu lokalnym, szczególnie jeżeli chodzi o procedury zamówień publicznych.

32. Wskazuje, że dalsze wyzwania dotyczą zmniejszenia nierówności regionalnych oraz w dziedzinie ochrony zdrowia, a także rozwoju wiejskiego sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Islandia

33. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że instytucje polityczne Islandii są stabilne, zaś zakorzeniona w bogatej tradycji demokratycznej tego kraju administracja lokalna stoi na wysokim poziomie. Demokracja lokalna została niedawno dodatkowo wzmocniona za pomocą przyjętej w styczniu 2012 r. nowej ustawy, która ustanawia wymóg prowadzenia jeszcze bardziej gruntownych konsultacji między rządem a gminami.

34. Wyraża zadowolenie z powodu przyjęcia wielu ważnych środków mających na celu wzmocnienie finansów samorządów

lokalnych w świetle kryzysu gospodarczego z 2008 r. Wskazuje jednak, że mimo tych pozytywnych zmian należy w dalszym ciągu poprawić zdolność do kształtowania polityki gospodarczej i koordynacji na szczeblu lokalnym i regionalnym. Przekazywanie środków ze szczebla centralnego do lokalnego również wymaga silniejszej koordynacji.

35. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w dniu 20 października 2012 r. poddano pod referendum nową konstytucję i że została ona przyjęta większością 2/3 głosów. Konstytucja po raz pierwszy zawiera rozdział poświęcony samorządowi lokalnemu.

36. Bardzo przychylnie odnosi się do ustanowienia Wspólnego Komitetu Konsultacyjnego z KR-em, w nawiązaniu do dobrej współpracy z islandzkim stowarzyszeniem władz lokalnych. Podkreśla ponadto, że będzie nadal udzielać poparcia dla budowania potencjału na szczeblu lokalnym np. w ramach programu dotyczącego instrumentu na rzecz administracji lokalnej (LAF).

37. Przyjąłby z zadowoleniem, gdyby można było w stosownym czasie zakończyć negocjacje w sprawie przystąpienia Islandii do UE, a ich wynik poddać pod decyzję narodu islandzkiego, opierając się na rzetelnych informacjach na temat ostatecznego pakietu w sprawie akcesji, który zostanie uzgodniony przez Islandię i UE.

Była jugosłowiańska republika Macedonii

38. Przyjmuje z zadowoleniem kontynuację procesu decentralizacji rządowej, co jest kluczowym elementem umowy ramowej z Ochrydy, oraz przyjęcie programu na rzecz wdrożenia decentralizacji i samorządu lokalnego na lata 2011–2014, a także towarzyszącego mu planu działania.

39. Wskazuje, że należy przyspieszyć proces realizacji celów decentralizacji oraz że głównym wyzwaniem pozostaje stabilność finansów gmin. Mimo że zwiększono do 4% część podatku VAT przekazywaną gminom, nie jest to wystarczające, aby mogły one właściwie wykonywać delegowane im zadania.

40. Wskazuje, że istnieje niewiele mechanizmów służących zmniejszeniu znacznych rozbieżności w świadczeniu usług publicznych, zaś w szczególności niekorzystnej sytuacji znajdują się małe i wiejskie gminy.

41. Wyraża zaniepokojenie, że brakuje zdolności w zakresie administracji i zarządzania niezbędnych do wdrożenia dorobku prawnego UE. Zjawisko to jest dostrzegalne m.in. w odniesieniu do wdrażania i egzekwowania przepisów ochrony środowiska, zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym. W dziedzinie jakości wody dokonano jedynie bardzo niewielkich postępów.

42. Wskazuje, że zauważalny jest niewielki postęp w zakresie polityki regionalnej i koordynacji instrumentów strukturalnych. Należy usprawnić zarządzanie programami IPA, aby zapewnić pełną i terminową absorpcję funduszy UE.

43. Podkreśla, że istotne jest utrzymanie przez ten kraj dobrosąsiedzkich stosunków, w tym wynegocjowanie rozwiązania kwestii nazwy kraju, które mogłyby zaakceptować obie strony.

44. Zaleca, by władze publiczne na różnych szczeblach lokalnych współpracowały z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, które powinny zostać wzmocnione i które potrzebują większej niezależności od wszelkich wpływów politycznych.

45. Wyraża zaniepokojenie, że w byłej jugosłowiańskiej republice Macedonii doszło do polaryzacji stanowisk ze względów politycznych i etnicznych, co może zagrozić stabilności kraju i osłabić dynamikę niezbędną do przeprowadzenia reform politycznych.

Turcja

46. Wskazuje, że okres konsultacji nad nową konstytucją umożliwił przeprowadzenie debaty z lokalnym społeczeństwem obywatelskim i lokalnymi obywatelami, co należy ocenić pozytywnie. Niemniej jednak wyraża zaniepokojenie z powodu braku przejrzystości w kwestii tego, jak dyskusje te zostały wykorzystane w procesie opracowywania konstytucji oraz które ich części opublikowano w internecie, co utrudnia obywatelom tureckim oraz podmiotom międzynarodowym (w tym KR-owi) śledzenie rozwoju sytuacji na bieżąco.

47. Ubolewa nad brakiem postępów w przekazywaniu władzy prowincjom i samorządom lokalnym i jest zaniepokojony doniesieniami mówiącymi o tym, że demokratycznie wybrani lokalni burmistrzowie lub samorządy bywają zastraszani lub że wytacza się im sprawy sądowe z motywów politycznych. Rady miejskie (utworzone w celu zwiększenia udziału obywateli w samorządzie lokalnym) nie są efektywnie wykorzystywane w większości miast. Ponadto wydanie w 2011 r. dekretów z mocą ustawy ponownie centralizujących władzę w dziedzinach takich jak planowanie przestrzenne i odnowa miast jest oznaką, że proces decentralizacji nie jest traktowany poważnie. Chociaż rząd turecki poświęcił czas reformie administracji publicznej, to nie przyniosła ona korzyści władzom lokalnym i regionalnym, zwłaszcza w południowo-wschodniej części kraju.

48. Wyraża niezadowolenie, że Turcja nie przestrzega w pełni zobowiązań wynikających z protokołu dodatkowego do układu o stowarzyszeniu między EWG a Turcją i usilnie wzywa Turcję, by w sposób całościowy i niedyskryminacyjny realizowała te zobowiązania. Podkreśla, że wszelkie dodatkowe opóźnienia mogą mieć nowe konsekwencje dla procesu rozszerzenia.

49. Z zadowoleniem przyjmuje widoczną zmianę postawy Rady UE w kwestii możliwego otwarcia rozdziału 22 negocjacji dotyczącego „polityki regionalnej i koordynacji instrumentów

strukturalnych” oraz wyraża nadzieję, że ten pozytywny sygnał można będzie przełożyć na normalizację procesu negocjacyjnego między Turcją a Unią Europejską.

50. Wyraża ubolewanie, że na wszystkich szczeblach państwowych nadal występują znaczne niedostatki w zakresie wolności religijnej, praw kobiet, praw mniejszości – zwłaszcza kurdyjskiej, równouprawnienia, a także podstawowych praw w zakresie wolności słowa i prasy, co kładzie się cieniem na procesie wdrażania przepisów służących reformom.

51. Zachęca do kontynuacji dialogu nawiązanego między rządem tureckim a przedstawicielami Kurdów w Turcji.

52. Z zadowoleniem odnotowuje wdrożenie pozytywnego programu w zgodności z ramami negocjacyjnymi i odpowiednimi konkluzjami Rady UE i Rady Europejskiej.

53. Wyraża niezadowolenie, że Turcja i inne strony konfliktu nie zobowiązały się jeszcze do tego, by w ramach ONZ i rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ oraz w zgodzie z podstawowymi zasadami i wartościami UE przedstawić akceptowalne rozwiązanie kwestii bezprawnego okupowania Cypru Północnego. Wzywa rząd turecki, by w konkretny sposób wspierał negocjacje prowadzone pod auspicjami sekretarza generalnego ONZ i by podjął działania na rzecz całościowego rozwiązania problemu cypryjskiego, wycofując swe siły zbrojne z Cypru, regulując kwestię osadników i zwracając prawowitym mieszkańcom zamkniętą strefę Famagusty, zgodnie z rezolucją nr 550 Rady Bezpieczeństwa ONZ z 1984 r.

54. Stwierdza, że wprawdzie wdrażane jest ustawodawstwo służące reformom, jednak na procesie tym kładą się cieniem przypadki naruszenia m.in. wolności prasy i słowa.

55. Przyjmuje z zadowoleniem utworzenie stanowiska niezależnego rzecznika praw obywatelskich w Turcji, co należy odpowiednio wprowadzić w praktyce.

56. Podkreśla, że należy wzmocnić przejrzystość, odpowiedzialność i mechanizmy uczestnictwa na szczeblu lokalnym, oraz zachęca do dalszej walki z korupcją, szczególnie na poziomie gmin.

57. Pragnie podkreślić, że kontynuacja współpracy na poziomie poniżej krajowego przyniesie korzyści zarówno Turcji, jak i UE. W związku z tym ponownie podkreśla swoje zaangażowanie na rzecz przekształcenia grupy roboczej Komitetu Regionów ds. stosunków z Turcją we wspólny komitet konsultacyjny.

Czarnogóra

58. Przyjmuje z zadowoleniem wdrożenie ustawy o organizacji terytorialnej Czarnogóry oraz zmianę ustawy o samorządzie lokalnym, co powinno zwiększyć przejrzystość, skuteczność i odpowiedzialność administracji na szczeblu lokalnym.

59. Wskazuje, że Czarnogóra powinna wzmocnić zdolności administracyjne w ramach ustanowionych struktur IPA oraz odpowiednio przygotować je w celu zwiększenia zdolności absorpcyjnej funduszy przedakcesyjnych.

60. Stwierdza, że jednym z najpoważniejszych problemów na poziomie lokalnym są zbyt nisko wykwalifikowani pracownicy, w związku z czym istnieje ryzyko, że samorządy nie będą w stanie wywiązać się z obowiązków delegowanych im w ramach procesu decentralizacji.

61. Wyraża ubolewanie, że nie poczyniono postępów w dziedzinie ochrony socjalnej oraz że problematyczną kwestią pozostaje absorpcja uchodźców, wewnętrznych przesiedleńców i mniejszości etnicznych w miastach, zaś postęp w dziedzinie decentralizacji administracyjnej i fiskalnej usług socjalnych pozostaje ograniczony.

62. Zaleca nasilenie wysiłków na rzecz zapobiegania korupcji i zwalczania jej w określonych wrażliwych dziedzinach: samorząd lokalny, planowanie przestrzenne, zamówienia publiczne, prywatyzacja, edukacja i ochrona zdrowia.

63. Z zadowoleniem przyjmuje utworzenie Wspólnego Komitetu Konsultacyjnego Komitetu Regionów z Czarnogórą i ma nadzieję na korzystną dla obu stron współpracę z czarnogórskimi władzami szczebla lokalnego i regionalnego w nadchodzących latach.

Serbia

64. Wyraża zadowolenie, że serbska konstytucja gwarantuje obywatelom prawo do autonomii na poziomie prowincji i do samorządu lokalnego, niemniej ubolewa, że istnieje ogromna przepaść między zasadami zapisanymi w ustawach a ich realizacją w praktyce.

65. Wyraża ubolewanie, że rząd centralny dodatkowo utrudnia samorządom lokalnym wykonywanie ich zadań (wskutek zmniejszenia dotacji dla tych samorządów).

66. Wskazuje, że należy objaśnić i odpowiednio wdrożyć przepisy w sprawie finansów gminnych, aby zapewnić przewidywalność finansowania na poziomie gmin.

67. Wyraża ubolewanie, że Krajowa Rada ds. Decentralizacji pozostaje beczynna i że nie konsultowano się w wystarczającym stopniu z władzami lokalnymi w procesie podejmowania decyzji dotyczących opracowania nowych przepisów lub zmian do obowiązujących przepisów, mających wpływ na szczebel lokalny.

68. Wskazuje, że zdolności w zakresie administracji i zarządzania na szczeblu lokalnym są słabe, a między gminami utrzymują się znaczne rozbieżności. Wyraża ubolewanie, że ustawa o służbie cywilnej nie ma zastosowania do pracowników samorządów lokalnych.

69. Przyjmuje z zadowoleniem postępy w dziedzinie polityki regionalnej oraz koordynacji instrumentów strukturalnych. Odnotowuje, że Serbia ukończyła etapy przygotowujące do zdecentralizowanego zarządzania IPA w zakresie czterech elementów oraz wskazuje, że należy wzmocnić zdolność do wdrażania, zwłaszcza w zakresie przygotowania solidnej struktury projektowej opartej na właściwych strategiach.

70. Wyraża zadowolenie z istotnej roli społeczeństwa obywatelskiego w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym kraju oraz w promowaniu wartości demokratycznych; podkreśla też jego znaczenie na szczeblu lokalnym i w ramach procesu decyzyjnego.

Albania

71. Pozytywnie ocenia dokonane przez Albanie postępy na drodze do spełnienia politycznych kryteriów członkostwa w UE. Z zadowoleniem odnotowuje poprawę dialogu politycznego między rządem a opozycją i podkreśla kluczowe znaczenie właściwego przebiegu wyborów parlamentarnych w 2013 r. dla normalnego funkcjonowania podstawowych instytucji demokratycznych. Wzywa albańskie władze publiczne do wzmoczenia wysiłków na rzecz wspierania i wprowadzania reform koniecznych w procesie przedakcesyjnym, zwłaszcza w zakresie praw człowieka, równouprawnienia płci, ochrony mniejszości i praw własności, walki z korupcją i zorganizowaną przestępczością oraz prowadzenia konstruktywnej polityki migracyjnej.

72. Zgadza się z Komisją Europejską, iż „brak postępów” w kwestii reformy administracji terytorialnej. Ustawa z 2009 r. w sprawie planowania terytorialnego jest wdrażana bardzo powoli. Pogłębia się przepaść między regionami pod względem ich potencjału rozwoju społeczno-gospodarczego. Należy pilnie zająć się tą sprawą.

73. Stwierdza, że niewielkie samorządy lokalne często nie są samowystarczalne finansowo. Proces podejmowania decyzji na poziomie lokalnym nie jest przejrzysty, a ponadto w jego toku nie zasięga się opinii organizacji społeczeństwa obywatelskiego i innych zainteresowanych stron.

74. Zwraca uwagę, że w 2011 r. sytuacja władz lokalnych w odniesieniu do finansowania, a w szczególności ściągania podatków, nie uległa poprawie. Ponadto zwraca uwagę na potrzebę budowania potencjału władz lokalnych i regionalnych, jeśli chodzi o zarządzanie dochodami budżetowymi oraz kontrolę systemów operacyjnych i funduszy IPA.

75. Wyraża zadowolenie, że utworzono stanowisko rzecznika praw obywatelskich, i domaga się, by rząd albański zapewnił tej instytucji odpowiednie środki.

76. Wskazuje, że istnieją zachęcające oznaki, jakoby słaby głęboki podziały polityczne hamujące przez wiele lat reformę polityczną; w związku z tym zachęca dwa stowarzyszenia reprezentujące władze szczebla lokalnego i regionalnego (Albańskie Stowarzyszenie Miast i Albańskie Stowarzyszenie Gmin), by zacieśniały współpracę we wszystkich istotnych kwestiach oraz zapobiegały podważaniu reprezentacji interesów lokalnych i regionalnych w tym kraju.

77. Podkreśla, że mimo godnych pochwały niewielkich postępów w dziedzinie polityki regionalnej i koordynacji instrumentów strukturalnych konieczne są dalsze wysiłki w tym zakresie.

Bośnia i Hercegowina

78. Odnawia, że Bośnia i Hercegowina jest nadal krajem objętym międzynarodowym systemem zarządzania i bezpieczeństwa, co oznacza, że obecnie nawet centralne instytucje krajowe nie są w pełni odpowiedzialne za proces polityczny i legislacyjny, nie mówiąc o władzach lokalnych i regionalnych.

79. Wskazuje, że obecna sytuacja polityczna w Bośni i Hercegowinie ma negatywny wpływ na zdolność tego kraju do wypowiedzenia się jednym głosem w sprawach związanych z UE. Stwierdza ponadto, że wskutek impasu w dziedzinie polityki i instytucji Bośnia i Hercegowina nie może spełnić swoich zobowiązań dotyczących samorządu lokalnego i autonomii regionalnej, co oznacza, że sytuacja ta ma poważny wpływ na funkcjonowanie samorządu lokalnego i przeciwdziała wszelkim próbom decentralizacji w kraju. Postępujące rozbicie kraju i gmin ze względów etnicznych sprawia, że pogłębia się nieufność względem władz lokalnych.

80. Wyraża ubolewanie, że złożony system sprawowania rządów i impas w dziedzinie instytucji oznaczają, iż przepisy prawa nie są odpowiednio ustandaryzowane na poziomie bośniackich samorządów, co w szczególności utrudnia zajęcie się palącymi kwestiami, takimi jak zwalczanie handlu ludźmi.

81. Opowiada się za wprowadzeniem mechanizmu koordynacji pomiędzy różnymi szczeblami sprawowania rządów w sprawie transponowania, wdrażania i egzekwowania prawa UE, aby państwo mogło przemawiać jednym głosem na temat spraw UE i aby skutecznie wykorzystywało pomoc przedakcesyjną

82. Odnawia, że w sprawozdaniu Komisji Europejskiej pochwalono zgodność przepisów dotyczących jednostek terytorialnych z Europejską kartą samorządu lokalnego. Należy odnieść się do tego przychylnie. Warto jednak zauważyć, że Bośnia i Hercegowina nie podpisała dodatkowego protokołu do Europejskiej karty samorządu lokalnego, dotyczącego prawa obywateli do udziału w sprawach leżących w gestii władz lokalnych.

83. Popiera decentralizację systemu sądownictwa. Z drugiej strony wyraża ubolewanie z powodu niewielkich postępów

w dziedzinie reformy administracji publicznej, w przypadku której obecnym problemem wydaje się słaba koordynacja między poszczególnymi szczeblami administracji oraz brak poparcia publicznego dla reform.

84. Z zadowoleniem przyjmuje wszystkie inicjatywy zmierzające do poprawy ochrony praw człowieka i podstawowych wolności, a zwłaszcza przyjęcie poprawki do konstytucji kantonu sarajewskiego, zgodnie z orzeczeniem Wielkiej Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Sejdić i Finci, która to poprawka daje mniejszościom o niezadeklarowanej przynależności etnicznej oraz mniejszościom etnicznym możliwość powołania własnej grupy w zgromadzeniu. Ponadto wzywa władze wszystkich szczebli w Bośni i Hercegowinie do przyjęcia podobnych poprawek.

85. Wyraża zadowolenie, że wybory lokalne z października 2012 r. były dobrze przygotowane i zostały przeprowadzone w sposób uporządkowany i zgodny ze standardami w zakresie wyborów demokratycznych Rady Europy oraz społeczności międzynarodowej mimo silnego upolitycznienia administracji wyborczej na szczeblu lokalnym.

86. Zauważa z satysfakcją, że rozwój społeczeństwa obywatelskiego jest nadal wspierany przez instrument na rzecz społeczeństwa obywatelskiego (CSF) – organizację UE utworzoną w 2008 r. w celu wspierania organizacji społeczeństwa obywatelskiego – za pomocą projektu dotyczącego wzmocnienia demokracji lokalnej.

Kosowo

87. Przyjmuje z zadowoleniem znaczące postępy dokonane w ostatnich latach w zakresie decentralizacji, a także wysiłki ministerstwa ds. administracji samorządowej na rzecz zapewnienia bardziej skutecznego monitorowania lokalnych struktur rządzenia. Uważa jednak, że należy kontynuować starania na rzecz wdrożenia decentralizacji, np. wzmocnić administrację na poziomie gmin.

88. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Kosowo dysponuje zaawansowanym systemem samorządu lokalnego, który stwarza obywatelom możliwość udziału w procesie decyzyjnym na poziomie lokalnym. Odzwierciedleniem tego jest fakt, że mieszkańcy Kosowa są w znacznej mierze zadowoleni ze swoich władz lokalnych i z tego, w jaki sposób wykonują one swoje zadania.

89. Wnosi, by Kosowo wyraźnie pokazało, że podejmuje wysiłki na rzecz walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną.

90. Zaleca stosowanie na szczeblu lokalnym w kwestiach administracyjnych i budżetowych procesów planowania opartych na dowodach. Władze miejskie potrzebują wytycznych dostosowanych do ich potrzeb, aby wzmacniać zdolności administracyjne.

91. Odnotowuje, że nowo utworzone gminy z przeważającym udziałem ludności serbskiej stoją przed specyficznymi wyzwaniami z uwagi na swe niewielkie rozmiary i wymagają dalszego wsparcia ze strony szczebla centralnego, aby móc przetrwać.

92. Wzywa wszystkie zainteresowane strony do znalezienia konstruktywnych rozwiązań dla konkretnych wyzwań związanych z procesem decentralizacji na północy Kosowa, aby zapewnić wysokiej jakości usługi dla ludności.

93. Wskazuje, że na mocy układu o stabilizacji i stowarzyszeniu Kosowo będzie musiało przestrzegać zasad demokratycznego sprawowania rządów i wdrażać je za pośrednictwem odpowiednich i skutecznych władz wykonawczych na wszystkich szczeblach administracji.

Bruksela, 11 kwietnia 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia „Wykorzystanie potencjału chmury obliczeniowej w Europie”

(2013/C 139/07)

KOMITET REGIONÓW

- Z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji dotyczący wykorzystania potencjału chmury obliczeniowej i z uznaniem stwierdza, iż Komisja opowiada się za innowacyjnymi rozwiązaniami technologicznymi. Zgadza się co do tego, że możliwości chmury obliczeniowej wykraczają poza postęp technologiczny w dziedzinie informatyki, gdyż mają one pozytywny wpływ na rynek pracy, równość szans oraz tworzenie miejsc pracy.
- Zwraca uwagę na to, że jedną z większych przeszkód w stosowaniu chmury obliczeniowej w sektorze publicznym i prywatnym jest niepewność co do ustaw i przepisów, których należy przy tym przestrzegać. Można tutaj wymienić m.in. przepisy krajowe i europejskie dotyczące ochrony danych osobowych, przepisy socjalne, zdrowotne i dotyczące rachunkowości. Jednocześnie pojawiają się pewne problemy i zagrożenia w odniesieniu do ochrony danych, którymi należy się zająć.
- Popiera trzy główne działania proponowane przez Komisję, ale uważa, że należy je uzupełnić konkretnymi środkami ukierunkowanymi na podnoszenie poziomu wiedzy użytkowników, gdyż pozwoli to zwiększyć popyt na rynku i w ten sposób przyczyni się do wzmocnienia pozycji Europy w światowej konkurencji, zmniejszy asymetrię między konsumentami a usługodawcami, jeśli chodzi o poziom ryzyka oraz będzie sprzyjać bardziej proporcjonalnemu rozłożeniu między nich korzyści płynących z rozwoju tej nowej technologii. Te konkretne środki powinny również koncentrować się na promowaniu edukacji i kultury informatycznej.
- Uważa, że Komisja powinna podjąć środki mające na celu wzajemne połączenie i uzyskanie interoperacyjności istniejących lub powstających chmur na poziomie krajowym, regionalnym i, ewentualnie, lokalnym, poprzez wykorzystanie możliwości normalizacji. W tym kontekście należy szczególnie podkreślić kompatybilność wspomnianych wyżej rejestrów administracyjnych.

Sprawozdawca	Gábor BIHARY (HU/PSE), członek rady generalnej miasta stołecznego Budapesztu
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Wykorzystanie potencjału chmury obliczeniowej w Europie”
	COM(2012) 529 final

I. UWAGI OGÓLNE

KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji dotyczący wykorzystania potencjału chmury obliczeniowej i z uznaniem stwierdza, iż Komisja opowiada się za innowacyjnymi rozwiązaniami technologicznymi. Zgadza się co do tego, że możliwości chmury obliczeniowej wykraczają poza postęp technologiczny w dziedzinie informatyki, gdyż mają one pozytywny wpływ na rynek pracy, równość szans oraz tworzenie miejsc pracy.

2. Jednocześnie podkreśla potrzebę rozważenia skutków, jakie rozwój nowej technologii może mieć dla regionów i grup społecznych w niekorzystnej sytuacji, i ewentualnych związanych z tym szkodliwych skutków dla spójności społecznej i terytorialnej. Takim czynnikiem ryzyka może być na przykład asymetria między podmiotami lokalnymi i globalnymi, jeśli chodzi o korzyści płynące z lepszej dostępności rynków.

3. Zwraca uwagę na to, że jedną z większych przeszkód w stosowaniu chmury obliczeniowej w sektorze publicznym i prywatnym jest niepewność co do ustaw i przepisów, których należy przy tym przestrzegać. Można tutaj wymienić m.in. przepisy krajowe i europejskie dotyczące ochrony danych osobowych, przepisy socjalne, zdrowotne i dotyczące rachunkowości. Jednocześnie pojawiają się pewne problemy i zagrożenia w odniesieniu do ochrony danych, którymi należy się zająć.

4. Wyraża ubolewanie, iż podejście dotyczące sektora publicznego i zaproponowany zarys partnerstwa na rzecz chmury obliczeniowej nie uwzględniają w należyty sposób samorządów lokalnych i regionalnych, choć działalność wielu z nich mogłaby być źródłem cennych informacji i stanowić wzór do naśladowania w ramach omawianej strategii. Nie wzięto także pod uwagę faktu, że niektóre samorządy lokalne i regionalne przyczyniają się, jako usługodawcy, do tworzenia i funkcjonowania infrastruktury chmury obliczeniowej.

5. Podkreśla, że dla poczynienia przez Europę znaczącego postępu w zakresie technologii chmury obliczeniowej fundamentalne znaczenie mają skoordynowane działania obejmujące wszystkie poziomy sprawowania rządów.

6. Odnotowuje, że w celu zapewnienia przedsiębiorstwom europejskim warunków do spełnienia powierzonej im roli

w realizacji strategii, której celem byłoby uczynienie z Europy awangardy w omawianej dziedzinie, konieczne jest opracowanie form wsparcia w kontekście globalnej konkurencji.

7. Uważa za istotne, by w ramach realizacji chmury obliczeniowej wziąć globalnie pod uwagę aspekt zrównoważonego rozwoju, gdyż lepsze wykorzystanie narzędzi informatycznych umożliwi skuteczniejsze wykorzystanie zasobów; konieczne jest jednak, by strategia obejmowała również w tej dziedzinie aktywne elementy dotyczące skutków pośrednich i by dotyczyła np. wzrostu udziału energii ze źródeł odnawialnych w energii przeznaczonej dla chmury obliczeniowej.

8. Zauważa, że daleka jest droga od określenia zasady „superchmury” do realizacji i zastosowań pozwalających w pełni wykorzystać jej potencjał oraz że ważnymi środkami na tej drodze jest podniesienie poziomu wiedzy konsumentów dzięki rozwojowi edukacji i kultury informatycznej.

9. Jest zaniepokojony tym, że w komunikacie nie zajęto się w odpowiedni sposób powiązaniem między proponowaną strategią a innymi zagadnieniami takimi jak rzeczywista ochrona danych, przepisy dotyczące praw autorskich oraz dostępność i możliwość przenoszenia danych.

10. Podkreśla, że rozwój chmury obliczeniowej mógłby zostać przyspieszony dzięki podjęciu środków niezbędnych do realizacji strategii cyfrowej. Choć konsumenci korzystają już obecnie z usług chmury obliczeniowej, które proponują dostawcy w ramach modelu gospodarczego oczekiwanego przez użytkowników końcowych, doświadczenie pokazało, że osoby używające tych technologii nieostrożnie i bez odpowiedniego przygotowania narażone są na szkody, właśnie z powodu luk w ochronie danych i niewystarczającego poziomu wiedzy.

11. Popiera trzy główne działania proponowane przez Komisję, ale uważa, że należy je uzupełnić konkretnymi środkami ukierunkowanymi na podnoszenie poziomu wiedzy użytkowników, gdyż pozwoli to zwiększyć popyt na rynku i w ten sposób przyczyni się do wzmocnienia pozycji Europy w światowej konkurencji, zmniejszy asymetrię między konsumentami a usługodawcami, jeśli chodzi o poziom ryzyka, oraz będzie sprzyjać bardziej proporcjonalnemu rozłożeniu między nich korzyści płynących z rozwoju tej nowej technologii. Te konkretne środki powinny również koncentrować się na promowaniu edukacji i kultury informatycznej.

II. UWAGI SZCZEGÓŁOWE I PROPOZYCJE

Uporządkowanie dużej liczby różnych norm

12. Popiera propozycję Komisji dotyczącą procesu normalizacji, choć jednocześnie ubolewa nad tym, że nie opiera się ona na odpowiednich ramach prawnych i organizacyjnych.

13. Uważa za istotne uzupełnienie proponowanego procesu normalizacji za pomocą konkretnych środków mających na celu umożliwienie identyfikacji w chmurze, np. w zakresie połączeń rejestrów administracji publicznej.

14. Jest zaniepokojony faktem, iż propozycja Komisji nie uwzględnia należyte usługi istniejących w sektorze publicznym i na rynku oraz struktury i infrastruktury usługowej, które dzięki nim powstały.

15. Przypomina, że jednym z powodów nieufności wobec chmury obliczeniowej jest brak przepisów dotyczących przenoszenia danych i związane z tym problemy.

16. Zwraca uwagę na konieczność konkretniejszego określenia – w dziedzinie normalizacji i certyfikacji – kto i jak zatwierdzi organy certyfikacyjne, oraz zdecydowania, czy zasady certyfikacji będą opracowywane na poziomie państw członkowskich czy na poziomie Unii.

Bezpieczne i uczciwe klauzule i warunki umowne

17. Uważa, że istotna jest wola Komisji, by wprowadzić przepisy dotyczące umów między dostawcami usług a użytkownikami, przy czym czuwać należy nad określeniem granic dla usługodawców ze względu na możliwość nadużywania pozycji dominującej.

18. Zauważa, że choć użytkownicy oczekują zastosowań opartych na jednej procedurze otwarcia sesji ze względu na łatwość użytkowania, to zaspokojenie tych wymagań nie może się odbywać kosztem bezpieczeństwa, zwłaszcza w wypadku transakcji finansowych. Konieczne jest prawne uregulowanie tych kwestii w niedalekiej przyszłości.

19. Zwraca uwagę na fakt, iż wiele zagrożeń związanych z przestrzenią cyfrową mogłoby zostać wyeliminowanych dzięki skutecznemu systemowi identyfikacji umożliwiającemu użytkownikom jasne rozpoznanie tożsamości podmiotów w tej przestrzeni.

20. Podkreśla, że pomimo, iż chmura już obecnie oferuje doskonałe możliwości rozpowszechniania kultury audiowizualnej, kwestia praw autorskich i kopiowania treści pozostaje nierozwiązana.

21. Z zadowoleniem przyjmuje określenie wspólnych dyrektyw w zakresie ochrony danych, tym bardziej, że jest to jedna z podstawowych spraw dla korzystania z chmury obliczeniowej. Niemniej Komitet ubolewa, iż Komisja nie podjęła kwestii płatności i faktur on-line, których przecież nie można pominąć, kiedy korzysta się z chmury cyfrowej w kontekście gospodarczym.

22. Uważa za niezbędne, by bardziej szczegółowo przedstawić scenariusze umożliwiające ocenę usług dostępnych za pomocą chmury obliczeniowej i by ocena ta została włączona do umów o świadczeniu usług.

Europejskie partnerstwo na rzecz chmur obliczeniowych; dialog międzynarodowy

23. Z zadowoleniem przyjmuje koncepcję europejskiego partnerstwa na rzecz chmur obliczeniowych.

24. Popiera dialog międzynarodowy dotyczący usług świadczonych w ramach chmury obliczeniowej i pragnie podkreślić, że ze względu na dynamiczny rozwój tego sektora konieczna jest globalna harmonizacja istniejących lub opracowywanych strategii, zarówno z punktu widzenia prawnego, jak i technologicznego.

25. Ostrzega przed zagrożeniami dla ochrony danych osobowych w wypadku umieszczenia serwerów chmury obliczeniowej poza granicami UE.

26. Uważa, że Komisja powinna podjąć środki mające na celu wzajemne połączenie i uzyskanie interoperacyjności istniejących lub powstających chmur na poziomie krajowym, regionalnym i, ewentualnie, lokalnym, poprzez wykorzystanie możliwości normalizacji. W tym kontekście należy szczególnie podkreślić kompatybilność wspomnianych wyżej rejestrów administracyjnych.

27. Uważa za istotny dialog z organizacjami normalizacyjnymi, które zajmują się także chmurami obliczeniowymi (np. ISO, ETSI).

Podnoszenie wiedzy użytkowników

28. Wyraża zadowolenie z faktu, iż Komisja przywiązuje dużą wagę do dostosowania usług publicznych do oczekiwań istniejących w XXI w., ale zwraca uwagę, także w tym wypadku, na konieczność szybkiego podjęcia odpowiednich środków, by przeciwdziałać istnieniu przepaści cyfrowej.

29. Podkreśla, że przepaść cyfrową można zmniejszyć tylko dzięki ściśle ukierunkowanym działaniom edukacyjnym. W społeczeństwie opartym na wiedzy opanowanie technologii stanowi bowiem podstawę umiejętności i rozpowszechniania nowych technologii.

30. Sądzi, że konieczne jest, by w XXI w. obywatele europejscy potrafili przyswoić sobie dostępne technologie i skutecznie z nich korzystać. Dobrym środkiem do osiągnięcia tego celu byłoby np. szersze rozwijanie możliwości, jakie oferuje europejski certyfikat umiejętności komputerowych.

31. Podkreśla, że chmura obliczeniowa już obecnie oferuje techniczne możliwości szerokiego propagowania uczenia się on-line. Aby zapewnić postępy w tej dziedzinie, należy zająć się uregulowaniami i kwestiami związanymi z prawami autorskimi.

III. INNE UWAGI I PROPOZYCJE

32. Uważa, że Komisja powinna wesprzeć sektor publiczny w określeniu zasad dotyczących udzielania zamówień publicznych. Ważne jest jednak, by w regionach gorzej rozwiniętych pomoc ta nie ograniczała się do etapu koncepcyjnego, ale obejmowała także finansowanie niezbędne do eksploatacji.

33. Podkreśla, że nie do pomyślenia jest korzystanie z potencjału chmury obliczeniowej bez jednoczesnego rozwijania jednolitego rynku usług telekomunikacyjnych, co wymaga działań europejskich w dziedzinie określania opłat za usługi wymiany danych w roamingu.

34. Uważa, że niezbędne jest szczegółowe określenie usług administracyjnych, które będą konieczne musiały znaleźć się w europejskiej chmurze obliczeniowej (np. w dziedzinie identyfikacji).

Bruksela, 11 kwietnia 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia „Decentralizacja w Unii Europejskiej oraz rola samorządu lokalnego i regionalnego w kształtowaniu i realizacji polityki UE”

(2013/C 139/08)

KOMITET REGIONÓW

- Rozumie przez decentralizację wszystkie środki na poziomie politycznym, które umacniają rolę samorządów szczebla niższego niż krajowy w krajowym i europejskim procesie decyzyjnym oraz prowadzą do przeniesienia kompetencji ze szczebla ogólnokrajowego na organy lokalne i regionalne.
- Wyraża przekonanie, że sprawnie działające władze lokalne i regionalne oraz skuteczna decentralizacja powinny być oparte na zasadach pomocniczości, proporcjonalności i wielopoziomowego sprawowania rządów.
- Jest przekonany, że pomocniczość jako zasada polityczna i prawna jest decydującym motorem decentralizacji, gdyż dzięki niej kompetencje skupiają się na tym szczeblu, na którym mogą być najskuteczniej wykonywane.
- Zauważa, że kryzys gospodarczy i finansowy stał się katalizatorem reform i przemian; w niektórych krajach samorzady lokalne i regionalne zostały poddane reorganizacji terytorialnej, a po części w znacznym stopniu zmieniła się także instytucjonalna organizacja organów władzy.
- Zwraca uwagę, że spójny proces decentralizacji może się powieść tylko wtedy, gdy przekazywanie uprawnień samorządom szczebla niższego niż krajowy będzie szło w parze z odpowiednim przydziałem środków finansowych.
- Zauważa, że regiony, które finansują się w przeważającym stopniu ze środków własnych, bardziej odpowiedzialnie obchodzą się z dostępnymi środkami finansowymi, w związku z czym ich budżety publiczne są solidniejsze. Zachęca zatem państwa członkowskie, by w większym stopniu polegały na środkach własnych niż na systemie opartym na transferach.
- Podkreśla pozytywny związek między decentralizacją a skuteczną i zrównoważoną europejską polityką regionalną.
- Podkreśla z naciskiem, że w dyskusjach na temat przyszłości Europy powinno się uwzględniać szczebel lokalny i regionalny, ponieważ legitymacja Unii Europejskiej opiera się między innymi także na legitymacji szczebli niższych niż krajowy.
- Zaleca podejmowanie na wszystkich szczeblach sprawowania rządów wspólnych wysiłków zmierzających do trwałego zażegnania europejskiego kryzysu zadłużeniowego i w związku z tym wzywa do włączania samorządów lokalnych i regionalnych na równych prawach w opracowywanie europejskich i krajowych planów reform.

Sprawozdawca Franz SCHAUSBERGER (AT/PPE), przedstawiciel kraju związkowego Salzburg w Komitecie Regionów

Dokument źródłowy

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Zalety decentralizacji

1. Rozumie przez decentralizację wszystkie środki na poziomie politycznym, które umacniają rolę samorządów szczebla niższego niż krajowy w krajowym i europejskim procesie decyzyjnym oraz prowadzą do przeniesienia kompetencji ze szczebla ogólnokrajowego na organy lokalne i regionalne.

2. Przyznaje, że nie istnieje żadne zobowiązanie państw członkowskich UE do wybrania konkretnego modelu instytucjonalnego ani modelu decentralizacji kompetencji, przesunięcia ich lub współdzielenia z różnymi poziomami sprawowania rządów, jednak wskazuje równocześnie na fakt, że Unia – w szczególności w Traktacie o UE (art. 4 ust. 2) – wyraźnie podkreśla poszanowanie samorządności lokalnej i regionalnej.

3. Wskazuje na fakt, że w wielu dziedzinach polityki zdecentralizowanie kompetencji wykonawczych znacznie zwiększa ich efektywność, zarówno pod względem kosztów, jak i pod względem jakości usług i ich przybliżenia do obywateli.

4. Podkreśla, jak ważne jest, by obywatele europejscy identyfikowali się ze swoimi regionami i miastami, które odgrywają istotną rolę przede wszystkim jako przeciwwaga dla rosnącej internacjonalizacji i anonimowości rynków pracy i stosunków gospodarczych.

5. Jest przekonany, że decentralizacja i związana z nią rola organów lokalnych i regionalnych znacząco przyczynią się do niwelowania istniejących dysproporcji gospodarczych i społecznych między regionami Europy, a dzięki temu również do ograniczenia niekorzystnych skutków odpływu ludności z obszarów wiejskich w biednych regionach do aglomeracji miejskich, a także osłabiającej rynek pracy emigracji z jednego państwa członkowskiego do drugiego.

6. Odnotowuje z podziękowaniem wartościowy wkład i fachowe opinie wniesione przez Kongres Władz Lokalnych

i Regionalnych Rady Europy, a także przez zainteresowane strony, które przekazały swe uwagi w trakcie konsultacji.

Zasadnicza odpowiedzialność KR-u za monitorowanie decentralizacji

7. Podkreśla, że na Komitecie, jako przedstawicielu samorządów szczebla niższego niż krajowy (tzn. lokalnych i regionalnych) w procesie legislacyjnym i decyzyjnym UE, spoczywa odpowiedzialność za monitorowanie stosowania zasady pomocniczości oraz że jest on żywotnie zainteresowany regularną kontrolą stanu decentralizacji w UE i w krajach objętych procesem rozszerzenia.

8. Wskazuje na fakt, że w przyjętej niedawno opinii w sprawie tworzenia europejskiej kultury wielopoziomowego sprawowania rządów, w ramach działań następczych wobec białej książki Komitetu Regionów, Komitet wyraził zamiar uważnego śledzenia procesu decentralizacji w państwach członkowskich i w krajach objętych procesem rozszerzenia.

9. Potwierdza ten zamiar tym bardziej, że Rada Gmin i Regionów Europy oraz Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych prowadzą w tym zakresie szeroko zakrojone systematyczne prace; Komitet zamierza korzystać w swojej działalności z osiągnięć obu organizacji.

10. Przypomina, że ostatnia opinia Komitetu Regionów poświęcona tej kwestii datuje się z 7 lipca 2005 r., a od tego czasu w dziedzinie decentralizacji w UE dokonały się znaczące zmiany instytucjonalne, polityczne i prawne.

Rozwój decentralizacji w Europie od czasu ostatniej opinii z 2005 r.

11. Stwierdza, że Traktat z Lizbony z 2009 r. przyniósł umocnienie zasady pomocniczości, umocowanie tożsamości gmin i regionów w traktacie oraz wzmocnienie Komitetu Regionów, co z kolei stanowiło dla szeregu państw członkowskich zachętę do przeprowadzenia lub do zaplanowania reformy instytucjonalnej z myślą o większej decentralizacji bądź o wzmocnieniu władz szczebla lokalnego i regionalnego.

12. Zauważa, że w ostatnich latach decentralizacja w większości państw członkowskich ogólnie wzrosła. Wyraża jednak poważne zaniepokojenie przeciwnymi tendencjami w niektórych państwach członkowskich, w których autonomia finansowa władz lokalnych i regionalnych czy też prawo do samorządności na szczeblu lokalnym zostały znacznie ograniczone.

13. Stwierdza jednak także, że kryzys finansowy i gospodarczy, który rozpoczął się w 2009 r., a także trwający od 2012 r. kryzys zadłużeniowy, miały niekorzystny wpływ na proces zwiększania decentralizacji. Zmieniły się także relacje między państwami a instytucjami europejskimi, czego skutki odczuwalne są także na szczeblach niższych niż krajowy.

14. Odnotowuje w tym kontekście z zadowoleniem, że – w dużym stopniu dzięki inicjatywie KR-u – koncepcja wielopoziomowego sprawowania rządów pojawiła się w europejskiej debacie politycznej, co także może przeciwdziałać ewentualnym niekorzystnym tendencjom w zakresie decentralizacji.

15. Zwraca uwagę, że w niektórych państwach członkowskich, które przystąpiły do UE w 2004 r. oraz w późniejszych latach, transformacja w zakresie decentralizacji jeszcze ostatecznie nie dobiegła końca. W związku z tym ma świadomość faktu, że niektóre z tych krajów, jak również kraje objęte Partnerstwem Wschodnim, muszą stawić czoła istotnym wyzwaniom, aby mogły kontynuować pomyślny rozwój społeczny i gospodarczy.

16. Wskazuje, że przy okazji najnowszych rozszerzeń dało się zauważyć niedostateczne zaangażowanie samorządów lokalnych i regionalnych w proces integracji, przez co zarówno rządy krajowe, jak i instytucje europejskie napotkały poważne wyzwania i problemy związane z wdrażaniem polityk UE i realizacją koniecznych reform, a to w ostatecznym rozrachunku odbija się także na obywatelach.

17. Stwierdza z zadowoleniem, że od czasu przyjęcia przez Radę Europy w 1985 r. Europejskiej karty samorządu lokalnego przeważająca większość państw należących do Rady Europy oraz wszystkie państwa członkowskie UE ratyfikowały tę kartę, której celem jest ochrona i ugruntowanie samorządu terytorialnego w Europie w oparciu o zasady demokracji, bliskości do obywateli i decentralizacji.

18. Przyjął z zadowoleniem i poparł inicjatywę Rady Europy dotyczącą Europejskiej karty demokracji regionalnej oraz przedłożenie przez Kongres w 2008 r. projektu tej karty, z zamiarem ujęcia najważniejszych zasad demokracji lokalnej w Europie. Ubolewa, że inicjatywa ta nie doszła do skutku w wyniku sprzeciwu licznych państw należących do Rady Europy, niemniej odnotowuje z uznaniem, że w 2009 r. ministrowie odpowiedzialni za sprawy samorządności lokalnej i regionalnej przynajmniej uchwalili zalecenia dotyczące demokracji regionalnej.

Decentralizacja i kryzys finansowy

19. Obserwuje z uwagą, że w związku ze skutkami obecnego kryzysu finansowego i gospodarczego przedmiotem zainteresowania debaty publicznej na szczeblu krajowym i europejskim stał się także podział kompetencji, a zwłaszcza kwestia decentralizacji fiskalnej; często błędnie zakłada się przy tym, że działania władz szczebla niższego niż krajowy są jednym z czynników hamujących osiągnięcie celów budżetowych ustalonych na szczeblu ogólnokrajowym, mimo że to głównie szczebel krajowy jest odpowiedzialny za kryzys.

20. Stwierdza z zaniepokojeniem, że kryzys finansowy, który rozpoczął się w 2009 r., przerodził się w kryzys zadłużeniowy, który stanowi poważne zagrożenie dla gospodarki realnej regionów i miast i ma niekorzystny wpływ na strukturę społeczną w państwach członkowskich.

21. Obserwuje z zaniepokojeniem sytuację samorządu lokalnego i regionalnego w niektórych państwach europejskich w związku z reformami podjętymi w celu racjonalizacji i zapewnienia zrównoważonego charakteru administracji lokalnej i regionalnej. W wielu państwach członkowskich kryteria natury ekonomicznej dominujące w kontekście obecnego kryzysu gospodarczo-finansowego doprowadziły do zniekształcenia demokratycznych podstaw samorządu lokalnego i regionalnego, wyrządzając poważne szkody.

22. Występuje z całą stanowczością przeciwko temu, by kryzys gospodarczy i zadłużeniowy oraz środki oszczędnościowe konieczne w całej Europie były w niektórych państwach członkowskich traktowane jako pretekst do dalszej centralizacji władzy, do decentralizacji bez przyznania odpowiednich środków finansowych, do uproszczenia, ograniczenia czy nawet zniesienia struktur szczebla niższego niż krajowy, co w efekcie prowadzi do osłabienia demokracji na poziomie lokalnym i regionalnym. Tendencja ta oparta jest na błędnym założeniu, że usługi publiczne będą tańsze, jeżeli przeniesie się je na szczebel centralny.

23. Twierdzi, wręcz przeciwnie, że samorządy lokalne, jako instytucje najbliższe obywateli, znają ich potrzeby i są w najlepszym położeniu, by je zidentyfikować i na nie odpowiedzieć w okresie kryzysu.

24. Sprzeciwia się zdecydowanie takiej polityce, ponieważ jest ona sprzeczna z europejską zasadą pomocniczości, zgodnie z którą decyzje polityczne i regulacyjne powinny być podejmowane na szczeblu, który jest najbardziej odpowiedni do osiągnięcia założonego celu, oraz jak najbliżej obywateli.

25. Dostrzega podobne zjawiska również w krajach przygotowujących się do przystąpienia do UE, a także w krajach sąsiadujących z UE.

26. Stwierdza, że pod wpływem argumentów ekonomicznych związanych z kryzysem finansowym i zadłużeniowym bardzo często – niejednokrotnie bez dostatecznego oparcia w badaniach i analizach – łączenie gmin przedstawiane jest jako sposób na zmniejszenie kosztów. Uznaje jednak także, że w niektórych regionach łączenie gmin może być użytecznym środkiem, na przykład z uwagi na zmiany demograficzne.

27. Opowiada się za tym, by rozważając takie rozwiązanie, nie zapominać o związanym z nim możliwym zmniejszeniu bliskości do obywateli i ograniczeniu demokracji lokalnej oraz uwzględnić w pierwszym rzędzie możliwości współpracy między gminami i regionami oraz współpracy transgranicznej przynoszącej oszczędność kosztów. Likwidację gmin w wyniku ich łączenia powinno się rozważać ze szczególną starannością – może ona np. stanowić użyteczny środek w obliczu zmian demograficznych w regionach. Jeżeli chodzi o współpracę między gminami, wyraża zaniepokojenie z powodu utrudniania przez Komisję wspólnego wykonywania zadań w ramach tejże współpracy poprzez nakładanie wymogów, które wykraczają poza orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości.

28. Podkreśla w tym kontekście znaczenie partnerstw miast, europejskich sieci miast i regionów, europejskich dwu- i wielostronnych programów współpracy terytorialnej, a także pozytywną rolę europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT), jako instrumentów, które znacznie ułatwiają współpracę regionów i gmin w powiązanych obszarach polityki, takich jak usługi publiczne, transport czy ochrona środowiska.

Aktualna sytuacja w zakresie decentralizacji w Europie ⁽¹⁾

29. Stwierdza na podstawie najnowszych sprawozdań, że spośród 27 państw członkowskich UE trzy mają formalnie strukturę federalną, jedno jest państwem quasi-federalnym, pozostałe można określić jako unitarne w różnych formach tego ustroju, niektóre zaś, mimo struktury formalnie unitarnej, charakteryzują się organizacją terytorialną o charakterze heterogenicznym (ustrój asymetryczny). Stwierdza również, że w jedenaście państwach członkowskich istnieje tylko jeden szczebel niższy niż krajowy, w dziewięciu – dwa takie szczeble, a w siedmiu – trzy.

30. Obserwuje z uwagą fakt, że kryzys gospodarczy i finansowy stał się w wielu krajach katalizatorem reform i przemian; w niektórych krajach samorządy lokalne i regionalne zostały poddane reorganizacji terytorialnej, a po części w znacznym stopniu zmieniła się także instytucjonalna organizacja organów władzy. Zmiany te nie zawsze jednak podążają w kierunku zwiększonej decentralizacji.

31. Wskazuje na analizy, których przeprowadzenie zlecił, a które miały na celu opis aktualnej sytuacji w zakresie

decentralizacji oraz podziału kompetencji w państwach członkowskich.

Zasady organizacji samorządów lokalnych i regionalnych

32. Wyraża przekonanie, że sprawnie działające władze lokalne i regionalne oraz skuteczna decentralizacja powinny być oparte na zasadach pomocniczości, proporcjonalności i wielopoziomowego sprawowania rządów.

33. Uważa za niezwykle ważne, aby sprawowanie rządów na szczeblu lokalnym i regionalnym odbywało się poprzez organy wybrane demokratycznie i reprezentatywne dla wszystkich grup społeczeństwa, które będą odpowiedzialne wobec swoich obywateli. Związana z tym bliskość polityki do obywateli stanowi wartość dodaną demokracji na szczeblu lokalnym i regionalnym, gdyż dobre sprawowanie rządów i przejrzystość podnoszą legitymację i odpowiedzialność władz lokalnych i regionalnych oraz zwiększają zaufanie do nich.

34. Uważa za absolutnie konieczne, by decyzja o rozpoczęciu reform prowadzących do decentralizacji uprawnień i środków finansowych była zgodna z konkretnymi wyobrażeniami i potrzebami obywateli oraz społeczności lokalnych i regionalnych. Uznaje jednak również, że można rozważyć przeprowadzenie referendum, jeżeli jest to uzasadnione wagą wprowadzanych środków, a także zgodne z konstytucją danego państwa członkowskiego.

35. Stwierdza z zadowoleniem, że proces integracji europejskiej przyczynił się decydująco do decentralizacji na szczeblu regionalnym i lokalnym. Jeśli chodzi o kraje objęte procesem rozszerzenia i kraje Partnerstwa Wschodniego, obecnie przebiegająca w nich bądź rozważana decentralizacja może stać się istotnym czynnikiem, który pomoże tym krajom dostosować się do unijnego dorobku prawnego, a później wypełniać zobowiązania wynikające z członkostwa w UE.

36. Wskazuje ponadto na fakt, że w traktatach UE pośrednio uznaje się rolę demokracji lokalnej i regionalnej (art. 10 TUE, art. 20 ust. 2 TFUE i art. 40 Karty praw podstawowych UE), co świadczy o tym, że UE, niezależnie od zasadniczo neutralnej postawy wobec struktury instytucjonalnej w państwach członkowskich, uważa demokrację lokalną i regionalną za jeden z filarów swojej legitymacji.

37. Wzywa w tym kontekście wszystkie państwa członkowskie UE, które jeszcze tego nie uczyniły, by ugruntowały samorządność szczebla niższego niż krajowy w swoich krajach w odpowiednich ramach prawnych na najwyższym możliwym szczeblu (o ile to możliwe, na szczeblu konstytucyjnym).

⁽¹⁾ W tej części dokumentu wykorzystano informacje z ostatniego sprawozdania w sprawie finansów publicznych w UE na szczeblu niższym niż krajowy, opracowanego przez Radę Gmin i Regionów Europy (CEMR) i Dexia Crédit Local, oraz ze sprawozdania Komisji Europejskiej na temat finansów publicznych w UGW.

38. Wskazuje na fakt, że celem Komitetu nie jest utworzenie czysto statystycznych jednostek regionalnych, ale zbudowanie samorządności politycznej i administracyjnej na szczeblach niższych niż krajowy, ponieważ takie samorzady są w stanie znacznie lepiej wdrażać w praktyce środki i akty prawne przyjęte przez UE.

39. Podziela opinię m.in. Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych, że liczba zdecentralizowanych jednostek w krajach europejskich powinna także uwzględniać geograficzne rozmiary danego kraju; wskazuje także na tzw. „Manifest z Salerno”, opublikowany w 2012 r. przez stowarzyszenie Arco Latino, który zawiera wartościowe zalecenia co do dalszego rozwoju pośrednich szczebli zarządzania.

40. Opowiada się za tym, by decentralizacja terytorialna, która zgodnie z dewizą UE „zjednoczeni w różnorodności” ma decydujące znaczenie dla promowania różnorodności kulturowej, była wspierana przez wszystkie instytucje europejskie, między innymi po to, by wzbudzić w samorządach terytorialnych poczucie przynależności do europejskich jednostek terytorialnych.

41. Wskazuje w tym kontekście na zdecydowane korzyści, które przynosi zdecentralizowanie sprawowania rządów i administracji, takie jak lepsza ocena potrzeb i życzeń obywateli, (współ)opracowywanie różnych strategii, które mogą przyczynić się do wspierania zrównoważonego i konkurencyjnego wzrostu, właściwe zarządzanie finansowe i inwestycje na szczeblu lokalnym i regionalnym, umacnianie autonomii i demokracji na szczeblu lokalnym i regionalnym.

42. Podkreśla po raz kolejny, że zgodnie z zasadami dobrego sprawowania rządów i lepszego stanowienia prawa należy na jak najwcześniejszym etapie jeszcze aktywniej i skuteczniej angażować władze lokalne i regionalne oraz podmioty odpowiedzialne za wdrażanie polityki UE na szczeblach niższych niż krajowy w tworzenie i wdrażanie polityki i prawodawstwa UE.

43. Uważa w tym kontekście skuteczne wdrożenie umowy o współpracy między Komisją Europejską a Komitetem Regionów za ważny i niezbędny instrument służący zapewnieniu takiego zaangażowania.

44. Wzywa ponownie państwa członkowskie, w których istnieją władze regionalne o uprawnieniach ustawodawczych, by ustanowiły niezbędne mechanizmy umożliwiające tym władzom udział w procesach decyzyjnych UE w obszarach, które ich dotyczą. Powinno to dotyczyć nie tylko parlamentów regionalnych, które mają podejmować działania w ramach systemu wczesnego ostrzegania związanego ze stosowaniem zasady pomocniczości, lecz również regionalnych władz wykonawczych, które należałoby włączać w opracowywanie stanowiska krajowego w Radzie lub uwzględnić w składzie delegacji krajowych.

Wielopoziomowe sprawowanie rządów i związek między efektywnym i prawidłowo działającym samorządem lokalnym i regionalnym a właściwym stosowaniem zasady pomocniczości

45. Przypomina, że wielopoziomowe sprawowanie rządów zapewnia współpracę wszystkich szczebli władzy i administracji przy wykonywaniu ich kompetencji i w procesie podejmowania decyzji, a pomocniczość i wielopoziomowe sprawowanie rządów oraz silne samorzady lokalne i regionalne to ściśle związane ze sobą elementy.

46. Przypomina także, że w Traktacie z Lizbony po raz pierwszy wyraźnie zaznaczono, iż zasada pomocniczości dotyczy wszystkich szczebli sprawowania rządów i administracji w UE, tzn. szczebla europejskiego, krajowego, lokalnego i regionalnego. Zasada pomocniczości i zasada proporcjonalności to warunki, które umożliwiają funkcjonowanie w praktyce wielopoziomowego sprawowania rządów.

47. Jest przekonany, że pomocniczość jako zasada polityczna i prawna jest decydującym motorem decentralizacji, gdyż dzięki niej kompetencje skupiają się na tym szczeblu, na którym mogą być najskuteczniej wykonywane.

48. Zamierza kontynuować współpracę z Kongresem Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy mającą na celu monitorowanie stosowania Europejskiej karty samorządu lokalnego oraz aktualnej sytuacji w zakresie demokracji lokalnej i regionalnej w państwach członkowskich UE i w krajach kandydujących.

49. Deklaruje ponownie zamiar opracowania unijnej karty wielopoziomowego sprawowania rządów bądź kontynuowania już rozpoczętych prac w tym zakresie (?).

Decentralizacja finansowa

50. Stwierdza z zadowoleniem, że według ostatniego sprawozdania Komisji Europejskiej o finansach publicznych w ramach UGW⁽²⁾ we wszystkich państwach członkowskich UE nasila się tendencja do decentralizacji fiskalnej, a coraz większa część wydatków i dochodów związana jest ze szczeblem lokalnym bądź regionalnym. W sprawozdaniu podkreśla się, że środki własne, tj. pozyskiwane autonomicznie z podatków i opłat na szczeblu niższym niż krajowy, są efektywniejszymi narzędziami finansowania niż transfery środków przekazywane przez rząd centralny, jednak własne podatki i opłaty są stosowane na szczeblu niższym niż krajowy w mniej niż 50 % przypadków i nie zwiększyły się od 1995 r.

51. Zwraca uwagę, że spójny proces decentralizacji może się powieść tylko wtedy, gdy przekazywanie uprawnień samorządom szczebla niższego niż krajowy będzie szło w parze z odpowiednim i wystarczającym przydziałem środków finansowych. Przypomina, że zarówno Europejska karta samorządu lokalnego, jak i ramy odniesienia Rady Europy dotyczące demokracji regionalnej przewidują odpowiednie zobowiązania i środki, które mają podjąć państwa sygnatariusze.

(2) Zob. opinie CdR 89/2009 fin i CdR 273/2011 fin.

(3) http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/public-finances-in-emu-2012_en.htm (w języku angielskim)

52. Ocenia krytycznie w tym kontekście najnowsze tendencje w niektórych państwach członkowskich, w których przekazywaniu kompetencji nie towarzyszy przydzielanie odpowiednich środków finansowych bądź uprawnień do pozyskiwania dochodów. Prowadzi to do nieskuteczności samorządów lokalnych lub regionalnych, co z kolei wykorzystywane jest jako argument za centralizacją.

53. Wskazuje na fakt, że decentralizacja sama w sobie nie prowadzi do rozrzutności ze strony samorządów szczebla niższego niż krajowy; przyczyną takiego zjawiska jest raczej niewłaściwe wdrażanie środków decentralizacyjnych, którym nie towarzyszy decentralizacja fiskalna.

54. Przywołuje ponownie sprawozdanie Komisji Europejskiej o finansach publicznych w UGW, zgodnie z którym regiony, które finansują się w przeważającym stopniu ze środków własnych, bardziej odpowiedzialnie obchodzą się z dostępnymi środkami finansowymi, w związku z czym ich budżety publiczne są solidniejsze. Zachęca zatem państwa członkowskie, by w miarę możliwości odchodziły od systemu opartego na transferach na rzecz systemu opartego na środkach własnych.

55. Dostrzega z zaniepokojeniem, że wiele regionów i gmin znalazło się w bardzo trudnej sytuacji finansowej wskutek zaangażowania się w ryzykowne spekulacje finansowe. Proponuje, by opracowano właściwe instrumenty i strategie, by zaradzić takim sytuacjom.

56. Wzywa Komisję Europejską, by w odniesieniu do projektów współfinansowanych przez UE, które służą realizacji konkretnych celów, takich jak cele strategii „Europa 2020”, ściślej określiła ramy prawne, tak by zapewnić równowagę między wymaganiami dotyczącymi współfinansowania z budżetów władz lokalnych i regionalnych a obliczaniem ich deficytu publicznego.

57. Podkreśla pozytywny związek między decentralizacją a skuteczną i zrównoważoną europejską polityką regionalną i wskazuje w tym kontekście na analizy, z których wynika, że w zdecentralizowanych państwach członkowskich to przede wszystkim polityka spójności przynosi lepsze rezultaty.

58. Wskazuje jednocześnie na fakt, że to zwłaszcza w państwach członkowskich o centralistycznej strukturze, w których wszystkie regiony kwalifikują się do wsparcia w ramach Celu 1, dochodzi do nieefektywnego wdrażania polityki spójności, ponieważ scentralizowane organy administracji często nie znają dobrze regionalnych problemów i wyzwań związanych z danymi projektami. Z tego względu opowiada się za tym, by w przyszłości zarządzanie poszczególnymi funduszami w państwach członkowskich odbywało się z udziałem szczebli niższych niż krajowy.

Decentralizacja i dążenia do autonomii

59. Jest przekonany, że właściwie rozumiana decentralizacja może znacznie zwiększyć zadowolenie obywateli w regionach i gminach i przyczynić się do wzmocnienia całego państwa.

60. Jest przekonany, że długotrwałe odmawianie poważnego dialogu między różnymi szczeblami sprawowania rządów, ciągłe ignorowanie regionalnych życzeń i interesów związanych z decentralizacją kompetencji oraz dotyczących niezbędnych zasobów finansowych, może skłaniać do dążenia do autonomii, a w szczególnych przypadkach do żądania niezależności. Przypomina w tym kontekście, że konsekwentne i spójne stosowanie i akceptacja zasad pomocniczości i proporcjonalności na poziomie europejskim to najlepsze ramy, by uwzględnić uzasadnione interesy poszczególnych poziomów władzy.

61. Obserwuje z uwagą nasilające się w ostatnim czasie dążenia do autonomii w regionach państw członkowskich UE i krajów negocjujących przystąpienie, a także przyczyny tych dążeń, które są bardzo zróżnicowane pod względem historycznym, politycznym i gospodarczym.

62. Proponuje w związku z tym, by w takich przypadkach przeprowadzić analizę przyczyn, aby zbadać i zrozumieć pobudki i motywacje oraz znaleźć spójne i pokojowe rozwiązania dla wszystkich zainteresowanych stron.

63. Stwierdza wyraźnie, że zgodnie z art. 4 ust. 2 Traktatu o UE rozwój tendencji w regionie w kierunku autonomii należy zasadniczo traktować jako wewnętrzną sprawę danego państwa.

64. Przypomina, że w wypadku, gdyby dany region uzyskał niezależność i pragnął przyłączyć się do UE, musiałby przedstawić swą oficjalną kandydaturę Radzie i złożyć wniosek o członkostwo zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 49 Traktatu o Unii Europejskiej, podobnie jak każdy inny kraj ubiegający się o członkostwo w UE.

Wizje dla przyszłej Europy

65. Uczestniczy z dużym zainteresowaniem w rozpoczętej ostatnio dyskusji na temat różnych wizji przyszłej Europy i oczekuje, że podmioty szczebla niższego niż krajowy zostaną od samego początku włączone w tę debatę; postrzega to jako ważne wyzwanie w ramach swych własnych działań.

66. Podkreśla, że wizja dla Europy nieodzownie musi uwzględniać szczebel lokalny i regionalny, ponieważ legitymacja Unii Europejskiej opiera się między innymi także na legitymacji szczebli niższych niż krajowy.

67. Uważa, że konieczne jest zwołanie konwentu w celu debaty nad tymi kwestiami. Sformułuje i przedstawi swoje wyobrażenia dotyczące przyszłego kształtu UE, które sprowadzają się do tego, by w nowych traktach poświęcić jeszcze więcej miejsca wzmocnieniu uznania demokracji lokalnej i regionalnej.

68. Zaleca przy tym, by podjąć rozważania, na ile decentralizacja i skuteczna samorządność na szczeblu lokalnym, i w odpowiednich przypadkach regionalnym, mogłaby być jednym z warunków członkostwa w UE.

Zalecenia

69. Zaleca pogłębienie dialogu instytucji europejskich z samorządami lokalnymi i regionalnymi z myślą o bezpośredniej współpracy między regionami, miastami i gminami a organami Unii Europejskiej.

70. Zaleca wprowadzanie synergii na wszystkich szczeblach sprawowania rządów w celu trwałego zażegnania europejskiego kryzysu zadłużeniowego i w związku z tym wzywa do włączenia samorządów lokalnych i regionalnych na równych prawach w opracowywanie europejskich i krajowych planów reform.

71. Wzywa państwa członkowskie, by wszelką reorganizację terytorialną lub przysze reformy administracji lokalnej przeprowadzały w sposób staranny, dobrze przemyślany i zaplanowany, a także z poszanowaniem Europejskiej karty samorządu lokalnego oraz europejskich ram odniesienia dotyczących demokracji regionalnej, co gwarantuje i wzmacnia samorząd lokalny oparty na zasadach demokracji, bezpośredniej bliskości i decentralizacji.

72. Zachęca do tego, by w większym stopniu uwzględniać przykłady najlepszych praktyk sprawdzone w regionach i gminach, tak by posunąć naprzód debatę publiczną na temat decentralizacji, zwłaszcza w krajach o tradycjach centralistycznych, i wykazać na przykładzie skutecznych rozwiązań, jakie korzyści ona przynosi.

73. Zwraca się do Komisji Europejskiej, by w jeszcze większym stopniu niż dotychczas wspierała programy ukierunkowane na szkolenie administracji lokalnej i regionalnej w zakresie opracowywania odpowiednich projektów wsparcia, a także baczniej zwracała uwagę na to, by podział środków pomocowych UE dokonywał się w oparciu o obiektywne kryteria, a nie arbitralne względy polityczne.

74. Zwraca się ponownie do Komisji Europejskiej, by w swoich corocznych sprawozdaniach z postępów przewidziała osobny rozdział dotyczący sytuacji w zakresie samorządności lokalnej i regionalnej w danym kraju negocjującym przystąpienie do UE.

75. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że doroczne sprawozdanie Komisji Europejskiej o finansach publicznych w ramach UGW za rok 2012 po raz pierwszy zawiera rozdział poświęcony decentralizacji fiskalnej oraz sytuacji w zakresie finansów na szczeblu lokalnym i regionalnym, a także bieżącym reformom w dziedzinie decentralizacji fiskalnej w państwach członkowskich. Zachęca Komisję Europejską, by co roku przeprowadzała taką analizę służącą monitorowaniu finansów publicznych na szczeblach niższych niż krajowy.

76. Proponuje uzupełnienie wspomnianej analizy dotyczącej aktualnej sytuacji w zakresie decentralizacji oraz podziału kompetencji w państwach członkowskich o dodatkowe badania poświęcone związkom między decentralizacją kompetencji z jednej strony a udostępnieniem środków finansowych dzięki decentralizacji fiskalnej z drugiej strony. Podkreśla przydatność tego instrumentu w procesie monitorowania właściwego stosowania zasady pomocniczości.

Bruksela, 12 kwietnia 2013 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia „Rozwój i koncentracja unijnej współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych i innowacji”

(2013/C 139/09)

KOMITET REGIONÓW

- Wskazuje, że władze lokalne i regionalne mają do odegrania kluczową rolę w europejskiej przestrzeni badawczej (EPB). Regiony i miasta gromadzą na swoim obszarze główne podmioty trójkąta innowacji – świat akademicki, uczelnie wyższe, ośrodki badawcze oraz wiele społeczności gospodarczych i przemysłowych w ramach różnych łańcuchów i sieci wartości związanych z innowacjami. Są one kluczowymi podmiotami w rozwoju regionalnych strategii badawczo-innowacyjnych i w tworzeniu odpowiednich warunków ramowych sprzyjających innowacyjnemu otoczeniu.
- Docenia zawartą w komunikacie wzmiankę o regionalnym i międzynarodowym wymiarze instrumentów w programie „Możliwości” 7PR i apeluje o widoczność współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych w następnym okresie programowania, z uwzględnieniem pozytywnych doświadczeń programu „Regiony wiedzy” i powiązaniem z przyszłymi inicjatywami ERA-NET.
- Zwraca uwagę, że współpraca międzynarodowa musi być oparta na wspólnych zasadach dotyczących rzetelności badań, wymiaru płci, społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, otwartego dostępu i własności intelektualnej. Należy uwzględnić także wymiar dotyczący klimatu i środowiska, który wiąże się z „rozwojem zrównoważonym”.
- Podkreśla znaczenie regionalne i istotne (potencjalne) korzyści płynące z infrastruktury badawczej, w tym z e-infrastruktury. Zapewnia ona środki (wysoko wydajne zasoby obliczeniowe i komunikacyjne, instrumenty dostępne na odległość i zbiory danych) niezbędne do prowadzenia współpracy badawczo-innowacyjnej na światowym poziomie, niezależnie od kraju i lokalizacji geograficznej.

Sprawozdawca	Markku MARKKULA (FI/PPE), członek Rady Miasta Espoo
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Rozwój i koncentracja unijnej współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych i innowacji: podejście strategiczne”
	COM(2012) 497 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Znaczenie dla szczebla lokalnego i regionalnego oraz KR-u

1. Wskazuje, że władze lokalne i regionalne mają do odegrania kluczową rolę w europejskiej przestrzeni badawczej (EPB). Regiony i miasta gromadzą na swoim obszarze główne podmioty trójkąta innowacji – świat akademicki, uczelnie wyższe, ośrodki badawcze oraz wiele społeczności gospodarczych i przemysłowych w ramach różnych łańcuchów i sieci wartości związanych z innowacjami. Są one kluczowymi podmiotami w rozwoju regionalnych strategii badawczo-innowacyjnych i w tworzeniu odpowiednich warunków ramowych sprzyjających innowacyjnemu otoczeniu. Odgrywają one ważną rolę w tworzeniu otoczenia regionalnego, które zachęca do innowacyjności i odkrywczej przedsiębiorczości. Ponadto w wielu przypadkach lokalne i regionalne organy administracji mają uprawnienia ustawodawcze i zarządzają zasobami finansowymi przeznaczonymi na badania, innowacje i umiędzynarodowienie.

2. Władze lokalne i regionalne są ważnymi podmiotami w ramach współpracy międzynarodowej oraz koordynacji działań w zakresie badań i innowacji. Ich polityka ma znaczący wpływ na rozwój infrastruktury badawczej i stworzenie innowacyjnego otoczenia (wyższych uczelni, ośrodków technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości, parków naukowych oraz środowiska przyjaznego kapitałowi wysokiego ryzyka), które jest w stanie przyciągnąć naukowców i innowatorów oraz stworzyć warunki merytoryczne i operacyjne dla silnego wzrostu kapitału intelektualnego.

Uwagi ogólne

3. Uznaje, że komunikat jest zgodny z zasadą pomocniczości, ponieważ cele proponowanych działań nie mogą być w pełni osiągnięte przez państwa członkowskie w ramach ich krajowych systemów konstytucyjnych, a działania na szczeblu UE najprawdopodobniej przyniesie wyraźne korzyści. Zmaksymalizowanie wpływu międzynarodowych działań w dziedzinie badań i innowacji, z jednoczesnym uniknięciem kosztownej fragmentaryzacji, wymaga od Unii uzupełnienia otwartości „Horyzontu 2020” ukierunkowanymi działaniami, aby zapewnić optymalną skalę i zakres.

4. Przypomina, że wiedza i innowacje nabierają coraz bardziej międzynarodowego charakteru w globalnych sieciach

wartości i docenia znaczenie łączenia myślenia na globalną skalę z działaniem na skalę lokalną.

5. Przypomina, że strategia „Europa 2020” podkreśla znaczenie badań i innowacji dla osiągnięcia inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. „Unia innowacji” w ramach strategii „Europa 2020” zwraca uwagę na istotną rolę współpracy międzynarodowej w realizacji europejskiego potencjału innowacji.

6. Podkreśla, że współpraca międzynarodowa jest istotnym elementem urzeczywistnienia EPB i jej pięciu kluczowych obszarów.

7. Docenia zawartą w komunikacie wzmiankę o regionalnym i międzynarodowym wymiarze instrumentów w programie „Możliwości” 7PR i apeluje o widoczność współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych w następnym okresie programowania, z uwzględnieniem pozytywnych doświadczeń programu „Regiony wiedzy” i powiązaniem z przyszłymi inicjatywami ERA-NET.

8. Popiera ambitny budżet programu „Horyzont 2020” i przypomina, że konieczna jest synergia z innymi instrumentami finansowymi dotyczącymi umiędzynarodowienia. Duże znaczenie będzie miało wykorzystanie odpowiednich instrumentów programu „Horyzont 2020” do współpracy z krajami trzecimi.

9. Przyjmuje z zadowoleniem wzmoczone wysiłki Komisji Europejskiej zmierzające do opracowania jasnych, zwięzłych i kompleksowych ram jako podstawy bardziej strategicznego podejścia do wzmocnienia współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych i innowacji w Europie.

10. Przyjmuje z zadowoleniem przedstawiony w komunikacie odpowiednio ustrukturyzowany i zwięzły przegląd instrumentów oraz (potencjalnych) partnerów do współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych.

11. Podkreśla, że współpraca międzynarodowa musi zawsze mieć wartość dodaną dla UE.

12. Zwraca uwagę, że współpraca międzynarodowa musi być oparta na wspólnych zasadach dotyczących rzetelności badań, wymiaru płci, społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, otwartego dostępu i własności intelektualnej. Należy uwzględnić także wymiar dotyczący klimatu i środowiska, który wiąże się z „rozwojem zrównoważonym”.

13. Wskazuje trzy nadrzędne kwestie o znaczeniu regionalnym wspomniane w komunikacie: dyplomację naukową, inteligentną specjalizację i infrastrukturę badań naukowych.

Potrzeba wartości dodanej badań, rozwoju i innowacji (BRI)

14. Jest przekonany, że mnożenie się inicjatyw państw członkowskich i regionów bez koordynacji z innymi państwami członkowskimi niekiedy prowadzi do inicjatyw, które nie są wewnętrznie powiązane i nie prowadzą do wystarczającej masy krytycznej. Dlatego też istotne jest, aby europejski program badań naukowych i innowacji oraz krajowe i regionalne strategie innowacji były do siebie wzajemnie dostosowane.

15. Uznaje, że istnieje potrzeba dalszego dostosowania działań poszczególnych państw członkowskich w zakresie współpracy międzynarodowej, a w tym kontekście dodatkową wartość dodaną może wnieść współpraca z regionami. W interesie samych regionów i miast leży realne wspieranie europejskiej przestrzeni badawczej oraz wykorzystanie swojej funkcji łącznika w układzie „potrójnej spirali”, by – pomóc w stworzeniu odpowiednich warunków ramowych, by przyciągnąć międzynarodowe inwestycje badawcze oraz doskonałych badaczy zagranicznych.

16. Uważa, że rola Europy jako podmiotu globalnego wymaga, by skupić się na badaniach w zakresie innowacyjnych rozwiązań, które przyczyniają się do podejmowania wyzwań społecznych. KR podkreśla przy tym istotne znaczenie podejścia ukierunkowanego na rynek i stymulowanego popytem oraz kluczową rolę MŚP w procesie przekładania wyników (międzynarodowych) badań naukowych na konkretne zastosowania oraz wprowadzania ich do obrotu.

17. Podkreśla rolę, jaką muszą odegrać europejskie rządy krajowe oraz władze lokalne i regionalne, by przekształcić Europę w wielki, zintegrowany podmiot, który byłby w stanie konkurować w zglobalizowanym świecie i prowadzić dialog z bardziej uprzemysłowionymi krajami (takimi jak USA i Japonia), nowymi gospodarkami wschodzącymi (takimi jak BRICS), krajami sąsiednimi oraz krajami rozwijającymi się.

18. Apeluje o jaśniejsze zdefiniowanie w komunikacie pojęcia „region”, np. jako regionu wykraczającego poza granice krajowe lub też się w nich mieszczącego.

19. Uważa, że regiony mają uprzywilejowaną pozycję, aby połączyć działalność badawczo-innowacyjną z polityką horyzontalną i tematyczną: zarządzanie terytorialne, rozwiązywanie kwestii związanych ze środowiskiem i bezpieczeństwem, opracowywanie planów i świadczenie usług – można tu stworzyć wartość dodaną dzięki nowym pomysłom, podejściom i rozwiązaniom technologicznym opartym na innowacjach.

Globalizacja przemysłu i BRI: instrumenty i ich znaczenie regionalne

20. Uznaje, że konkurencja światowa dotyczy nie tylko państw, lecz także dużych systemów regionalnych, do których należą okręgi, klastry przemysłowe oparte na badaniach, sieci przedsiębiorstw oraz parki biznesowe: wymiar regionalny powinien uczestniczyć w konkurencji i współpracy międzynarodowej z podobnymi systemami w innych częściach świata.

21. Uważa, że program „Horyzont 2020” mógłby być ważną okazją do ponownego przemyślenia roli i wkładu samorządów regionalnych w budowę europejskiego systemu zdolnego do sprostania konkurencji światowej.

22. Podkreśla potrzebę wspierania koncepcji wielopoziomego sprawowania rządów na rzecz międzynarodowej współpracy w zakresie BRI, w ramach której regiony i władze lokalne mogą odegrać kluczową rolę wraz z państwami członkowskimi i Unią.

23. Podkreśla znaczenie sieci regionalnych dla międzyregionalnej i międzynarodowej współpracy regionów i władz lokalnych w zakresie badań, rozwoju i innowacji. Sieci regionalne stwarzają podmiotom regionalnym i lokalnym płaszczyznę do zebrania koniecznej masy krytycznej pomysłów, kompetencji i środków finansowych, by uczestniczyć we współpracy BRI i szeroko zakrojonych przedsięwzięciach na skalę międzynarodową. Sieci są ważnym środkiem gromadzenia zasobów, know-how, wiedzy i różnych umiejętności. Dobrze powiązane podmioty działające w zakresie BRI oraz zainteresowane strony tworzą ekosystemy sprzyjające współpracy międzynarodowej dzięki potrzebie coraz większego połączenia ze światem i ukierunkowaniu na lokalne realia na danym obszarze.

Strategiczne Forum ds. Międzynarodowej Współpracy Naukowo-Technicznej

24. Uznaje wartość dodaną Strategicznego Forum ds. Międzynarodowej Współpracy Naukowo-Technicznej, które optymalizuje wykorzystanie zasobów krajowych, europejskich i globalnych, unikając jednocześnie powielania poszczególnych działań.

25. Docenia wysiłki Forum, które przedstawiło dobrze ustrukturyzowany przegląd działań opracowanych przez państwa członkowskie w zakresie współpracy międzynarodowej jako element własnej polityki i programów.

26. Przypomina o wkładzie, jaki mogą wnieść w Forum władze lokalne i regionalne posiadające kompetencje instytucjonalne oraz zasoby do podejmowania inicjatyw i prowadzenia współpracy na szczeblu międzynarodowym. Wiele regionów UE prowadzi aktywną działalność dzięki porozumieniom, przedstawicielstwom zagranicznym oraz współfinansowanym działaniom. Europejskie centra biznesu i technologii za granicą są przykładem inicjatyw poza UE, w które aktywnie zaangażowane są podmioty regionalne.

27. Uważa, że ponieważ współpraca regionów europejskich z państwami spoza UE często ma miejsce bez względu na dostępność finansowania UE, należy rozważyć strategię koordynacji z Forum, aby zapewnić kompatybilność i realizację tych samych celów.

28. Przypomina, że w kontekście zasady pomocniczości, władze lokalne i regionalne są najbliższymi podmiotami zdolnymi do wykrycia podmiotów badawczych i innowacyjnych przedsiębiorstw, które zgodnie z podejściem oddolnym decydują o tym, czy warto być obecnym w danym kraju czy regionie i współpracować z podmiotami lokalnymi.

29. Uważa, że koordynacja międzynarodowej działalności szczebla krajowego, federalnego, regionalnego i lokalnego jest ważna, lecz państwa członkowskie (lub regiony tworzące i realizujące daną politykę) powinny zachować główną odpowiedzialność w tej dziedzinie. W przypadku określenia wspólnych priorytetów wobec krajów/regionów trzecich, wartość dodana wspólnych europejskich i skoordynowanych inicjatyw jest oczywista.

30. Uważa, że przyjęcie strategicznego podejścia, z wieloletnimi mapami drogowymi, jest ważne, lecz nie może ono być zbyt sztywne: konieczna jest elastyczność, aby umożliwić państwom członkowskim lub regionom dokonywanie uzasadnionych dostosowań w przydziale środków na szczeblu krajowym, federalnym i regionalnym.

Systemy gromadzenia informacji

31. Wnosi o bieżące powiadamianie o proponowanym systemie gromadzenia informacji, a także o możliwości udziału w tym systemie, gdyż może on zostać wykorzystany jako wkład do badań strategicznych i programów innowacji w ramach inteligentnej specjalizacji.

32. Dostrzega, że specjalizacja naukowa na świecie i związana z nią jakość stwarzają możliwości współpracy międzynarodowej w oparciu o komplementarność, i przyjmuje z zadowoleniem starania mające na celu określenie w komunikacji słabych i mocnych stron nauki na szczeblu międzynarodowym.

33. Apeluje, by identyfikacja słabych i mocnych stron przebiegała również na szczeblu niższym niż krajowy, być może w oparciu o istniejące systemy informacji. Odnotowuje znaczenie wymiany z globalnymi partnerami, jeżeli chodzi o konfigurację i wykorzystanie systemów informacyjnych, takich jak, na przykład, europejskie ERA-WATCH czy też bazy danych z USA, takie jak STAR metrics, COMETS i ORCID.

34. Uznaje potencjał takich systemów informacyjnych, jeżeli chodzi o rozpoznanie (technologicznej) przewagi komparatywnej oraz pomoc w opracowaniu strategii inteligentnej specjalizacji w zakresie synergii, komplementarności i partnerstw; w wypadku regionów zainteresowanych współpracą z regionami lub krajami leżącymi poza UE informacje te mogą przyczynić się do opracowania strategii inteligentnej specjalizacji.

35. Przypomina, że połączone ze sobą sieci europejskie, mające charakter połączonej wspólnoty, stale poprawiające swoje wyniki dzięki wzajemnym ocenom, uczeniu się od innych, stałemu porównywaniu oraz identyfikacji geograficznej innowacji europejskich mogą wnieść znaczący wkład.

Inne nadrzędne kwestie o znaczeniu regionalnym

36. Uznaje, że dobrym pomysłem jest skupienie się na aspektach, w których współpraca międzynarodowa przynosi korzystne zmiany, szczególnie jeżeli chodzi o globalną infrastrukturę badawczą. Dyplomacja naukowa i specjalizacja to inne kwestie mające znaczenie dla międzynarodowych działań UE w zakresie badań i innowacji.

37. Przypomina, że globalne modele współpracy oparte na otwartych innowacjach, internecie i sieciach społecznościowych online, klastrach, wspólnych działaniach międzynarodowych, wspólnych platformach technologicznych, żywych laboratoriach i wspólnych inicjatywach społecznościowych to wspaniałe narzędzia służące otwartej działalności międzynarodowej opartej na współpracy.

Infrastruktura badawcza

38. Zgadza się, że rozwój strategicznej infrastruktury badawczej nierozzerwalnie wiąże się ze współpracą międzynarodową. Utworzenie spójnej (materialnej i niematerialnej) infrastruktury na rzecz wzmocnienia potencjału innowacyjnego regionów w wymiarze globalnym jest bardzo ważne.

39. Podkreśla znaczenie regionalne i istotne (potencjalne) korzyści płynące z infrastruktury badawczej, w tym z e-infrastruktury. Zapewnia ona środki (wysoko wydajne zasoby obliczeniowe i komunikacyjne, instrumenty dostępne na odległość i zbiory danych) niezbędne do prowadzenia współpracy badawczo-innowacyjnej na światowym poziomie, niezależnie od kraju i lokalizacji geograficznej.

40. Przypomina, że globalna e-infrastruktura stanowi kluczowy element europejskiej cyfrowej przestrzeni badawczej otwartej na resztę świata: może ona wnieść wkład w przezwyciężenie globalnych wyzwań w zakresie badań.

41. Zaleca przeprowadzenie konsultacji z regionami i władzami lokalnymi w ramach opracowywania mapy drogowej ESFRI (Europejskiego Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych).

Dyplomacja naukowa

42. Uznaje, że międzynarodowa współpraca w zakresie badań i innowacji jest ważnym instrumentem „miękkiej władzy” i mechanizmem na rzecz poprawy stosunków z kluczowymi państwami i regionami.

43. Podkreśla rolę dyplomacji naukowej, która dotyczy zwłaszcza zapewnienia wymiaru lokalnego i regionalnego nowej europejskiej polityki sąsiedztwa, lecz się do niego nie ogranicza. Dwuregionalne partnerstwa naukowo-techniczne z krajami rozwijającymi się mogą uzupełniać politykę zewnętrzną UE i jej instrumenty poprzez budowanie partnerstw na rzecz zrównoważonego rozwoju, zdolnych do sprostania wyzwaniom globalnym.

44. Przypomina, że współpraca międzynarodowa w dziedzinie badań i innowacji z krajami uprzemysłowionymi i gospodarkami wschodzącymi może stworzyć możliwości biznesowe i otworzyć nowe rynki dla podmiotów biznesowych, regionalnych i lokalnych. Baza danych ERA-Watch i zawarte w niej informacje krajowe dotyczące umiędzynarodowienia współpracy naukowo-technicznej mogą pomóc regionom w zidentyfikowaniu tematów w dziedzinie badań i innowacji, a także regionów spoza UE, w których współpraca w tej dziedzinie mogłaby przynieść obopólne korzyści.

Specjalizacja

45. Przypomina o potencjale specjalizacji naukowej, zdolnym do stworzenia szans dla współpracy międzynarodowej w oparciu o komplementarność.

46. Wskazuje na kluczowe znaczenie wymiaru międzynarodowego strategii inteligentnej specjalizacji jako ważnego motoru dalszych inwestycji i szans zarówno dla regionów europejskich, jak i krajów trzecich.

Globalne wyzwania społeczne

47. Uznaje, że współpraca globalna w dziedzinie nauki i innowacji jest ważna i że program „Horyzont 2020” może zapewnić skuteczną naukową odpowiedź na wyzwania globalne.

48. Podkreśla ważny wkład, jaki regiony mogą wnieść w sprostanie wyzwaniom społecznym, poprzez politykę, skoordynowane programy i wspólne działania opracowane w synergicznych ramach za pomocą krajowych i unijnych instrumentów zewnętrznych.

49. Przypomina o znaczeniu regionów i władz lokalnych jako podmiotów kluczowych dla zapewnienia efektywnych i wydajnych ekosystemów badań i innowacji, w których klastry i najlepsze ośrodki europejskie (lokalne uczelnie wyższe, przemysł, MŚP, regionalne agencje badawczo-rozwojowe itp.) mogą generować popyt i innowacje oparte na szansach, a także rozwiązywać rzeczywiste problemy i ważne międzynarodowe wyzwania społeczne.

Bruksela, 12 kwietnia 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów „Nowe podejście do edukacji”

(2013/C 139/10)

KOMITET REGIONÓW

- Popiera wezwanie do zwiększenia wysiłków na rzecz rozwijania umiejętności o charakterze ogólnym, w szczególności umiejętności w zakresie przedsiębiorczości.
- Uważa, że konieczne jest tworzenie powiązań między pozaformalnym i nieformalnym uczeniem się oraz kształceniem formalnym. Zbyt często opracowywanie programów nauczania na poziomie ponadpodstawowym koncentruje się raczej na zdobywaniu informacji niż na pogłębianiu zrozumienia, nabywaniu kluczowych umiejętności oraz rozwoju umiejętności, które są niezbędne do funkcjonowania we współczesnym świecie.
- Uważa, że w obecnej sytuacji gospodarczej sprawą bardzo istotną jest uznanie znaczenia łączenia inwestycji publicznych i prywatnych w kształcenie i szkolenie. Prowadzenie polityki zapewniającej pełną integrację społeczną jest nie tylko ważne, ale ma wręcz kluczowe znaczenie.
- Podkreśla, że szczególny charakter potrzeb dydaktycznych w odniesieniu do wielojęzyczności, umiejętności cyfrowych i umiejętności korzystania z mediów oraz szybko zmieniające się programy w tym zakresie wymagają inwestycji w instrumenty dydaktyczne, szerszych partnerstw i stałej czujności. Technologie ICT uwalniły wielki potencjał poprawy wyników nauczania.
- Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji polegający na współpracy z zainteresowanymi podmiotami na rzecz proponowanej strategii „Nowego podejścia do edukacji”, która ma być wspólnym wysiłkiem na rzecz reform, i potwierdza zainteresowanie KR-u dalszą współpracą z Komisją Europejską i innymi partnerami w tym zakresie.

Sprawozdawca	Fiona O'LOUGHLIN (IE/ALDE), członek Rady Hrabstwa Kildare oraz Władz Regionu Środkowoschodniego
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Nowe podejście do edukacji: Inwestowanie w umiejętności na rzecz lepszych efektów społeczno-gospodarczych” COM(2012) 669 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Kontekst ogólny

1. Przyjmuje z zadowoleniem komunikat „Nowe podejście do edukacji: Inwestowanie w umiejętności na rzecz lepszych efektów społeczno-gospodarczych”⁽¹⁾, który jest cennym i aktualnym wkładem w rozpoczęcie odnowionego procesu rozwoju nowoczesnych i skutecznych systemów kształcenia i szkolenia.

2. Uważa jednak, że tytuł „Nowe podejście do edukacji” wymagałby przyjęcia szerszego podejścia niż to, o którym mowa w komunikacie i nie powinien pomijać celów aktywności obywatelskiej, rozwoju osobistego i dobrostanu, choć należy rozwijać umiejętności zwiększające szanse na zatrudnienie i wzrost, a także służące sprostaniu wyzwaniom XXI wieku, takim jak zmiana klimatu, starzenie się społeczeństw czy migracja.

3. Podkreśla fakt, że w komunikacie „Nowe podejście do edukacji” wyznaczono priorytety polityczne dotyczące systemów kształcenia i szkolenia na kolejne lata, gdzie w przypadku kształcenia młodzieży nieodłącznym elementem musi być również wychowanie, i wzywano państwa członkowskie do zwrócenia baczniejszej uwagi na następujące kwestie:

— JAKOŚĆ: dostosowanie umiejętności do miejsca pracy;

— DOSTĘPNOŚĆ: jakie reformy zwiększą skuteczność i integrujący charakter edukacji, w tym uczenia się przez całe życie;

— FINANSOWANIE: za pomocą jakich zasobów i przy czym udziale należy realizować reformy dotyczące działań niezbędnych do uwolnienia potencjału systemów kształcenia i szkolenia będących motorami wzrostu i zatrudnienia młodych ludzi. Są one zgodne z zaleceniami dla poszczególnych krajów poczynionymi w ramach europejskiego semestru.

4. Uznaje wysiłki Komisji zmierzające do poprawy i innowacyjnej zmiany koncepcji edukacji w zakresie przedsiębiorczości oraz szkolenia zawodowego, a także jej wezwanie do dalszego stałego inwestowania w kształcenie i szkolenie w odpowiedzi na wyzwania stawiane przez gospodarkę światową oraz zmiany w zapotrzebowaniu na umiejętności. Ma to pobudzać wzrost gospodarczy i zapewnić tworzenie miejsc pracy.

5. Podkreśla, że komunikat Komisji wzywa do gruntownych zmian w edukacji i większego ukierunkowania na efekty uczenia się - wiedzę, umiejętności i kompetencje, które nabywają studenci. Komitet podkreśla fundamentalną motywacyjną i merytoryczną rolę edukacji, mianowicie tworzenie warunków do uczenia się przez całe życie.

6. Uważa, że czas spędzony w systemie edukacyjnym stanowi słaby wskaźnik nauki. Interesujące i odpowiednie treści i metody nauczania oraz motywujące i skuteczne środowiska są znacznie ważniejsze niż długość czasu edukacji. Ponadto podkreśla, że umiejętności, takie jak efektywne czytanie i umiejętności matematyczne, a także podstawowe umiejętności w zakresie ICT i finansów, wymagają znaczącej poprawy. Należy również rozwinąć i wzmocnić umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i inicjatywność. Uwidacznia się potrzeba analizy i przebadania rozkładu i ilości zajęć w programach nauczania w europejskich systemach edukacyjnych, a także ich optymalizacja z punktu widzenia osiągniętych przez uczniów rzeczywistych wyników w nauce.

7. Zgadza się ze strategią OECD na rzecz umiejętności, opublikowaną w dniu 21 maja 2012 r., według której umiejętności stały się „walutą światową XXI wieku”. Wartość tej „waluty” określona jest możliwościami jej zastosowania i potencjałem rozwoju. Bez odpowiedniego inwestowania w umiejętności ludzie wegetują na marginesie społeczeństwa, postęp technologiczny nie przekłada się na wzrost gospodarczy, a państwa przestają być konkurencyjne w globalnym społeczeństwie w coraz większym stopniu opartym na wiedzy. Jednak wartość ta maleje, gdy wymogi rynku pracy ulegają zmianie, a pracownicy tracą umiejętności, z których nie robią użytku, bądź nie nabywają nowych w procesie uczenia się przez całe życie.

⁽¹⁾ COM(2012) 669 final.

8. Zwraca uwagę na fakt, że umiejętności nie przekładają się też automatycznie na miejsca pracy i wzrost. Strategia OECD zaleca propagowanie równego dostępu do możliwości kształcenia. W sytuacji gdy nierówności pogłębiają się w wielu dziedzinach życia, kształcenie i szkolenie mogą przyczynić się do zmniejszenia tej luki. Dlatego też uważa, że zapewnienie większej równości pod względem rozwoju umiejętności jest zarówno sprawiedliwe społecznie, jak i wydajne gospodarczo. Ponadto badania potwierdzają już od dawna, że równość szans w zakresie kształcenia oraz jego jakość nie wykluczają się wzajemnie, lecz wręcz przeciwnie: najbardziej wydajnymi systemami edukacji w państwach OECD są te, które łączą w sobie jakość z równością szans.

9. Podkreśla wartość ogólnosystemowej perspektywy, zastosowanej w niniejszej opinii w odniesieniu do kształcenia i szkolenia i uważa, że należy podkreślić znaczenie wykorzystywania danych dotyczących odpowiedniej polityki oraz przykładów dobrych praktyk w celu opracowania kształtu proponowanych działań i reform niezbędnych do poprawy efektywności, elastyczności i adekwatności tych systemów. Jednocześnie podkreśla szeroki zakres zadań przypisywanych kształceniu i szkoleniu, ich rolę w zapewnieniu integracji społecznej oraz potrzebę ich wspierania na wszystkich poziomach, tzn. unijnym, krajowym, lokalnym i regionalnym.

Budowanie umiejętności na miarę XXI wieku

10. Popiera wezwanie do zwiększenia wysiłków na rzecz rozwijania umiejętności o charakterze ogólnym, w szczególności umiejętności w zakresie przedsiębiorczości. Uważa, że w sytuacji gdy dąży się do zaspokojenia dużego zapotrzebowania na umiejętności związane z naukami ścisłymi, technologią, inżynierią i matematyką, badaniami i innowacjami, pierwszym krokiem powinno być zadbanie o to, by wszyscy nabyli podstawy lub podstawowe umiejętności, w tym umiejętności w zakresie ICT i finansów. W programach nauczania we wszystkich europejskich systemach edukacyjnych należy koniecznie uwzględnić naukę umiejętności związanych z przedsiębiorczością, z których wiele wiąże się ściśle z kompetencjami emocjonalnymi.

11. Podkreśla, że w nauczaniu na wszystkich poziomach należy w większym stopniu wykorzystywać nauczanie zespołowe, grupowe i sieciowe, gdyż tylko niewielka część życia zawodowego łączy się z pracą w samotności i z samotnym rozwiązywaniem problemów. We wszystkich rodzajach działalności tworzenie dobrego zespołu opiera się zawsze na tym, że wiedza, umiejętności i osobowości różnych osób pasują do siebie lub uzupełniają się nawzajem.

12. Zgadza się, że kształcenie i szkolenie zawodowe musi stanowić cenną i integralną część systemu edukacji, zwłaszcza systemu przemienne, w którym uczenie się odbywa się poprzez praktykę w miejscu pracy. Kraje o wysoko rozwiniętych systemach przemiennych z reguły odnotowują lepsze wskaźniki zatrudnienia młodzieży. Jednak w ponad połowie państw członkowskich UE mniej niż 50% uczniów uczestniczy w kształceniu i szkoleniu zawodowym. Wzywa zatem państwa członkowskie do doskonalenia systemu kształcenia i szkolenia zawodowego oraz dostosowywania wyników do potrzeb lokalnych rynków pracy, z zapewnieniem zaangażowania przedsiębiorstw. Przykładowo krótkie programy szkoleń w obszarach, w których brakuje umiejętności, mogą być pomocne w sytuacji

niedopasowania umiejętności do zapotrzebowania i wywierac korzystny wpływ na zatrudnienie. Podkreśla, że podczas opracowywania wysokiej jakości dwutorowych systemów kształcenia trzeba uwzględniać szczególne warunki i potrzeby występujące w poszczególnych państwach i/lub regionach. KR proponuje także rozpoczęcie programów pilotażowych zachęcających do organizowania praktyk i lepszego łączenia szkoleń zawodowych ze środowiskiem pracy w państwach o słabo rozwiniętych dwutorowych systemach kształcenia.

13. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że na posiedzeniu Rady Ministrów Edukacji w dniu 15 lutego odpowiednio uwzględniono potrzebę opracowania strategii edukacji w zakresie przedsiębiorczości na poziomie instytucjonalnym i oczekuje, że państwa członkowskie jak najszybciej przekształcą taką strategię w konkretne działania.

14. Uznaje znaczenie opracowywania i wdrażania systemów edukacji w zakresie przedsiębiorczości w całej Europie. Uważa, że należy skoncentrować się szczególnie na przewyżczeniu rozbieżności i zasadniczych różnic w ich rozwoju, które ujawniły się w przeprowadzonym w 2008 r. badaniu dotyczącym przedsiębiorczości w szkolnictwie wyższym i które zostały potwierdzone podczas sympozjum wysokiego szczebla w Budapeszcie w 2011 r.

15. Podkreśla, że dostęp studentów do edukacji w zakresie przedsiębiorczości jest zróżnicowany i często ustalony na poziomie instytucji. Uważa nauczycieli i osoby kształcące za ważne podmioty szerzenia wiedzy, lecz jednocześnie zauważa potrzebę rozwiązania, w miarę możliwości dostępnych w kontekście środowiska szkolnego, problemu wynikającego z braku zrozumienia tego, z czym wiąże się edukacja w zakresie przedsiębiorczości i jak można ją prowadzić. Uważa więc, że państwa członkowskie, we współpracy z instytucjami szkolnictwa wyższego i organami właściwymi w zakresie wspierania przedsiębiorców, powinny włączyć treści związane z edukacją na rzecz przedsiębiorczości do przepisów regulujących programy nauczania w kształceniu podstawowym, szkoleniu zawodowym i szkolnictwie wyższym.

16. Podkreśla znaczenie europejskich ram odniesienia dotyczących kluczowych kompetencji, w których uznano kształcenie z zakresu przedsiębiorczości za bardzo ważne. Dlatego sądzi, że należy położyć silny nacisk na szkolenie nauczycieli w tym zakresie, jak również szeroko propagować nieformalne procesy uczenia poprzez kontakty między przedsiębiorcami a uczniami i studentami.

17. Apeluje, aby lokalne i regionalne ośrodki szkoleniowe oraz system edukacji przedstawiały szerszą ofertę (nauczania formalnego i nieformalnego) skrojoną na miarę specyficznych grup docelowych złożonych z osób, które chcą zostać przedsiębiorcami lub prowadzić własną działalność. Cennym źródłem inspiracji w tym zakresie mogą być doświadczenia z Europejskich Regionów Przedsiębiorczości. Przyznawana przez Komitet Regionów nagroda dla Europejskiego Regionu Przedsiębiorczości doskonale pokazuje, że regiony potrafią niewielkim kosztem rozwijać wybiegające w przyszłość strategie, ze szczególnym uwzględnieniem podnoszenia kompetencji w dziedzinie przedsiębiorczości, zwłaszcza wśród młodych ludzi, a dzięki temu przyczyniają się do promowania nowego pokolenia przedsiębiorców i nowych miejsc pracy.

18. Dobra znajomość języków obcych stanowi jeden z zasadniczych czynników wpływających na możliwości uczenia się i mobilności zawodowej oraz znalezienia zatrudnienia zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym, jednak we wnioskach z komunikatu stwierdzono, że *znajomość języków obcych w Europie jest słaba*: zaledwie jeden na czterech uczniów osiąga poziom samodzielności w posługiwaniu się pierwszym językiem obcym (co oznacza umiejętność prowadzenia prostej rozmowy). Słabe umiejętności językowe stanowią więc podstawową przeszkodę w swobodnym przepływie pracowników oraz obniżają międzynarodową konkurencyjność europejskich przedsiębiorstw. Szczególnie dotyczy to regionów przygranicznych, w których obywatele UE posługują się innym językiem, niż ich bezpośredni sąsiedzi. Uważa się, że uczenie się języków przynosi najlepsze rezultaty w młodym wieku, a jednocześnie kontakty od najwcześniejszych lat są niezbędne, aby krzewić wzajemne zrozumienie i rozwijać znaczenie obywatelstwa europejskiego.

19. Zauważa postęp, jaki dokonał się do tej pory, lecz utrzymuje, że należy w większym stopniu wykorzystywać potencjał w zakresie systemów kształcenia i szkolenia, tak aby lepiej spełniały swoją rolę w promowaniu spójności społecznej i terytorialnej i przyczyniały się do dobrobytu Europy, np. poprzez sięgnięcie po nowe możliwości jakie dają technologie informacyjnej i komunikacji (ICT) oraz otwarte zasoby edukacyjne (OER) i otwarte innowacje.

20. Uważa, że w obecnej sytuacji gospodarczej sprawą bardzo istotną jest uznanie znaczenia łączenia inwestycji publicznych i prywatnych w kształcenie i szkolenie. Z drugiej strony podkreśla potrzebę zabezpieczenia przed możliwymi niepożądanymi skutkami ubocznymi, takimi jak utrudnienie dostępu grupom znajdującym się w gorszej sytuacji gospodarczej i społecznej do kształcenia i szkolenia. Prowadzenie polityki zapewniającej pełną integrację społeczną jest nie tylko ważne, ale ma wręcz kluczowe znaczenie.

21. Należy zwrócić szczególną uwagę na zwalczanie bezrobocia wśród młodzieży. W rozwiązywaniu tej kwestii za najważniejsze uznano cztery obszary, w odniesieniu do których państwa członkowskie powinny wzmocnić wysiłki:

- tworzenie światowej klasy systemów kształcenia ogólnego, specjalistycznego i zawodowego w celu poprawy jakości umiejętności zawodowych oraz podniesienia poziomu wiedzy akademickiej niezbędnej do uczenia się przez całe życie;
- propagowanie uczenia się poprzez praktykę, w tym wysokiej jakości staży, uczenia się zawodu oraz modeli systemu przemienneho, aby pomóc przejściu od systemu kształcenia do wykonywania zawodu;
- promowanie partnerstw publiczno-prywatnych (aby zapewnić odpowiednie programy i umiejętności);

- wspieranie mobilności, by wszyscy ludzie młodzi mogli się kształcić i by edukacja była dostępna na równych warunkach niezależnie od ich miejsca zamieszkania.

22. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje pakiet w sprawie zatrudnienia młodzieży z grudnia 2012 r., który obejmuje gwarancje dla młodzieży i Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, z budżetem w wysokości 6 mld euro (2014–2020) dla regionów o stopie bezrobocia wśród młodzieży przekraczającej 25 %. Wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie do zagwarantowania, że inicjatywa ta będzie faktycznie uzupełniająca w stosunku do istniejących działań regionalnych i krajowych na rzecz zwalczania bezrobocia wśród młodzieży oraz że gwarancje dla młodzieży przyniosą wymierne efekty.

23. Wzywa zatem ponownie państwa członkowskie, a w odpowiednich przypadkach także władze regionalne, aby mimo ograniczeń budżetowych, nie narażały na szwank przyszłości poprzez wprowadzanie cięć w dziedzinach (takich jak kształcenie i szkolenie), które są podstawą przyszłego wzrostu⁽²⁾. Aby zapewnić by te cięcia nie dotknęły sektorów mających decydujące znaczenie dla realizacji strategii „Europa 2020” można by wykorzystać europejski semestr. KR nalega, aby nie pozostawiać w tyle tych państw członkowskich, które doświadczają obecnie poważnych ograniczeń budżetowych.

Pobudzanie otwartych i elastycznych form uczenia się

24. Uważa, że konieczne jest tworzenie powiązań między pozaformalnym i nieformalnym uczeniem się oraz kształceniem formalnym. Zbyt często opracowywanie programów nauczania na poziomie ponadpodstawowym koncentruje się raczej na zdobywaniu informacji niż na pogłębianiu zrozumienia, nabywaniu kluczowych umiejętności oraz rozwoju umiejętności, które są niezbędne do funkcjonowania we współczesnym świecie. Przypomina, że wypracowanie i ukształtowanie konkretnych programów nauczania, jak również kwestia organizacji i finansowania systemów edukacji, należą do kompetencji państw członkowskich.

25. Apeluje, aby w nowym podejściu do kształcenia i szkolenia nadać zasadnicze znaczenie kluczowym umiejętnościom, takim jak: kreatywne myślenie, komunikowanie się, przetwarzanie informacji, indywidualna efektywność i praca zespołowa. Te kluczowe umiejętności uzupełniają osiem kluczowych kompetencji w uczeniu się przez całe życie i ułatwiają ich nabywanie⁽³⁾.

⁽²⁾ CdR 290/2011.

⁽³⁾ Porozumiewanie się w języku ojczystym; porozumiewanie się w językach obcych; kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne; kompetencje informatyczne; umiejętność uczenia się; kompetencje społeczne i obywatelskie; inicjatywność i przedsiębiorczość; świadomość i ekspresja kulturalna.

26. Podkreśla, że nauczyciele mają do czynienia z szybko zmieniającymi się potrzebami, które wymagają nowego zestawu kompetencji od nauczycieli, osób kształcących nauczycieli oraz dyrektorów placówek edukacyjnych. Należy pilnie dołożyć większych starań w celu modernizacji metod nauczania i zapewnienia nauczycielom możliwości nadążania za zmianami w dziedzinie, której uczą, a także w celu właściwego określenia i propagowania wysokiej jakości nauczania; trzeba przy tym jednak uwzględnić fakt, że opracowywanie ram kompetencji dla nauczycieli należy do wyłącznych kompetencji państw członkowskich.

27. Podkreśla znaczenie zdobycia odpowiednich umiejętności podstawowych poprzez zapewnienie, że nauczyciele już od samego początku będą zwracać uwagę przede wszystkim na zdobywanie umiejętności podstawowych oraz poprzez włączenie społeczności lokalnej i uzyskanie jej czynnego wsparcia dla integracji społecznej, np. osób nieuprzywilejowanych społecznie lub pochodzących ze środowisk odmiennych pod względem kulturowym albo edukacyjnym. Jednocześnie zaś niezbędne jest zapewnienie dobrych powiązań z kręgami gospodarczymi oraz, w razie potrzeby, zorganizowanie wsparcia psychopedagogicznego.

28. Podkreśla, że szczególny charakter potrzeb dydaktycznych w odniesieniu do wielojęzyczności, umiejętności cyfrowych i umiejętności korzystania z mediów oraz szybko zmieniające się programy w tym zakresie wymagają inwestycji w instrumenty dydaktyczne, szerszych partnerstw i stałej czujności. Technologie ICT uwolniły wielki potencjał poprawy wyników nauczania. W niektórych przypadkach różne materiały dydaktyczne i do samodzielnej nauki, takie jak symulatory i gry, mogłyby pozwolić na uzyskanie znacząco lepszych wyników nauczania niż stosowanie jedynie tradycyjnej metody opartej na wykładzie i konwencjonalnych materiałach. Dlatego też wzywa władze lokalne i regionalne do ustanowienia związków i ram współpracy z lokalnymi kręgami gospodarczymi i akademickimi na rzecz zaangażowania społeczności lokalnej, zrozumienia potrzeb lokalnych i zwiększenia szans stażystów na zatrudnienie, a także organizowania kształcenia ustawicznego dla nauczycieli.

29. Zauważa istotny wkład, który wnosi trwający obecnie proces rozwijania europejskiego wymiaru sportu na rzecz osiągnięcia strategicznych celów UE – zwłaszcza celów wyznaczonych w strategii „Europa 2020” – oraz otwierania możliwości tworzenia trwałych miejsc pracy, zwłaszcza dla młodych ludzi.

30. Podkreśla także społeczną oraz edukacyjną funkcję sportu jako ważnego czynnika poprawiającego skuteczność uczenia się i sprawność umysłową, dobre samopoczucie fizyczne, generalnie jakość życia ludzkiego oraz wpływającego na harmonijną integrację w społeczeństwie poprzez promowanie wartości takich jak tolerancja, zasada *fairplay* i współpraca.

31. Ostrzega, że w sytuacji gdy istniejące dowody przemawiają wyraźnie za potrzebą ukierunkowania edukacji na rozwój

umiejętności o charakterze ogólnym, faktyczna praktyka zmierza w przeciwnym kierunku. Uważa, że do przebudowy systemów edukacyjnych na rzecz rozwijania umiejętności przydatnych przy zatrudnieniu niezbędne jest przede wszystkim wprowadzenie testów znormalizowanych na poziomie UE, jak również opracowanie i wprowadzenie metod nauczania, symulatorów dydaktycznych, „fabryk nauki” itp. Należy podjąć odpowiednie działania w tych obszarach. Stworzenie i zakup infrastruktury często wymaga poważnych inwestycji, lecz jeśli są one przeprowadzane w sposób uporządkowany, przynoszą duży zwrot.

32. Przyjmuje z zadowoleniem skoncentrowanie się na efektach uczenia się. Podkreśla znaczenie wyważonego połączenia elastyczności i autonomii z transferem i wzajemnym uznawaniem kwalifikacji pomiędzy regionami i krajami Europy. Oczekuje w związku z tym z zainteresowaniem szybkiego wprowadzenia w życie europejskiego obszaru umiejętności i kwalifikacji, co powinno doprowadzić do większej zbieżności i ułatwić ponadgraniczne uznawanie umiejętności i kwalifikacji, zwraca jednak uwagę, że na przykład europejskie ramy kwalifikacji nie zapewniają praw do wzajemnego uznawania. Ostrzega w tym kontekście przed mieszanym instrumentów dotyczących uznawania i przejrzystości, które może wynikać ze starań Komisji, by „ułatwić międzypaństwowy proces uznawania umiejętności i kwalifikacji”.

33. Potwierdza swoje głębokie przekonanie, że UE nie tylko powinna zachęcać do podejmowania kształcenia i szkolenia, ale także przyciągać do tego osoby reprezentujące szersze spektrum społeczne, w tym grupy, które są najsłabsze i znajdują się w najtrudniejszym położeniu⁽⁴⁾, a także udostępniać środki umożliwiające sprostanie temu wyzwaniu.

Promowanie współpracy

34. Już na samym początku podkreśla znaczenie uzgodnionej horyzontalnie, trwałej strategii w procesie wdrażania, która zapewniłaby także niezbędne synergie pomiędzy wszystkimi odpowiednimi inicjatywami przewodnimi związanymi ze strategią „Europa 2020”, a w szczególności z Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia oraz projektami „Mobilna młodzież”, „Unia innowacji” i „Europejska agenda cyfrowa”.

35. Przypomina, że władze lokalne i regionalne odegrały znaczącą rolę w realizacji celów strategii „Europa 2020” i uważa, że aby strategia ta faktycznie mogła spełnić zawarte w niej obietnice, krajowe programy reform powinny być realizowane w partnerstwie z różnymi szczeblami sprawowania rządów. Podkreśla, że dzięki miejscu zajmowanemu przez samorządy lokalne i regionalne mogą one istotnie przyczynić się do osiągnięcia tych celów poprzez stworzenie sprzyjających warunków, zapewnienie skutecznej komunikacji i upowszechnienie informacji poprzez swoje sieci oraz zapewnienie koniecznych danych do przyszłego planowania strategicznego i rozwoju.

⁽⁴⁾ CdR290/2011.

36. Podkreśla znaczenie sprzyjających warunków ramowych, zwłaszcza dla grup, które są najsłabsze i znajdują się w najtrudniejszym położeniu. Kładzie nacisk na potrzebę prowadzenia konsekwentnych, długookresowych działań z udziałem władz lokalnych i regionalnych, obejmujących także szkoły na obszarach znajdujących się w niekorzystnym położeniu pod względem społecznym lub geograficznym, w celu poprawy jakości nauczania i wyników uczenia się oraz umożliwienia młodzieży realizowania większych ambicji.

37. Władze lokalne i regionalne mają kluczowe kompetencje w zakresie polityki kształcenia i szkolenia oraz odgrywają istotną rolę w zakresie polityki na rzecz młodzieży i zatrudnienia. Jeśli chodzi o rozwijanie przekrojowych umiejętności w ramach systemu kształcenia, ważne jest, by krzewić u młodych ludzi postawy i umiejętności potrzebne przy samozatrudnieniu poprzez rozwijanie takich cech osobistych, jak kreatywność, odpowiedzialność, gotowość do podjęcia ryzyka, nastawienie na rozwiązywanie problemów oraz zdolność do pracy w zespole.

38. Popiera dwutorowe podejście zaproponowane przez Komisję w komunikacie, przewidujące priorytety dla państw członkowskich, a jednocześnie koordynację oraz wkład na szczeblu europejskim. Podkreśla zarazem potrzebę odpowiednich i proporcjonalnych działań i środków na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim, przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości, odnoszących się zarówno do poziomu formalnego jak i do nieformalnego i pozaformalnego i dotyczących kształcenia, rodzin i społeczności. Działania te należy prowadzić nie tylko w partnerstwie między szkołami a przedsiębiorstwami, lecz także między organizacjami pozarządowymi i innymi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.

39. Podkreśla kluczową rolę władz lokalnych i regionalnych w kształceniu i szkoleniu i ich wartość dodaną jako podmiotu i łącznika pomiędzy światem uczenia się a światem pracy oraz wskazuje na potrzebę zmniejszania nierówności pomiędzy regionami, w tym także występujących w regionach peryferyjnych i najbardziej oddalonych, oraz wzmocnienia działań prowadzonych przez regionalne i peryferyjne instytucje kształcenia i szkolenia. Podkreśla, że korzystne byłoby, gdyby władze regionalne, ośrodki zajmujące się kształceniem i szkoleniem, inne instytucje oświatowe oraz ważniejsze podmioty gospodarki i społeczeństwa porozumiały się co do regionalnych celów, polityki i priorytetów w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego. Należy wzmocnić struktury, które motywowałyby ośrodki zajmujące się kształceniem i szkoleniem oraz ich personel do angażowania się w akcje na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego oraz przedsiębiorczości.

40. Przypomina, że to właśnie na szczeblu niższym niż krajowy można uzyskać najbardziej rzetelne i aktualne informacje o regionalnych rynkach pracy. Ponadto władze lokalne i regionalne mogą odgrywać ważną rolę, jeśli chodzi o wskazanie brakujących umiejętności i zapewnienie odpowiedniego

przekwalifikowania lub programu kształcenia zawodowego oraz zachęcanie do inwestowania z myślą o lokalnym zapotrzebowaniu.

41. Zauważa, że prawdopodobieństwo odniesienia sukcesu wzrasta wtedy, gdy te ramy współpracy są traktowane jako pozytywne sprzężenie zwrotne, w którym zaoferowane szkolenie nie pomija konkretnych potrzeb przemysłu i/lub handlu. Instytucje prowadzące szkolenia ściśle współpracują z sektorem prywatnym tworząc synergie i mechanizmy informacji zwrotnej, zaś zwiększone umiejętności szkolonych studentów lub dorosłych są ponownie inwestowane w rewitalizację danego obszaru. Gdy chodzi o młodych uczniów, można starać się zwiększyć ich przedsiębiorczość w długim okresie poprzez rozwijanie „przedsiębiorczego podejścia”.

42. Uważa, że dzięki długookresowym, twórczym doświadczeniom współpracy młodzi ludzie nabędą szeroką gamę kluczowych umiejętności, przez co staną się osobami przedsiębiorczymi.

43. Ponownie podkreśla swoje poparcie dla rozwoju programów kształcenia zawodowego, których celem jest rzeczywiste otwarcie dróg prowadzących od kształcenia zawodowego do kształcenia wyższego. Popiera środki na rzecz dostosowania polityki kształcenia i szkolenia zawodowego do regionalnych lub lokalnych strategii rozwoju gospodarczego (zwłaszcza na rzecz inteligentnej specjalizacji, przedsiębiorczości osób młodych) oraz rozwijania partnerstw między środowiskiem oświatowym, gospodarczym i badawczym.

44. Zauważa, że w niektórych państwach członkowskich kształcenie zawodowe może być stygmatyzowane i traktowane jako gorsze od kształcenia uniwersyteckiego. Problemem tym należy się zająć w przyszłych działaniach. Opracowany w latach dziewięćdziesiątych w Poitiers system uczenia się dostosowanego do potrzeb indywidualnych jest kolejnym krokiem we właściwym kierunku, gdyż uwzględnia on indywidualność poszczególnych osób i jest opracowywany pod kątem ich konkretnych potrzeb. Ponadto coraz większe znaczenie ma tworzenie planów edukacyjnych dla społeczności i zespołów. Podkreśla znaczenie szkolnictwa wyższego dla rynku pracy, lecz uważa, że należy także wzmocnić kształcenie i szkolenie zawodowe oraz zachęca do zaangażowania pracodawców i instytucji rynku pracy w opracowywanie i realizację programów. Podsumowując: osoby odbywające kształcenie zawodowe muszą odczuwać korzyści płynące z tej formy kształcenia w porównaniu z innymi formami (np. możliwości stałego rozwijania umiejętności), tak aby podjęcie kształcenia zawodowego nie oznaczało utrudnienia czy zamknięcia drogi dalszego rozwoju.

45. Wzywa do podejmowania tych wysiłków we współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi, ponieważ na tym właśnie poziomie często ujawniają się najwcześniej tendencje w zakresie umiejętności i miejsc pracy. Podkreśla zaangażowanie KR-u na rzecz dostosowania polityki kształcenia i szkolenia zawodowego do regionalnych lub lokalnych strategii rozwoju gospodarczego, zwłaszcza na potrzeby inteligentnej specjalizacji.

46. Podkreśla, że należy w pełni wykorzystać potencjał Europy w zakresie rozwijania platform informatycznych i usług ICT w sektorach publicznym i prywatnym – także w dziedzinie kształcenia i szkolenia. Wspierane przez UE partnerstwa publiczno-prywatne na rzecz publicznych usług ICT, z udziałem władz lokalnych i regionalnych oraz teleinformatycznych MŚP, mogą służyć za dobrą podstawę dla budowania lokalnych zasobów wiedzy i umiejętności w całej UE. Zwraca uwagę na możliwości dalszego rozwoju w tym zakresie w postaci regionalnych centrów ICT, projektów wirtualnego kampusu czy też multimedialnych ośrodków kształcenia.

47. Szkolenie w celu rozwoju umiejętności jest godnym pochwały celem. Ale musimy zadbać o to, by nie postrzegać inwestycji w edukację wyłącznie jako sposobu zwiększania wydajności gospodarczej w Europie. Niepożądanym skutkiem tego rodzaju podejścia może być pogorszenie zdrowia psychicznego młodych ludzi, którzy będą postrzegani jako prototypowe jednostki gospodarcze i określane jedynie pod kątem ich zdolności do wnoszenia wkładu do gospodarki. W związku z tym należy wspierać przede wszystkim równorzędne inwestycje w kreatywność młodych ludzi, ich życiowe i przekrojowe umiejętności, edukację kulturalną i wychowanie fizyczne. Publiczne i prywatne korzyści edukacji nie sprowadzają się jedynie do kwestii gospodarczych. Na przykład wyższy poziom wykształcenia wiąże się z dłuższym trwaniem życia, wyższą frekwencją wyborczą i większym poparciem dla równych praw mniejszości etnicznych.

48. Zgodnie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności, konkretne środki lub działania zaproponowane lub przyjęte na poziomie UE powinny skupiać się na obszarach, gdzie mamy do czynienia z silnym wymiarem europejskim lub z aspektami transnarodowymi, które nie dają się odpowiednio uregulować przez państwa członkowskie lub władze lokalne lub regionalne działające w pojedynkę.

49. Zwraca uwagę na potrzebę inteligentnego, efektywnego i innowacyjnego pozyskiwania i wydatkowania środków na kształcenie i szkolenie, co umożliwi lepsze reagowanie na przyszły popyt, na wymagające wysokich kwalifikacji miejsca pracy i rozwój oraz na obsadzanie zwalnianych miejsc pracy. Umożliwi to także stymulowanie wzrostu i zatrudnienia młodzieży. Podkreśla przy tym, że podczas opracowywania polityki i wdrażania programów należy wykorzystać funkcjonujące już lokalne organy pochodzące z demokratycznych wyborów. Uważa, że korzystanie z wiedzy zgromadzonej na poziomie lokalnym i obowiązywanie demokratycznej rozliczalności poprawi mechanizmy zarządzania partnerstwami między uniwersytetami, przedsiębiorstwami i samorządem lokalnym. To z kolei umożliwi bezpośrednie powiązanie lokalnych priorytetów i odpowiedzialności z zasadą pomocniczości.

50. Podkreśla korzyści związane z utworzeniem silnych partnerstw lokalnych poprzez przyjęcie koncepcji systemowej oraz połączenie różnych możliwości finansowania w jedną strategię lokalną lub regionalną. W strategii takiej można byłoby

uwzględnić różne możliwości polityczne jej realizacji na szczeblu lokalnym i regionalnym:

- rozwój systemów informacji umożliwiających podejmowanie działań strategicznych w celu określenia i stałego monitorowania zdolności adaptacyjnych, potrzeb i jakości lokalnej siły roboczej (np. centrum monitorowania umiejętności);
- współdziałanie z sektorem przedsiębiorstw w celu wypracowania systemu szkolenia zawodowego dopasowanego do potrzeb rynku i dostosowania środków szkolenia do otoczenia gospodarczego;
- współpraca z lokalnymi podmiotami w dziedzinie kształcenia i szkolenia, np. w celu pobudzania lokalnych ośrodków kształcenia i szkolenia oraz lokalnych agencji pracy do wprowadzania nowych technik w zakresie kształcenia za pośrednictwem internetu, poprawy umiejętności korzystania z mediów oraz wspierania wielojęzyczności, a także zapewniania równych szans zatrudnienia ludności z grup znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej;
- współpraca z sektorami przedsiębiorstw i edukacji (od szkolnictwa podstawowego po wyższe) w celu zapewnienia ciągłości procesu nauki języków; przy czym wybór języków może się również opierać na potrzebach określonych przez władze lokalne i regionalne w porozumieniu z przedsiębiorstwami;
- poszukiwanie wsparcia poza danym regionem poprzez połączenie sił z innymi regionami dotkniętymi podobnymi problemami i wykorzystującymi unijne środki finansowe.

Każda tego rodzaju strategia powinna być ściśle powiązana z trzema ogólnymi celami w zakresie edukacji i szkolenia: z dążeniem do doskonałości, zapewnianiem powszechnego dostępu i ograniczaniem liczby osób przedwcześnie kończących naukę.

51. Apeluje o systematyczne i trwałe angażowanie podmiotów lokalnych i regionalnych, w tym instytucji edukacyjnych i szkoleniowych, w platformę inteligentnej specjalizacji i w opracowywanie zintegrowanych lokalnych i regionalnych planów rozwoju.

52. Podkreśla kluczowe znaczenie działań na szczeblu lokalnym i regionalnym i jednocześnie oczekuje z zainteresowaniem bardziej konkretnych propozycji Komisji Europejskiej w sprawie skutecznego zmniejszenia luki pomiędzy potencjałem technologii ICT a otwartymi zasobami edukacyjnymi (OER) z jednej strony i istniejącymi systemami kształcenia i szkolenia z drugiej strony. Dostrzega, że otwarte zasoby edukacyjne mogą z korzyścią uzupełniać tradycyjne zasoby. Należy wyjaśnić, jak można stale oraz w sensowny i kompleksowy sposób zapewnić jakość treści otwartych zasobów edukacyjnych, tak by wykorzystanie tych zasobów w nauczaniu wносиło wartość dodaną.

53. Uważa, że należy przykładać większe znaczenie do „specyficznej roli, jaką odgrywają władze lokalne i regionalne jako pracodawcy, usługodawcy i organy regulacyjne w promowaniu wzrostu i spójności oraz w koordynowaniu strategicznych partnerstw między instytucjami edukacyjnymi, agencjami przedsiębiorczości i przedsiębiorstwami w macierzystych regionach”. W istocie władze lokalne i regionalne biorą coraz większy udział w kształtowaniu polityki edukacyjnej, ale nie ma jednego uniwersalnego działania mogącego zapewnić poprawę wyników kształcenia. Konkretniej rzecz biorąc, chociaż obecnie dysponujemy wystarczającą wiedzą, by podejmować odpowiednie decyzje (przy czym do najważniejszych kryteriów należą: poziom nauczycieli, niezależność instytucji, objęcie jak najszerszych kręgów społeczeństwa oraz zasoby), to opcje do wybrania przez władze lokalne i regionalne zależą od lokalnej charakterystyki społeczno-gospodarczej, ich autonomii względem systemu krajowego oraz ich poprzednich wyników (i reputacji) w zakresie edukacji i kształcenia.

54. Przypomina, że władze lokalne i regionalne, które mają bezpośredni kontakt z miejscową rzeczywistością i najlepiej ją rozumieją, mogą w największym stopniu przyczynić się do opracowywania polityki i realizacji programu z pełnym poszanowaniem zasady pomocniczości.

55. Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji polegający na współpracy z zainteresowanymi podmiotami na rzecz proponowanej strategii „Nowego podejścia do edukacji”, która ma być wspólnym wysiłkiem na rzecz reform, i potwierdza zainteresowanie KR-u dalszą współpracą z Komisją Europejską i innymi partnerami w tym zakresie. Współpraca ta powinna objąć wszystkie dziedziny, w których władze lokalne i regionalne mają szczególne zadania do wykonania, w tym także, ale nie tylko, dostosowywanie polityki kształcenia i szkolenia zawodowego do lokalnych i regionalnych strategii rozwoju gospodarczego, o czym wspomniano już w komunikacie.

Bruksela, 12 kwietnia 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

100. SESJA PLENARNA W DNIACH 11–12 KWIETNIA 2013 R.

Opinia „Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym”

(2013/C 139/11)

KOMITET REGIONÓW

- Ponownie podkreśla potrzebę podjęcia inicjatywy europejskiej na rzecz osób najbardziej potrzebujących w Unii Europejskiej, aby osiągnąć cel ustanowiony przez UE w ramach strategii „Europa 2020” dotyczący zmniejszenia liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 milionów do 2020 r.
- Odnotowuje konieczność zmiany podstawy prawnej programu (art. 174 TFUE), sugeruje jednak zastosowanie podwójnej podstawy prawnej od 2014 r., opierając się także na art. 39 TFUE w celu zachowania ciągłości i związku z celami wspólnej polityki rolnej.
- Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji Europejskiej, by wykroczyć poza podstawowy cel obecnego programu pomocy najbardziej potrzebującym (PEAD). Sądzi, że połączenie pomocy żywnościowej dla najbardziej potrzebujących ze środkami służącymi zmniejszeniu ubóstwa dzieci i skali bezdomności oraz koordynacja tej pomocy z EFS stworzy możliwość realizacji wielofunkcyjnych działań i jednocześnie przeciwdziałania pojawianiu się niedociągnięć w zaspokajaniu różnych podstawowych potrzeb.
- Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że we wniosku Komisji przyznano samorządom lokalnym i regionalnym możliwość odgrywania aktywnej roli w przydzielaniu pomocy potrzebującym.
- Sprzeciwia się zasadzie dobrowolnego uczestnictwa państw członkowskich, gdyż mogłaby ona pozbawić władze lokalne i regionalne dostępu do Funduszu w obliczu braku demokratycznego mechanizmu konsultacji opartego na uczestnictwie na szczeblu krajowym lub europejskim i bez uwzględnienia wyzwań związanych ze zwalczaniem ubóstwa i wykluczenia społecznego na szczeblu niższym niż krajowy.
- Sądzi, że w regionach dotkniętych kryzysem gospodarczym oraz w regionach objętych celem dotyczącym spójności program powinien być w całości finansowany ze środków UE, jako znak spójności między obywatelami, regionami i narodami UE.
- Podkreśla, że proponowany poziom finansowania jest zbyt niski zważywszy, że dokonuje się znacznych cięć obecnie wydzielonych środków (o 30 % zgodnie z wnioskiem Komisji i o nawet 40 % zgodnie z propozycją Rady). Wzywa w związku z tym, by przynajmniej utrzymano obecny poziom środków.

Sprawozdawca	Ossi MARTIKAINEN (FI/ALDE), przewodniczący rady gminy Lapinlahti
Dokument źródłowy	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym COM(2012) 617 final/2

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Podkreśla, że konieczne są działania europejskie na rzecz osób najbardziej potrzebujących w Unii Europejskiej, aby osiągnąć cel ustanowiony przez UE w ramach strategii „Europa 2020” dotyczący stworzenia do 2020 r. co najmniej 20 milionom ludzi możliwości wyjścia z ubóstwa i wykluczenia społecznego. Cel ten staje się pilny w obliczu faktu, że w 2011 r. 119,6 mln osób było narażone na ryzyko ubóstwa lub wykluczenia społecznego, co stanowi wzrost o 6 mln od 2009 r. To oddalenie się od celów strategii „Europa 2020” sprawia, że tym bardziej niezrozumiała jest propozycja szczytu Rady Europejskiej z 7–8 lutego 2013 r., by ograniczyć o 1 mld EUR przydział środków na europejską pomoc dla osób najbardziej potrzebujących.

2. Odnotowuje znaczenie zmiany podstawy prawnej programu (art. 174 TFUE), sugeruje jednak zastosowanie podwójnej podstawy prawnej od 2014 r., opierając się także na art. 39 TFUE w celu zachowania ciągłości i związku z celami wspólnej polityki rolnej.

3. Podkreśla znaczenie zasady pomocniczości przy opracowywaniu skutecznej strategii pomocy dla najbardziej potrzebujących.

4. Odnosi się krytycznie do braku spójności wniosku Komisji ze strategią „Europa 2020”, ponieważ wniosek nie zawiera wzmianki o wskaźniku osób zagrożonych ubóstwem, choć jest to jeden z trzech wskaźników zastosowanych w ramach strategii „Europa 2020” do określenia europejskiego celu w dziedzinie włączenia społecznego i ograniczenia ubóstwa.

5. Postrzega jako ważne i zrozumiałe, że Komisja 1) zaproponowała nową podstawę prawną, która pozwala uniknąć konfliktu stwierdzonego przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w odniesieniu do zakupu na rynku produktów przeznaczonych na pomoc żywnościową, oraz 2) przedstawiła program o szerszych funkcjach, który stanowi ramy kontynuacji działań pomocowych oraz jednocześnie sprawia, że działania te są skuteczniejsze, a ich rezultaty trwalsze.

6. Sądzi, że połączenie pomocy żywnościowej dla najbardziej potrzebujących ze środkami służącymi zmniejszeniu ubóstwa dzieci i skali bezdomności oraz koordynacja tej pomocy z EFS stworzy możliwość realizacji wielofunkcyjnych działań i jednocześnie przeciwdziałania pojawianiu się niedociągnięć w zaspokajaniu różnych podstawowych potrzeb.

7. Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji Europejskiej, by wykroczyć poza podstawowy cel obecnego Europejskiego programu pomocy najbardziej potrzebującym (PEAD), lecz ma poważne obawy, że rozszerzenie wykazu aspektów ubóstwa, którym ma zaradzić nowy Europejski fundusz pomocy najbardziej potrzebującym (FEAD) jedynie spowoduje rozmycie osta-

tecznego efektu, tym bardziej, że zgodnie ze stanowiskiem Rady Europejskiej środki są zagrożone cięciami w wysokości prawie 30 % (3,5 mld EUR dla PEAD w latach 2007–2013 i 2,5 mld EUR w latach 2014–2020).

8. Zauważa, że w wielu przypadkach procedury administracyjne EFS okazały się uciążliwe dla zainteresowanych stron, oraz apeluje o unikanie niepotrzebnie szczegółowych uregulowań dotyczących nowego narzędzia, którego celem jest zaspokajanie podstawowych potrzeb osób najbardziej potrzebujących.

9. Sądzi, że z uwagi na przeciągający się kryzys gospodarczy narzędzie mające pomagać najbardziej potrzebującym nie powinno zabierać zasobów z EFS, ale raczej potrzebowałoby oddzielnego, bardziej długofalowego finansowania, tzn. należałoby wydzielić na nie konieczne środki z działu 2 wieloletnich ram finansowych.

10. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że we wniosku Komisji przyznano samorządom lokalnym i regionalnym możliwość odgrywania aktywnej roli w przydzielaniu pomocy potrzebującym, i sądzi, że taka ich rola może ograniczyć obciążenia i procedury administracyjne na poziomie krajowych i unijnym, ponieważ samorzady te w swych własnych działaniach stosują dobrze opracowane procedury i zasady audytu oparte na prawodawstwie krajowym i unijnym.

11. Przypomina o strategii Światowej Organizacji Zdrowia pt. „Zdrowie 21 – zdrowie dla wszystkich w XXI wieku”, w której kładzie się nacisk na pilną potrzebę ograniczenia nierówności społeczno-gospodarczych, aby poprawić stan zdrowia ogółu ludności. Światowa Organizacja Zdrowia apeluje o jednoczesne podjęcie szeregu środków skierowanych przede wszystkim do osób najbardziej potrzebujących i borykających się z chorobami, aby zaradzić niedostatkom w opiece zdrowotnej i zwalczyć problem niekorzystnej sytuacji zdrowotnej i społecznej (punkt II preambuły deklaracji Światowej Organizacji Zdrowia „Zdrowie 21” przyjętej na 51. światowym posiedzeniu tej organizacji).

12. Odnotowuje, że choć program pomocy żywnościowej dla osób najbardziej potrzebujących w swej nowej formie jest połączony z innymi narzędziami na rzecz integracji społecznej i solidarności, jego poprzednia postać i wcześniejsze działania jako elementu WPR były w pełni uzasadnione, gdyż zasadniczo celem WPR jest zapewnienie obywatelom UE wystarczającej ilości żywności po przystępnych cenach (art. 39 ust. 1 (e)) i zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw (art. 39 ust. 1 (d)).

13. Sądzi w związku z tym, że w nowych programach także powinna istnieć możliwość wykorzystywania wszelkich nadwyżek produktów rolnych (zapasów interwencyjnych). Wykorzystanie tych nadwyżek nie powinno być jednak odliczane od puli środków finansowych przeznaczonych na FEAD.

14. Sądzi, że jest ważne, by proponowane przepisy dały Komisji, władzom krajowym i samorządom lokalnym i regionalnym jasny zestaw zasad oraz możliwość zaradzenia wszelkim dostrzegalnym brakom, ponieważ chodzi tu o szczególnie drażliwy obszar działania z punktu widzenia zaufania obywateli i legitymizacji UE. W poszczególnych państwach członkowskich i ich regionach różne są poglądy na temat konieczności, sposobu prowadzenia i wyników działań w tej dziedzinie.

15. Sprzeciwia się zasadzie dobrowolnego uczestnictwa państw członkowskich, jeśli zasada taka mogłaby pozbawić władze lokalne i regionalne dostępu do Funduszu w obliczu braku demokratycznego mechanizmu konsultacji opartego na uczestnictwie na szczeblu europejskim lub krajowym i bez uwzględnienia kwestii walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym na szczeblu niższym niż krajowy.

16. Sądzi, że w regionach dotkniętych kryzysem gospodarczym oraz w regionach objętych celem dotyczącym spójności program powinien być w całości finansowany ze środków UE.

17. Wzywa instytucje, by wzięły pod uwagę, że współfinansowanie może prowadzić do niewykorzystywania narzędzia, choć sytuacja gospodarcza i społeczna wielu regionów sprawia, że jest ono niezbędne.

18. Apeluje do Komisji, by zgodnie z jego wcześniejszą opinią nadal oceniała, czy środki przyznane na omawiane rozwiązanie są wystarczające, i zwraca uwagę na to, że jego zdaniem już poprzedni poziom finansowania (500 mln EUR rocznie) był niedostateczny. Z różnych przyczyn te potrzeby nie przestały rosnać, co oznacza, że proponowany poziom finansowania jest zbyt niski, zwłaszcza że dokonuje się znacznych cięć obecnie wydzielonych środków (o 30 % zgodnie z wnioskiem Komisji i o nawet 40 % zgodnie z propozycją Rady). Komitet wzywa, by przynajmniej utrzymano obecny poziom środków.

Szczegółowe wyjaśnienia i zalecenia polityczne Komitetu

19. Dostrzega, że prawo do wystarczającej ilości zdrowej i zróżnicowanej żywności jest prawem podstawowym potwierdzonym w wielu międzynarodowych porozumieniach i deklaracjach dotyczących praw człowieka oraz że prawo to należy zagwarantować wszystkim obywatelom i mieszkańcom UE na wszystkich poziomach.

20. Zauważa, że złe odżywianie się wśród osób najbardziej potrzebujących wynika z wielu zróżnicowanych, ale też powiązanych zjawisk, takich jak:

- trendy demograficzne i globalne zmiany na rynku produktów rolnych oraz w polityce rolnej i handlowej;
- niedobory na wewnętrznym rynku produktów rolnych oraz brak przejrzystości w łańcuchu wartości w ramach sektora spożywczego;
- zmniejszenie powierzchni gruntów nadających się do produkcji żywności oraz ich nadmierne wykorzystywanie do uprawy roślin energetycznych;

— niektóre środki UE i przeszkody biurokratyczne, które utrudniają produkcję artykułów rolnych na własny użytek lub ich wprowadzanie na rynek w ograniczonym zakresie;

— przemiany strukturalne na wielu obszarach wiejskich;

— wpływ kryzysu gospodarczego na zatrudnienie i siłę nabywczą;

— bezrobocie i związane z nim zwiększenie obszarów ubóstwa rodzin i dzieci;

— brak stabilności w regionach sąsiadujących z UE.

21. Sądzi, że aby rozwiązać te zróżnicowane i wieloaspektowe problemy, UE potrzebuje skutecznych strategii politycznych i środków finansowych.

22. Uważa, że zapewnienie wystarczającej ilości zróżnicowanej żywności obywatelom UE nadal musi być kluczową podstawową funkcją WPR. Komitet wzywa do zreformowania polityki rolnej tak, by sposób ustalania cen na rynku był przejrzysty i by pierwotna produkcja rolna pozostała opłacalna we wszystkich regionach UE.

23. Uważa, że choć trendy rynkowe, kształtowanie się plonów w ostatnich latach oraz zmiany wzorców konsumpcji zmniejszyły nadwyżki produktów rolnych, także w przyszłości nadwyżki te nadal jednak mogą się gromadzić i wykorzystywanie ich w celu niesienia pomocy potrzebującym byłoby ważne dla legitymizacji UE.

24. Podkreśla, że stwierdzenie zawarte w powyższym punkcie 12 można uzasadnić tym, że od samego początku WPR była jedną z kluczowych dziedzin polityki UE i taką pozostanie. Uwzględnienie tego w podstawie prawnej nowego narzędzia (podwójna podstawa prawna) zapewniłoby kontynuację w długim okresie świadczenia pomocy najbardziej potrzebującym mimo tego, że obecne wyzwania mogą nałożyć długofalowe obciążenia na finansowanie innych strategii politycznych UE, takich jak polityka spójności.

25. Zauważa, że sytuacja społeczno-gospodarcza europejskich regionów jest zróżnicowana także w ramach państw członkowskich, i sądzi, że proponowany program jest niezbędny, aby uzupełnić działania prowadzone w imię europejskiej spójności i solidarności przez poszczególne państwa członkowskie i ich samorządy lokalne i regionalne. W związku z tym proponowany program jest mocno zakorzeniony we wspólnych wartościach UE i silnie wiąże się z podstawową ideą integracji europejskiej.

26. Sądzi, że ważne jest, by poszczególne cele zostały połączone w ramach nowego funduszu tak, by przeciwdziałać przyczynom ubóstwa i wykluczenia, ponieważ zjawiska bezdomności, złego odżywiania się i deprivacji społecznej rodzin z dziećmi wpływają na siebie nawzajem. Jednakże Komitet zauważa, że programy, które poprzedzały nowe narzędzie,

skupiały się na żywności, której niedobór bez wątpienia stał się ponownie prawdziwym długofalowym problemem w wielu regionach. W związku z tym Komitet wzywa państwa członkowskie i regiony, by podkreśliły znaczenie pomocy żywnościowej podczas wdrażania programów i by na tej podstawie pomogły obywatelom skorzystać także z programów i środków służących ograniczaniu bezdomności i wykluczenia społecznego.

27. Zauważa, że podstawą stwierżeń zawartych w powyższych punktach 16–18 są następujące fakty:

- W przypadku najbardziej dotkniętych regionów finansowanie programu na rzecz osób najbardziej potrzebujących całkowicie z budżetu UE jest uzasadnione jako znak spójności między obywatelami, regionami i narodami UE.
- Kwestię współfinansowania proponowanego narzędzia można ująć z dwóch punktów widzenia. Z jednej strony w niektórych przypadkach współfinansowanie może

sprawić, że programy będą skuteczniejsze, a rządy krajowe i samorządy regionalne bardziej się zaangażują w ich realizację; z drugiej strony może ono zmniejszyć zainteresowanie udziałem w programach i doprowadzić do osłabienia możliwości pomocy potrzebnych w wielu regionach. KR podkreśla, że w obecnej sytuacji gospodarczej ten drugi scenariusz jest bardziej prawdopodobny, i w związku z tym wzywa instytucje, by ponownie rozwały poziom współfinansowania wynoszący 85 %.

- Obcięcie nawet obecnego poziomu przyznanych środków o 30–40 % to działanie krótkowzroczne, ponieważ w dalszych działaniach związanych z poprzednim programem pomocy żywnościowej dla najbardziej potrzebujących oraz w sprawozdaniach ze spotkań zainteresowanych stron zasugerowano, że niezbędny poziom środków to ok. 680 mln EUR rocznie. Oznaczałoby to, że zapotrzebowanie na dodatkowe finansowanie jest prawie równie wysokie jak planowane cięcia obecnego poziomu finansowania.

II. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Preambuła

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 175 ust. 3,	uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 175 ust. 3, <u>oraz jego art. 39 ust. 1,</u>

Uzasadnienie

Uzasadnienie wynika z punktów 2 i 12 pierwszej części opinii (Zalecenia polityczne).

Poprawka 2

Motyw 7

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Aby określić odpowiednie ramy finansowe, Komisja powinna ustanowić, w drodze aktów wykonawczych, roczny podział zasobów ogólnych na państwo członkowskie, za pomocą obiektywnej i przejrzystej metody odzwierciedlającej różnicę pod względem ubóstwa i deprivacji materialnej.	Aby określić odpowiednie ramy finansowe, Komisja powinna ustanowić, w drodze aktów wykonawczych, roczny podział zasobów ogólnych na państwo członkowskie, za pomocą obiektywnej i przejrzystej metody odzwierciedlającej różnicę pod względem ubóstwa i deprivacji materialnej, <u>w tym próg względnego ubóstwa.</u>

Uzasadnienie

Jako że względne ubóstwo jest wskaźnikiem uwzględnionym w strategii „Europa 2020” i stosowanym przez Eurostat, należy je wykorzystać w ramach Funduszu.

Poprawka 3

Nowy motyw po motywie 8

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<u>Aby jak najbardziej efektywnie i odpowiednio reagować na potrzeby osób w najtrudniejszej sytuacji, i zachować zgodność ze wspólnymi ramami strategicznymi, zasada partnerstwa powinna mieć zastosowanie do wszystkich etapów Funduszu.</u>

Poprawka 4

Motyw 35

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Częstotliwość audytów operacji powinna być proporcjonalna do zakresu unijnego wsparcia z Funduszu. W szczególności liczba przeprowadzanych audytów powinna być ograniczona, jeżeli łączne wydatki kwalifikowalne na operację nie przekraczają 100 000 EUR. Niemniej powinna istnieć możliwość przeprowadzenia audytu w dowolnym momencie w sytuacji, gdy istnieją dowody na istnienie nieprawidłowości lub nadużycia finansowego, lub w ramach audytu próby. Aby zakres audytów przeprowadzanych przez Komisję był proporcjonalny do ryzyka, Komisja powinna móc ograniczyć swoje audyty związane z programami operacyjnymi, jeżeli nie występują poważne niedociągnięcia lub jeżeli instytucja audytowa jest wiarygodna. Zakres audytów powinien dodatkowo w pełni uwzględniać cel i specyfikę grupy docelowej Funduszu.</p>	<p>Częstotliwość audytów operacji powinna być proporcjonalna do zakresu unijnego wsparcia z Funduszu. W szczególności liczba przeprowadzanych audytów powinna być ograniczona, jeżeli łączne wydatki kwalifikowalne na operację nie przekraczają 100 000 EUR. Niemniej powinna istnieć możliwość przeprowadzenia audytu w dowolnym momencie w sytuacji, gdy istnieją dowody na istnienie nieprawidłowości lub nadużycia finansowego, lub w ramach audytu próby. Aby zakres audytów przeprowadzanych przez Komisję był proporcjonalny do ryzyka, Komisja powinna móc ograniczyć swoje audyty związane z programami operacyjnymi, jeżeli nie występują poważne niedociągnięcia lub jeżeli instytucja audytowa jest wiarygodna. Zakres audytów powinien dodatkowo w pełni uwzględniać cel i specyfikę grupy docelowej Funduszu. <u>Oceniając potrzebę przeprowadzenia audytu, w przypadku każdego środka należy wziąć pod uwagę także wypracowane praktyki i kompetencje w zakresie audytów w sektorze publicznym, które mogą już być stosowane przez władze lokalne i regionalne w odniesieniu do przedsięwziętych środków i działań je wspierających. Podobnie należy mieć na względzie to, czy działania organizacji partnerskich wdrażających dany środek wchodzą w zakres finansowania publicznego i związanych z nim praktyk w zakresie audytu, oraz to jaki jest zakres działań i doświadczenia danej organizacji.</u></p>

Poprawka 5

Artykuł 4 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>W ramach Funduszu udziela się wsparcia programom krajowym, w których dostarcza się osobom najbardziej potrzebującym, za pośrednictwem organizacji partnerskich wybranych przez państwa członkowskie, produkty żywnościowe i podstawowe produkty konsumpcyjne do osobistego użytku osób bezdomnych lub dzieci.</p>	<p>W ramach Funduszu udziela się wsparcia programom krajowym, w których <u>przy aktywnym współudziale samorządów lokalnych i regionalnych</u> dostarcza się osobom najbardziej potrzebującym, za pośrednictwem organizacji partnerskich wybranych przez państwa członkowskie, <u>zdrowe i możliwie najbardziej zróżnicowane</u> produkty żywnościowe i podstawowe produkty konsumpcyjne do osobistego użytku osób bezdomnych lub dzieci.</p>

Poprawka 6

Artykuł 5, ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Wsparcie z Funduszu jest udzielane w ścisłej współpracy między Komisją a państwami członkowskimi.</p>	<p>Wsparcie z Funduszu jest udzielane <u>rozdzielane</u> w ścisłej współpracy między Komisją, a państwami członkowskimi, <u>władzami lokalnymi i regionalnymi oraz odpowiednimi stowarzyszonymi organizacjami, by maksymalnie zwiększyć jego wpływ.</u></p>

Uzasadnienie

Sprawozdanie dotyczące oddziaływania, które towarzyszy wnioskowi ustawodawczemu, określa w załączniku 2 (s. iii) trzy różne systemy zarządzania PEAD występujące wśród państw członkowskich UE. Niektóre z nich bezpośrednio uwzględniają władze lokalne i regionalne, a także stowarzyszone organizacje najbliższe beneficjentom.

Poprawka 7

Artykuł 5, ustęp 6

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Komisja i państwa członkowskie zapewniają, zgodnie z właściwym dla nich zakresem odpowiedzialności, koordynację z Europejskim Funduszem Społecznym oraz innymi politykami oraz instrumentami unijnymi.	Komisja i państwa członkowskie zapewniają, zgodnie z właściwym dla nich zakresem odpowiedzialności, koordynację z Europejskim Funduszem Społecznym oraz innymi politykami oraz instrumentami unijnymi, <u>zwłaszcza z działaniami UE w dziedzinie polityki zdrowotnej, takimi jak np. 3. wieloletni program działań UE w dziedzinie zdrowia na lata 2014– 2020.</u>

Uzasadnienie

W swojej opinii CdR 67/2012 w sprawie programu działań w dziedzinie zdrowia: „Komitet Regionów podkreśla przy tym, że zrównoważona polityka zdrowotna musi zawsze uwzględniać także czynniki sprzyjające zdrowiu i zapobiegające chorobom, takie jak sytuacja społeczna, tryb życia, kultura, wykształcenie, czynniki środowiskowe i warunki socjalne”.

Poprawka 8

Artykuł 5, ustęp 8

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Komisja i państwa członkowskie zapewniają skuteczność Funduszu, w szczególności przez monitorowanie, sprawozdawczość i ocenę.	Komisja i państwa członkowskie zapewniają skuteczność Funduszu, w szczególności przez monitorowanie, sprawozdawczość i ocenę <u>oraz poprzez ścisłe i regularne konsultacje z władzami lokalnymi i regionalnymi oraz organizacjami partnerskimi wdrażającymi rozwiązania objęte Funduszem – w ramach ocen skutków.</u>

Poprawka 9

Artykuł 5, nowy ustęp po ustępie 12

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<u>Europejska typologia bezdomności i wykluczenia mieszkaniowego (ETHOS) mogłaby posłużyć za jedno z kryteriów przyznawania środków z Funduszu.</u>

Uzasadnienie

Problem bezdomności i wykluczenia mieszkaniowego jest inaczej postrzegany i rozwiązywany w poszczególnych krajach Unii Europejskiej. Typologia ETHOS została opracowana w oparciu o dogłębną analizę aktualnych definicji krajowych oraz codziennych realiów, z którymi stykają się organizacje pomocowe.

Poprawka 10

Artykuł 5, nowy ustęp po ustępie 12

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<u>Komisja, państwa członkowskie i organizacje partnerskie przyczyniają się do walki z marnotrawieniem żywności na każdym etapie łańcucha dystrybucji, w tym dostaw żywności i informowania beneficjentów w tym zakresie.</u>

Uzasadnienie

Unia Europejska powinna zająć się problemem marnotrawienia żywności, zgodnie z apelem Parlamentu Europejskiego w rezolucji z 19 stycznia 2012 r. Warto zwrócić uwagę, że Komisja szacuje poziom marnotrawstwa żywności w całym łańcuchu na ok. 190 kg na mieszkańca rocznie. Możliwe działania na rzecz walki z marnotrawstwem mogłyby dotyczyć w szczególności: objaśnienia niektórych oznaczeń sanitarnych wynikających z przepisów wspólnotowych i widniejących na produktach rolnych i spożywczych, takich jak data przydatności do spożycia i data minimalnej trwałości; dokonania przeglądu przepisów europejskich dotyczących norm wprowadzania do obrotu produktów rolnych (przede wszystkim w sektorze owoców i warzyw), aby sprzyjać podaży owoców i warzyw niespełniających wymogów kształtu i wielkości; wprowadzenia dla super- i hipermarketów wymogu przekazywania w darze niesprzedanej żywności.

Poprawka 11

Artykuł 6, ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Dostępne zasoby ogólne przeznaczone na zobowiązania budżetowe w ramach Funduszu w okresie 2014–2020 wynoszą 2 500 000 000 EUR według cen z 2011 r., zgodnie z rocznym podziałem przedstawionym w załączniku II.	Dostępne zasoby ogólne przeznaczone na zobowiązania budżetowe w ramach Funduszu w okresie 2014–2020 wynoszą 2 500 000 000 3 500 000 000 EUR według cen z 2011 r., zgodnie z rocznym podziałem przedstawionym w załączniku II.

Poprawka 12

Artykuł 6 ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Komisja przyjmuje, w drodze aktów wykonawczych, decyzję w sprawie rocznego podziału zasobów ogólnych między państwa członkowskie, zgodnie z art. 84 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr ... (rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów – ang. common provisions regulation (CPR)), bez uszczerbku dla przepisów ust. 4 niniejszego artykułu, z uwzględnieniem następujących wskaźników ustanowionych przez Eurostat:	Komisja przyjmuje, w drodze aktów wykonawczych, decyzję w sprawie rocznego podziału zasobów ogólnych między państwa członkowskie, zgodnie z art. 84 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr ... (rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów – ang. common provisions regulation (CPR)), bez uszczerbku dla przepisów ust. 4 niniejszego artykułu, z uwzględnieniem następujących wskaźników ustanowionych przez Eurostat:
a) liczba osób w sytuacji poważnej deprivacji materialnej;	a) <u>próg względnego ubóstwa, lub odsetek ludności żyjącej w gospodarstwie domowym o dochodzie niższym niż 60 % średniej krajowej;</u>
b) liczba osób żyjących w gospodarstwie domowym o bardzo małej intensywności pracy.	a) <u>liczba</u> osób w sytuacji poważnej deprivacji materialnej; b) <u>liczba</u> osób żyjących w gospodarstwie domowym o bardzo małej intensywności pracy.

Poprawka 13

Nowy artykuł po artykule 11

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<u>Krajowy komitet monitorujący:</u> 1. <u>Państwa członkowskie ustanawiają krajowy komitet monitorujący, aby zapewnić skuteczne wdrażanie programu operacyjnego.</u> 2. <u>W skład krajowego komitetu monitorującego wejdą publiczne władze lokalne i regionalne oraz organizacje zajmujące się walką z ubóstwem. Komitet nawiąże partnerstwo z organizacjami reprezentującymi interesy osób najbardziej potrzebujących oraz organizacjami zaangażowanymi w dystrybucję pomocy dla tych osób.</u>

Poprawka 14

Artykuł 15, nowy ustęp po ustępie 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<u>Komisja przedstawi ocenę śródkresową Funduszu do marca 2018 r. i przedłoży ją Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komitetowi Regionów.</u>

Poprawka 15

Artykuł 17, ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>W trakcie realizacji operacji beneficjenci i organizacje partnerskie informują społeczeństwo o wsparciu otrzymanym z Funduszu przez wywieszenie co najmniej jednego plakatu (o minimalnym formacie A3) informującego o danej operacji, w tym o wsparciu finansowym ze strony Unii, w miejscu, w którym plakat ten jest dobrze widoczny, w każdym punkcie dystrybucji żywności i innych produktów oraz w którym dostępne są środki towarzyszące, chyba że nie jest to możliwe ze względu na specyfikę dystrybucji.</p> <p>Beneficjenci i organizacje partnerskie, które mają strony internetowe, zamieszczają tam również krótki opis operacji, obejmujący jej cele i wyniki, oraz podkreślający wsparcie finansowe ze strony Unii.</p>	<p>W trakcie realizacji operacji beneficjenci i organizacje partnerskie informują społeczeństwo o wsparciu otrzymanym <u>w związku z dystrybucją żywności i innych produktów w sposób, który odpowiada ich własnym praktykom i specyfice dystrybucji, np. za pośrednictwem plakatów czy ulotek przedstawiających dane działanie i wsparcie otrzymane na nie z Unii Europejskiej oraz informujących, jak uzyskać dostęp do dalszych środków wspierających realizację tego samego celu, stosując podejście wykorzystujące narzędzia obejmujące informowanie, doradztwo i procesy włączenia społecznego i zawodowego, które mogą zlikwidować ubóstwo międzypokoleniowe.</u> Funduszu przez wywieszenie co najmniej jednego plakatu (o minimalnym formacie A3) informującego o danej operacji, w tym o wsparciu finansowym ze strony Unii, w miejscu, w którym plakat ten jest dobrze widoczny, w każdym punkcie dystrybucji żywności i innych produktów oraz w którym dostępne są środki towarzyszące, chyba że nie jest to możliwe ze względu na specyfikę dystrybucji.</p> <p>Beneficjenci i organizacje partnerskie, które mają strony internetowe, zamieszczają tam również krótki opis operacji, obejmujący jej cele i wyniki, oraz podkreślający wsparcie finansowe ze strony Unii.</p>

Uzasadnienie

Poprawka ulepsza początkowe sformułowanie dzięki poszerzeniu ogólnej perspektywy dotyczącej informacji na temat innych rodzajów środków służących realizacji wytyczonych celów. Chodzi tu o włączenie do struktur świadczenia usług obywatelom innych narzędzi poprawiających ich warunki życia. Rozdział dóbr i żywności powinien uwzględniać aktywny udział osób znajdujących się w tej sytuacji w realizacji środków na rzecz awansu społecznego i zawodowego.

Poprawka 16

Artykuł 21, ustęp 3 akapit 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Żywność i inne produkty dla osób bezdomnych lub dzieci mogą być kupowane przez same organizacje partnerskie.	<u>Żywność i inne produkty dla</u> osób bezdomnych lub dzieci <u>beneficjentów końcowych</u> mogą być kupowane przez same organizacje partnerskie.

Uzasadnienie

Fundusz jest przeznaczony dla osób najbardziej potrzebujących, które stanowią szerszą kategorię osób potrzebujących pomocy niż tylko bezdomni czy dzieci. Art. 2, ust. 1 i 7, artykuł 3 i art. 21 ust. 4 – między innymi – bezpośrednio odnoszą się do najbardziej potrzebujących. Poprawka ma więc na celu zachowanie spójności w rozporządzeniu.

Poprawka 17

Artykuł 24, ustęp 1 lit. a)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
a) koszty zakupu żywności lub podstawowych produktów konsumpcyjnych do użytku osobistego osób bezdomnych lub dzieci;	a) koszty zakupu żywności lub podstawowych produktów konsumpcyjnych do użytku osobistego osób bezdomnych lub dzieci <u>beneficjentów końcowych</u> ;

Uzasadnienie

Takie samo jak w poprawce 16.

Poprawka 18

Artykuł 24 ustęp 1 lit. b)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
b) w przypadku gdy podmiot publiczny kupuje żywność lub podstawowe produkty konsumpcyjne do użytku osobistego osób bezdomnych lub dzieci i dostarcza je organizacjom partnerskim, koszty transportu żywności i innych produktów do magazynów organizacji partnerskich, w zryczałowanej wysokości 1 % kosztów, o których mowa w lit. a);	b) w przypadku gdy podmiot publiczny kupuje żywność lub podstawowe produkty konsumpcyjne do użytku osobistego osób bezdomnych lub dzieci <u>beneficjentów końcowych</u> i dostarcza je organizacjom partnerskim, koszty transportu żywności i innych produktów do magazynów organizacji partnerskich, w zryczałowanej wysokości 1 % kosztów, o których mowa w lit. a);

Uzasadnienie

Takie samo jak w poprawce 16.

Bruksela, 11 kwietnia 2013 r.

Przewodniczący
Komitet Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

CENY PRENUMERATY w 2013 r. (bez VAT, włącznie z normalną opłatą za dostawę przesyłki)

Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	1 300 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wersja papierowa + roczne wydanie na płycie DVD	w 22 językach urzędowych UE	1 420 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria L, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	910 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, miesięczne wydanie na płycie DVD (komplet)	w 22 językach urzędowych UE	100 EUR/rok
Suplement do Dziennika Urzędowego (seria S) – Ogłoszenia o przetargach, płyta DVD raz w tygodniu	wielojęzyczny: w 23 językach urzędowych UE	200 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria C – Konkursy	w językach, których dotyczy konkurs	50 EUR/rok

Prenumerata *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, który jest wydawany w językach urzędowych Unii, dostępna jest w 22 wersjach językowych. Dziennik Urzędowy składa się z dwóch serii – L (Legislacja) oraz C (Informacje i zawiadomienia).

Dla każdej wersji językowej jest otwierana osobna prenumerata.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 920/2005, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym L 156 z dnia 18 czerwca 2005 r., instytucje Unii Europejskiej nie mają obowiązku sporządzania wszystkich aktów prawnych w języku irlandzkim ani publikowania ich w tym języku. W związku z tym irlandzkie wydania Dziennika Urzędowego sprzedawane są osobno.

Prenumerata Suplementu do Dziennika Urzędowego (seria S – Ogłoszenia o przetargach) obejmuje wszystkie 23 wersje językowe na pojedynczej płycie DVD.

Na żądanie prenumeratorzy *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* mogą otrzymać różne załączniki do Dziennika Urzędowego. Prenumeratory informowani są o publikacji załączników poprzez zawiadomienia dołączane do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

Sprzedaż i prenumerata

Prenumeratę różnych odpłatnych publikacji wydawanych okresowo, na przykład prenumeratę *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, można zamówić u naszych dystrybutorów handlowych. Wykaz dystrybutorów handlowych znajduje się na stronie internetowej:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_pl.htm

Portal EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) zapewnia bezpośredni i bezpłatny dostęp do prawodawstwa Unii Europejskiej. EUR-Lex umożliwi dostęp do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* oraz traktatów, aktów prawnych, orzecznictwa i aktów przygotowawczych.

Dodatkowe informacje o Unii Europejskiej znajdują się na stronie: <http://europa.eu>

